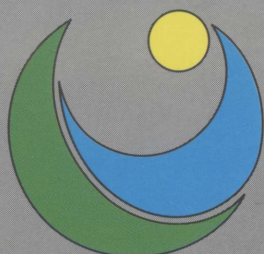

00 1

utredning

En vurdering av nedre Otra-vassdragets aktuelle og potensielle verdi for friluftsliv og rekreasjon

Anne Kroken

NINA

NORSK INSTITUTT FOR NATURFORSKNING

En vurdering av
nedre Otra-vassdragets
aktuelle og potensielle verdi for
friluftsliv og rekreasjon

Anne Kroken

Kroken, A.
En vurdering av nedre Otra-vassdragets aktuelle
og potensielle verdi for friluftsliv og rekreasjon
NINA Utredning 1: 1-90

Ås, juli 1989

ISSN 0802-3107
ISBN 82-426-0005-8

Klassifisering av publikasjonen:
Norsk: Vassdragsutbygging og andre tekniske inngrep
– Friluftsliv
Engelsk: Hydro-power construction and other technical
development – Outdoor recreation

Rettighetshaver:
NINA Norsk institutt for naturforskning

Publikasjonen kan siteres fritt med kildeangivelse

Redaksjon:
Svein Myrberget
NINA, Trondheim

Design og layout:
Klaus Brinkmann
NINA, Ås-NLH

Sats: NINA Ås-NLH

Trykk: Melsom A/S

Opplag: 200

Trykt på miljøpapir!

Kontaktadresse:
NINA
Tungasletta 2
N-7004 Trondheim
Tel: (07) 91 30 20

Referat

Kroken, A. 1989. En vurdering av nedre Otra-vassdragets aktuelle og potensielle verdi for friluftsliv og rekreasjon. - NINA Utredning 1: 1-90.

Denne utredningen er en vurdering av aktuelle og potensielle friluftslivs- og rekreasjonsinteresser som knytter seg til de vassdragsnære områdene fra Kilefjorden i nord til Otrå utløp i Kristiansandsfjorden i sør. Dette er gjort under den forutsetning at forurensningssituasjonen i Otrå nedre del blir bedret. Utredningen er foretatt i forbindelse med en flerbruksplanlegging for nedre deler av Otra. Det har vært av interesse å se hvordan de ytre fysiske mulighetene virker inn på brukernes interesse for og utøvelse av friluftsliv i dette området. En spørreskjemaundersøkelse ble derfor sendt ut til et utvalg av beboere med geografisk tilknytning til vassdraget i Kristiansand, Vennesla og Iveland kommune, for å registrere deres holdning til og utøvelse av friluftslivsaktiviteter. Vannforurensning har begrenset utøvelsen av vannbaserte aktiviteter på den nedre delen fra Venneslafjorden til utløpet i Kristiansandsfjorden. Det er her forurensningen fra bl.a. industrien er størst. Forurensningssituasjonen oppleves som et stort problem som har medført at vilkårene for friluftslivsbruken har blitt dårligere. Resultatet av dette er at andre områder i større avstand fra boligen tas i bruk til friluftsliv. Generelt sett drives det med mange og ulike friluftslivsaktiviteter innenfor hele undersøkelsesområdet. Flesteparten av beboerne mener også at det har svært stor eller stor verdi å kunne utøve slike aktiviteter her.

Emneord: Friluftsliv – Rekreasjon – Flerbruksplan – Nedre Otra

Anne Kroken, NINA, Univ. i Oslo, Boks 1037 Blindern, N-0315 Oslo 3

Abstract

Kroken, A. 1989. An assessment of the existing and potential value for recreational activities of the lower Otra watercourse. -NINA Utredning 1: 1-90.

This report is an assessment of existing and potential recreational activities to be found in and along the watercourse from Kilefjorden in the north to the entry of the River Otra into Kristiansandsfjorden in the south. This has been carried out under the assumption that the pollution of the lower reaches of the River Otra is reduced. The report has been carried out as part of a multiple-use plan for the lower reaches of the Otra. It has been of interest to see how the external physical possibilities influence the users' interests in and their carrying out of leisure activities in this area. A questionnaire was therefore sent to a number of the inhabitants having geographical ties to the watercourse in Kristiansand, Vennesla and Iveland Communes, in order to record their attitudes to and carrying out of leisure activities. Water pollution has limited water-based activities in the lower reaches from Venneslafjorden to the entry into Kristiansand Fjord. It is here that industrial pollution is greatest. Pollution has become a great problem which has resulted in the reduction of the possibilities for recreational use. This results in other areas farther from the homes having been taken into use for recreation. People engaged in many different types of leisure activities within the whole area investigated. Most of the inhabitants also consider that it is of great value to be able to carry out such activities here.

Key words: Leisure activities – Recreation – Multiple-use plan – Lower part of River Otra

Anne Kroken, NINA, Univ. of Oslo, PO Box 1037 Blindern, N-0315 Oslo 3, Norway

Forord

Undersøkelsen er foretatt på oppdrag fra miljøvernavdelingen hos fylkesmannen i Vest-Agder, som også har bekostet utredningen. Vassdragsforvalter Tom Egerhei takkes for godt samarbeid.

Undersøkelsen ble igangsatt som et prosjekt under tidligere Vassdragsforsk/Økoforsk og er avsluttet etter Økoforsks overgang til NINA.

Materialet er samlet inn ved hjelp av egne feltregistreringer, spørreskjemaundersøkelse, offentlige planer og dokumenter og samtaler med lokalkjente personer. Feltundersøkelsen ble foretatt sommeren 1987. Ingun Raastad har vært assistent på prosjektet, og har hatt hovedansvaret for utformingen av spørreskjemaet. Fotografiene i rapporten er tatt av Anne Kroken, Morten W. Melby og Ingun Raastad.

Oslo, januar 1989

Anne Kroken

Innhold

	side
Referat	3
Abstract	3
Forord	4
1 Innledning	5
2 Friluftslivsbegrepet	6
2.1 Hvilke friluftslivsaktiviteter som er mest utbredt.....	6
2.2 Todeling av friluftslivsbegrepet.....	7
2.3 Friluftsliv og nærmiljø.....	7
3 OTRAS historiske betydning.....	8
4 Metode.....	10
5 Registreringer. Presentasjon av delområder med foreslåtte områder for friluftslivsaktiviteter	11
5.1 Delområde 1 Kristiansandsfjorden - Sagebakken	11
5.2 Delområde 2 Lindhammeren - Kvarstein bru	19
5.3 Delområde 3 Kvarstein bru - Kaninøya, Venneslafjorden	23
5.4 Delområde 4 Kaninøya, Venneslafjorden - Steinsfossbrua	29
5.5 Delområde 5 Steinsfoss - Røyknes	34
5.6 Delområde 6 Røyknes - Kattfoss/Iveland jernbanestasjon.....	44
5.7 Delområde 7 Kattfoss/Iveland jernbanestasjon - Kilefjorden	50
5.8 Delområde 8 Høiebekken.....	59
6 Brukerundersøkelse	61
7 Konklusjon og sammendrag	66
8 Conclusion and summary.....	67
9 Litteratur	68
Vedlegg	69

1 Innledning

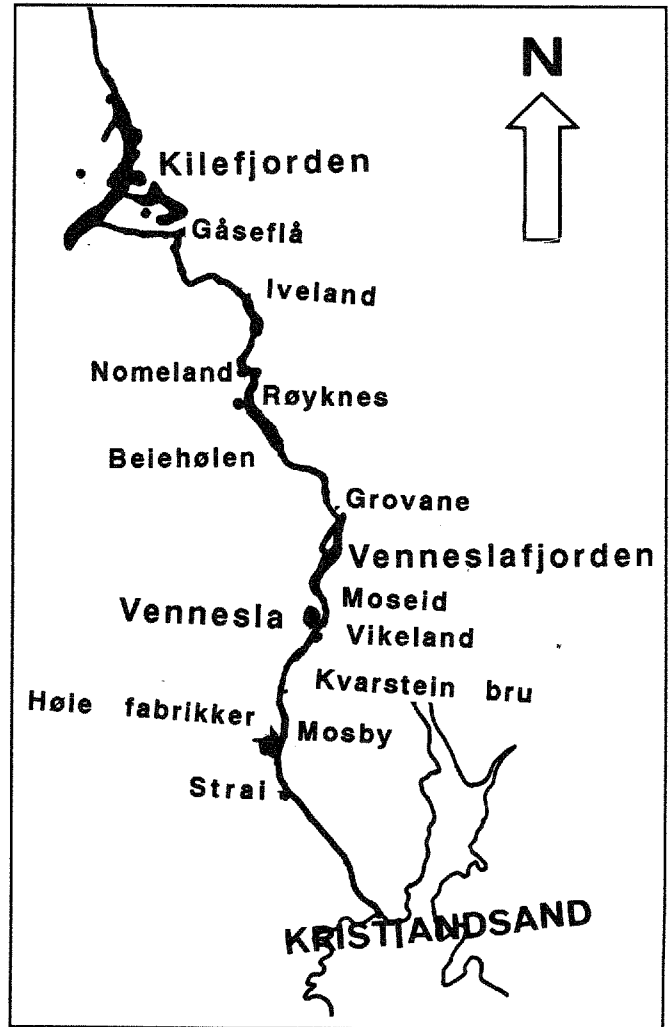
Formålet med denne rapporten er å redegjøre for den aktuelle og potensielle verdien for friluftsliv og rekreasjon i forbindelse med flerbruksplanen for nedre Otra. Dette er gjort under den forutsetning at Otra, særlig nedre del fra Kristiansand til Venneslafjorden, skal få tilbake en vannkvalitet som gjør at den igjen blir lakseførende.

Utredningen tar for seg OTRAS nærområder fra Kilefjorden i nord til utløpet i Kristiansandsfjorden i sør (se figur 1).

En vurdering av friluftslivsinteressene i en flerbrukssammenheng vil gå ut over det metodeopplegget som har vært vanlig å benytte i vassdragsrapportene til tidligere Vassdragsforsk/Økoforsk. Det spesielle i denne sammenhengen er at Otra er befolkningsnær og representerer en viktig ressurs for ulike kategorier av brukere når det gjelder friluftsliv og rekreasjon. Det må derfor tas særlig hensyn til relasjonen nærmiljø - friluftsliv/rekreasjon. Elva har også en mer allmen verdi utover det friluftslivs- og rekreasjonsmessige; dette gjelder spesielt i tilknytning til kultur og reiseliv. Dette berøres i mindre grad i denne forbindelse.

Undersøkelsesområdet er delt inn i delområder med oversikt over egnethet, tilgjengelighet og foreslått tilrettelegging for ulike aktiviteter. Dette gjelder primært innenfor kategorien tradisjonelt friluftsliv, men også innenfor kategorien moderne friluftsliv. Tidligere Vassdragsforsk/Økoforsk, nå NINA, har arbeidet med den type friluftsfaglige problemstillinger som faller inn under Miljøverndepartementets ansvarsområde, hvor det prioriteres å legge vekt på "det enkle friluftslivet med en kjerne av ikke-konkurranspregete, ikke-motoriserte fritidsaktiviteter som foregår på allment tilgjengelige, naturpregete områder".

De foreslåtte opparbeidingsområdene er først og fremst vurdert på grunnlag av deres egnethet og potensiale for ulike friluftslivsaktiviteter.

Figur 1
Undersøkelsesområdet.
The study area.

2 Friluftslivsbegrepet

Friluftsliv er et relativt nytt fagfelt innenfor den generelle planleggingen, og spesielt i vassdragsplanlegging. Friluftsliv er ikke et entydig begrep, men kan avgrenses på flere måter. De viktigste kriteriene som har vært brukt for å skille friluftsliv, mosjon og idrett, er opplevelse, ferdighet, innsats, utstyr og område hvor aktiviteten utøves. Det mest typiske for friluftsliv er naturopplevelse og rekreasjon, mens mosjon karakteriseres av fysisk aktivitet, og idrett av konkurransemomentet (Statistisk sentralbyrå 1984). Det som imidlertid er felles for alle tre aktivitetene, er at de hovedsakelig utøves i fritiden.

Innholdet i friluftslivsbegrepet endrer seg også over tid, eksempelvis vil det som tidligere var en ren næringsvirksomhet, jakt og ferskvannsfiske, idag i stor grad utøves som fritidsaktiviteter.

En mer presis definisjon av friluftslivsbegrepet er forsøkt gjort i Langtidsprogrammet 1974-77 (St.meld. nr. 71, 1972-73), og er senere benyttet i en rekke offentlige utredninger og meldinger:

"Friluftsliv er opphold i friluft med sikte på miljøforandring og naturopplevelser".

I dette Langtidsprogrammet ble det også presentert en egen spesialanalyse for friluftsliv, hvor det overordnede mål for friluftslivspolitikken ble skissert slik:

"... alle må få like muligheter til å utøve friluftsliv. Det betyr at eksisterende muligheter må sikres for dem som utøver friluftsliv, at de som ønsker å utøve mer friluftsliv kan få muligheter til det, og at en må dekke det behov som utviklingen vil medføre" (s. 9).

I forbindelse med virkemiddelbruken står følgende:

"Både lovgivning, offentlige bevilgninger, planlegging og informasjon må nyttes for å tilrettelegge forholdene for friluftslivet i områder som har spesiell interesse for friluftslivet, slik som langs vassdrag og fjellområdene i hele landet, de store sammenhengende naturområdene, mindre områder med høy kvalitet" (s. 10).

I St.meld. om vern av norsk natur (St.meld. nr. 68, 1980-81) heter det:

"... en viktig side av friluftslivet er naturopplevelsen" (s. 50)

og videre

"Hovedformålet i friluftslivspolitikken vil fortsatt være å skaffe

alle grupper i befolkningen gode muligheter til å utøve friluftsliv" (s. 50).

I Stortingsmelding om friluftsliv (St.meld. nr. 40, 1986-87) står følgende:

"Departementet vil dessutan leggje stor vekt på å stimulere utøvinga av friluftsliv, både for å betre tilhøva for folkegrupper som idag driv lite friluftsliv, for å motverke faren for ulykker og for å fremje ein ferdskultur som ikkje skader naturgrunnlaget eller primærnæringane. Departementet vil i denne samanhengen særleg prioritere former for friluftsliv som har stor helseverdi, fremjar naturforståing og som mange er i stand til å ta del i" (s. 13).

Med bakgrunn i disse politiske målsettingene, er det behov for å skaffe tilveie informasjon om friluftssarealer og friluftsbruken i plansaker og arealdisponeringssaker.

2.1 Hvilke friluftaktiviteter som er mest utbredt

Friluftslivsaktiviteter foregår i tilknytning til naturområder som skog og mark, fjell eller sjø. Det å ferdes i naturen er det vesentligste for naturopplevelsens egen skyld. Det meste av mosjonsaktivitetene og noe av friluftslivet finner også sted i bolig nære områder. Ved utøvelse av friluftsliv er naturopplevelse, og eventuelt matauk, like så viktig som den fysiske aktiviteten.

Ifølge en undersøkelse Statistisk sentralbyrå har foretatt om friluftsliv i Norge (Statistisk sentralbyrå 1984), er de viktigste friluftslivsaktivitetene disse (s. 31):

- fotturer i skog, mark og fjell
- skiturer i skog, mark og fjell
- fisketurer
- bading utendørs

Dette gjelder uansett alder og kjønn, med unntak av fiske som er en aktivitet dominert av menn. Disse aktivitetene har også vist seg å være dominerende friluftaktivitet over tid (perioden 1974-82).

I denne fagutredningen, som i tilsvarende fagutredninger om friluftsliv, legges det vekt på de mest utbredte friluftaktivitetene. Utredningene omfatter imidlertid også andre former for friluftsliv og utendørsaktiviteter eks. rasting, hvor naturopplevelsen står sentralt.

2.2 Todeling av friluftslivs- begrepet

Friluftslivsaktivitetene danner grunnlaget for en oppdeling i tradisjonelt og moderne friluftsliv (Melby & Toftdahl 1988).

Tradisjonelt friluftsliv omfatter aktiviteter som innebærer en forsiktig bruk av naturen, og aktiviteter som forutsetter liten grad av tilrettelegging og tekniske inngrep. For slike aktiviteter vil naturopplevelsen stå sentralt.

Fotturer, skiturer, rideturer, bading, padling, jakt- og fisketurer vil for eksempel tilhøre kategorien tradisjonelt friluftsliv.

Moderne friluftsliv omfatter aktiviteter som innebærer en mer intensiv utnyttelse av naturen, og aktiviteter som forutsetter større grad av tilrettelegging og tekniske inngrep og hjelpemidler. Kategorien omfatter også aktiviteter som forutsetter bruk av motoriserte hjelpemidler i begrenset grad. Mulighetene for naturopplevelse blir imidlertid ofte redusert på grunn av inngrepene ved tilretteleggingen. Det kan også være aktuelt å behandle aktiviteter som tenderer mot idrett, turisme og reiseliv under denne kategorien.

Jogging (på vei), trening i lysløype, sykling, elvepadling, brettseiling, drageflygning og slalåmkjøring er eksempler på aktiviteter som vil tilhøre kategorien moderne friluftsliv.

I denne rapporten behandles både det tradisjonelle og det moderne friluftsliv. De mest aktuelle aktivitetsformene her er vannbaserte aktiviteter - aktiviteter som er tilknyttet vann i en eller annen form.

2.3 Friluftsliv og nærmiljø

Svært mange friluftslivsaktiviteter foregår i våre nære omgivelser, dvs. i nær tilknytning til bolig eller tettsted. Slike nærrereative aktiviteter kan defineres som den del av friluftslivet (uteliv i naturmiljø) som foregår nær boligen, innenfor gang- eller sykkelavstand, og som ikke krever overnatting (Nordisk Ministerråd 1987, s. 4).

Det er flere viktige grunner til å kunne utøve nærrereative aktiviteter. En vesentlig del, over halvparten, av vår tilværelse tilbringes i boligen eller dens nærmeste omgivelser, og gjennomsnittlig har alle vel 5 timer fritid til disposisjon daglig. En rekke mennesker tilbringer av forskjellige grunner også både helger og ferier hjemme. Spesielt de grupper av befolkningen som har liten mobilitet, barn, eldre og funksjonshemmede, har behov for å utøve ulike aktiviteter nær hjemmet.

Det har også vist seg at det daglige friluftsliv tillegges vesent-

lig betydning; en undersøkelse viser at kontakt med naturen er et av de viktigste bidrag til folks trivsel (Nordisk Ministerråd 1987, s. 19). Noe av forklaringen på en slik interesse for friluftsliv, kan være at det tilgodeser flere ønsker på samme tid. Aktiv utfoldelse, naturopplevelse og sosialt samvær er blant de hyppigste nevnte begrunnelser for å utøve friluftslivsaktiviteter.

Nærrereative aktiviteter vil også ha en sosialmedisinsk oppgave gjennom forebygging av skader og sykdom, idet aktivitetene kan foregå jevnlig og i korte perioder. Viktig er det også at det tradisjonelle friluftsliv sjelden er konkurransebetont og ikke stiller prestasjonskrav til deltakerne. De fleste kan være med på egne premisser (Nordisk Ministerråd 1987, s. 21). Ved å legge forholdene til rette når man svært mange grupper mennesker, spesielt dersom aktivitetene kan utøves direkte fra boligen eller tettstedet uten bruk av transportmidler. Det er derfor viktig med forbindelseslinjer som turstier og sykkelstier til naturområdene i nærmiljøet.

Med **bolignære** friluftsområder menes allment tilgjengelige arealer for friluftslivet innenfor tettstedssonen. Denne omfatter tettstedet pluss en 400 m bred sone rundt dette. Disse områdene er spesielt viktig for folk med liten aksjonsradius. **Tettstedsnære** friluftsområder er naturområder i en 1,5-2,0 km bred sone omkring tettstedet. Dette omfatter nære skogområder og strandareal med tilhørende vann, samt andre tilgjengelige "grønne" soner, f.eks. jordbruksmark vinterstid (Miljøverndepartementet 1986, s. 19).

Den avstand de fleste kan, eller er villig til å gå, for å utøve friluftsliv, vil variere med brukerens alder, fysiske tilstand, aktivitetens attraksjon og adkomstens utforming. Ut fra disse kriteriene kan man generelt si at for forskjellige brukergrupper vil den akseptable avstand være (Det norske hageselskap 1977, s.13):

barn/eldre/funksjonshemmede	50-400 m
ungdom/voksne	500-1500 m
familie med små barn	opptil 800 m

På samme måte som man kan dele et område inn i geografiske soner, kan man også snakke om et områdes lokale, regionale og nasjonale verdi. Med **lokal verdi** menes at brukerne har kort reiseavstand, og at området kan brukes i fritiden etter arbeidstid. Den **regionale verdien** innebærer at området kan brukes til helgeopphold, og at reisetiden ikke er lenger enn at den kan aksepteres for minst heldagsopphold. For at et område skal ha **nasjonal verdi** må det være egnet for flere dagers opphold, og reisetiden være lang. Dessuten må områdets opplevelsesmuligheter, egnethet eller eventuelt bruk være særlig stor. I denne rapporten er det primært Otras lokale verdi som er vurdert.

De arealtyper som gir grunnlag for ulike nærfriluftaktiviteter er skog, mark, løkker, jordbruksareal, bruksparker, turveidrag og vann med tilhørende strandareal. I dette tilfelle er det vann med tilhørende strandareal; med det menes fjorder, innsjøer, elver med strand og bakland, som er det aktuelle brukareal. Slike arealtyper gir grunnlag for vannbaserte aktiviteter som bading, roing, seiling, fiske, padling etc. (Miljøverndepartementet 1986, s. 18).

For at man skal kunne gjøre bruk av sine nærrereative områder, er det ikke bare en betingelse om tilgjengelighet når det gjelder avstand som må oppfylles. Det er like viktig at adkomsten ikke er utilgjengelig pga. barrierer, enten fysiske eller sosiale/kulturelle. Fysiske barrierer kan være naturmessige og/eller menneskeskapte, eks. trafikkerte veier. Sosiale/kulturelle barrierer kan bygges opp omkring bruken av området. Hvor tilgjengelig et område er, er anhengig av hvem som bruker det og hva det brukes til. Gjennom bruk, "misbruk", eller ved at et område ikke brukes, utvikles det "regler" som både sier noe om hvem som kan være der og hva området kan brukes til (Miljøverndepartementet 1986, s. 20, 21).

Når det gjelder vann, kan én barriere for bruk være forskjellige former for forurensning. For Otra vil det dreie seg om vannforurensning fra industri, kommunal kloakk og i noen grad jordbruket. Redusert vannkvalitet vil enten forårsake nedsatt bruk eller hindre bruken av et område helt. På samme måte vil lav vannstand virke begrensende på bruken.

3 OTRAS historiske betydning

Otra har gjennom historien hatt en viktig betydning, særlig for befolkningen som var bosatt langs elva. Den har foruten å være av rekreativ betydning, også vært en viktig kommunikasjonsåre/transportåre, og utgangspunkt for industrietableringer.

Fra 1850-åra ble dampskipstrafikken et vanlig innslag i lokal trafikken. Små dampskip trafikkerte ruten Kristiansand - Kvarstein, den samme ruten som folk i generasjoner hadde rodd og seilt. De la inntil små steinbrygger og tok med seg folk og kreatur, melkespann, tønner og hva det måtte være (Sagedal 1980, s. 31).

"Der blev lastet inn melsekker, kasser med kolonialvarer, tomme melkespann, varer til spinneriet på Høie og til sist en kvige" (Vennesla historielag 1986, s. 8).

En masse fysisk slit ble dermed avskaffet.

Fossene i Otra har gitt grunnlag for industrietableringer. Industriens vugge i Vennesla stod ved Vigelandsfossen, eller Nøddingsfossen som den også ble kalt. Allerede tidlig på 1600-tallet var det sagbruk ved Vigelandsfossen. Sammen med møllebruk, og en periode med jernverksdrift, dominerte denne virksomheten i 300 år. I slutten av forrige århundre ble grunnlaget lagt for det man kan kalle den moderne industri. Denne utviklingen startet ved Hunsfossen med etableringen av Hunsfoss Fabrikker. Ettersom det ennå ikke var vanlig å bygge kraftstasjoner og transportere elektrisk energi dit det var behov for den, ble fabrikkene bygget i nærheten av vassdragene slik at man kunne nytte vasskraften direkte (Vennesla historielag 1986, s. 35).

Det var derfor naturlig, når man fikk behov for nye og bedre kommunikasjonsmidler, å legge Setesdalsbanen langs vassdraget fra Kristiansand til Byglandsfjord. Idag brukes deler av denne traséen til museumsjernbane fra Grovane stasjon til Beiehølen. Dette har blitt en turistattraksjon.

Otra har ikke bare hatt betydning for transport og industrietablering, men også for friluftslivet. Bading har vært en utbredt aktivitet som foregikk i elva hele sommeren. Det var mange fine badeplasser fra Venneslafjorden til jernbanebrua ved Kvarstein. De mest kjente stedene var:

- Venneslafjorden
- Dammen ved Hunsfoss
- Kilane
- Sandhallane på Moseidmoen
- Småfjellene ved Vikeland
- Gåsekilen
- Sandøyra ved Langevold på øvre Kvarstein

De største badeplassene var Sandøyna og Kongestolen i Kilen ved jernbanebrua (Sagedal 1980, s. 236).

Venneslafjorden har også vært brukt i forbindelse med fiske og friluftsliv. Drivenesøya var f.eks. tidligere et utfartssted på søndager. Laksefiske var opprinnelig et viktig næringsgrunnlag for bøndene, men etterhvert ble sportsfisket mer vanlig.

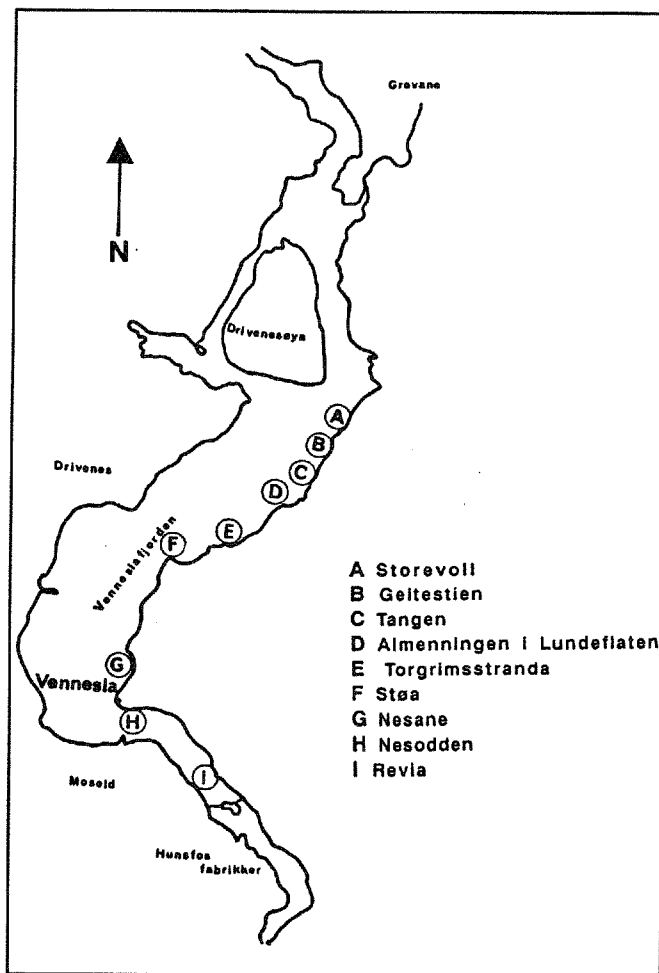
Langs Venneslafjorden var det også en del såkalte **strandeplasser**. Strandeplass vil si et sted hvor man tok i land dyr, ved, høy eller annet gods som ble fraktet på fjorden. De fungerte også som båtplasser. Enkelte steder var det også vaskeplass og ferjeleie her.

Strandeplassene må sees i sammenheng med den betydning fjorden hadde som ferdselsåre. Ettersom bilen ble mer vanlig, mistet disse plassene sin betydning i nyttesammenheng. Siste gang man ferjet over fjorden var omkring 1960, da det ble ferjet over høy fra Støa til Drivenes. Strandeplassene benyttes fremdeles som båtplasser og i forbindelse med friluftaktiviteter.

Områder som har vært nyttet som strandeplasser er (se figur 2):

- Storevoll, den såkalte Fanteplassen
- Geitestien, også kalt Gladssvingen
- Tangen
- Allmenningen i Lundeflaten
- Torgrimsstranda (Kveenbakken)
- Støa, allmenning og ferjested
- Nesane
- Nesodden, ferjested
- Revia

Foruten strandeplassene i Venneslafjorden, har også flere områder lenger sør i Otra blitt brukt i friluftslivssammenheng (se vedlegg 3).

Figur 2
Gamle strandeplasser.
Old boat landings.

4 Metode

Ved innsamling av data i denne undersøkelsen, er det gjort bruk av en statistisk - sosiologisk registrering av beboernes holdning til og utøvelse av friluftsliv i og i nær tilknytning til Otra. En slik adferdsanalyse omfatter bl.a. hvem som gjør hva hvor ofte.

Det er foretatt en statistisk registrering av enkelte sosioøkonomiske bakgrunnsvariable, og bruken av de ytre omgivelsene. Det er særlig utøvernes holdning til de fysiske mulighetene og aktivitetene som er undersøkt (NIBR 1972).

I tillegg er det foretatt en kartlegging av ulike geografiske områders egnethet til friluftsliv. Denne kombinasjonen av metoder er hensiktsmessig i denne sammenheng fordi det her er interessant både å vite noe om beboernes holdning til, og bruk av områder og ulike friluftslivsaktiviteter, og å kartlegge de ytre fysiske mulighetene for friluftsliv i dette området dersom forholdene legges til rette.

Holdnings- og adferdsdataene er samlet inn ved hjelp av en spørreskjemaundersøkelse. Det ble sendt ut tilsammen 306 spørreskjemaer (se vedlegg 4) til et tilfeldig utvalg i Kristiansand og Vennesla kommune. I Iveland ble utvalget foretatt av ligningssjefen ut fra beboernes geografiske tilknytning til undersøkelsesområdet. Det ble valgt ut grunnkretser som i størst mulig grad grenset inn til Otra. Grunnkretsene var Mosby/Høye, Augland Terrasse, Nedre Lund og Gimlevang i Kristiansand. I Vennesla var det Vigeland, Kvarstein, Heisel og Moseidmoen.

Det viste seg at for en av kretsene bodde folk såpass langt unna Otra at de hadde liten interesse av å svare på spørreskjemaet. Flere ga telefonisk beskjed om dette. Ettersom utvalget bare ble gjort på grunnlag av navnelister, var det umulig å skille ut beboerne på grunn av alder, slik at en del av skjemaene ble sendt til både små barn og svært gamle personer.

Responser på undersøkelsen var dårlig etter første gangs utsendelse. Etter annen gangs puring ble svarprosenten imidlertid på 52%. Responsprosenten var 62%. Av disse ba noen (5) seg fritatt pga. alderdom, uførhet ol., 10 kom i retur pga. flytting (adresse ukjent) og 15 kom inn etter fristens utløp. Én var ikke villig til å besvare skjemaet.

Det er bare en del av spørreundersøkelsen som presenteres her, og resultatene skal bare brukes til å vise generelle trekk og tendenser mht. bruk, muligheter og begrensninger dette området gir for friluftslivsutøveren.

Registreringen av de ytre fysiske mulighetene for friluftslivsaktiviteter er gjort gjennom en feltbefaring i sommerhalvåret.

Her er det sett på hvilke områder som er egnet, dvs. potensielle ved en tilrettelegging for ulike aktiviteter. Disse er vurdert ut fra muligheten til å kunne utøve tradisjonelt og moderne friluftsliv, med spesiell vekt på vannbaserte aktiviteter.

Hele registreringsområdet er delt inn i 8 delområder, som igjen inneholder flere ulike forslag til opparbeidelse for friluftsliv. Områdene ligger i nær tilknytning til Otra, og strekker seg fra Kilefjorden i nord til elvas utløp i Kristiansandsfjorden i sør.

I tillegg til spørreundersøkelse og feltregistreringer er det også gjort bruk av ulike dokumenter og samtaler med lokalkjente personer.

5 Registreringer

Presentasjon av delområder med foreslåtte områder for friluftslivsaktiviteter

5.1 Delområde 1 Kristiansandsfjorden - Sagebakken

Området strekker seg på begge sider av Otra fra utløpet i Kristiansandsfjorden i sør til Sagebakken i nord (se figur 3). På vestsiden av elva, fra Eg sykehus og nordover til Prestøyna, gir landskapet en homogen opplevelse med bratte skråninger ned mot elva, og tett skog med bl.a. innslag av edlere treslag. Det er ingen bebyggelse her bortsett fra sykehuset. På østsiden er landskapet åpnere. Her går riksveien parallelt med elva, med et smalt grønt belte mellom. Det er bebyggelse langs hele veien, tettere i sør, og mer spredt nordover.

På Elvebredden øst er det planlagt en større utbygging med idrettens hus, næringsvirksomhet og boliger. Båtopplagringen kan bli en del av grøntområdet her, og utgangspunkt for båtutferd oppover Otra. Det bør også anlegges en turvei fra Galgebergangen/Prestvika nordover til Sødal, hvor denne kobles til stinettet i Kalkheia. Dette vil gi fine turmuligheter for den bynære delen av befolkningen. Fra Sødal går det også sti innover i Skråstadheia, et stort turområde med godt utbygd stinett. Det bør opparbeides parkeringsmuligheter her.

På østsiden av Otra kan det ellers opparbeides flere rasteplasser langs elva. Disse er lett tilgjengelige både fra elva og riksveien. Her er det ved enkel tilrettelegging muligheter for rasting, bading, fiske og båtutsetting enkelte steder. Ettersom disse rasteplassene blir liggende svært nær en trafikkert vei, er det nødvendig å beplante for støyskjerming.

På vestsiden er det planlagt bygging av et utendørs svømmebasseng ved Tangen, og området vil da bli egnet til ulike aktiviteter i forbindelse med dette. Denne siden av Otra er også godt egnet til tursti (gang- og sykkelsti) langs elva fra kvadraturen forbi Eg sykehus og Prestøyna, nordover til Straī bru. Dette er et fint og relativt urørt naturområde nær byen som bør bevares. Gangdalen har et spesielt kultur- og naturlandskap med stor opplevelsesverdi; her er det bl.a. gamle damanlegg. Det er flere fine raste- og opplevelsesmuligheter på denne strekningen. For å gjøre dette området til en del av et mer sammenhengende turområde, bør det bygges ei bru

over elva nord for Sødal. Her er det bratte skråninger i terrenget som gjør det gunstig med plassering av ei bru. Bruforbindelsen gjør området tilgjengelig fra begge sider av elva. Dessuten får man bedret adkomsten til andre og større turområder, med Baneheia og Ravneheia på vestsiden av Otra, og Kalkheia og Skråstadheia på østsiden. Baneheia er sikret til friluftsområde. I noen små tjern, Stampene, er det bl.a. opparbeidet badeplasser, og enkelte veier finnes også i dette området. Disse badeplassene er mye brukt fordi de har en høyere vanntemperatur enn Otra.

Foreslåtte områder for friluftslivsaktiviteter:

Sted	Aktivitet
Båtopplagring (1)	Båtparkering, tursti
Båtopplagring, Elvebredden øst (2)	Båtparkering, tursti
Odde/tange ved Gimlemoen (3)	Rasteplass, bading, fiske, båtbruk
Område ved Eg sykehus (4)	Tursti, fiske, bading
Odde ved Sødal (5)	Rasteplass, bading, båtbruk, fiske, tursti
Område ved Torridalsveien (6)	Rasteplass, bading, fiske, båtbruk
Prestøyna (7)	Rasteplass, bading, fiske, tursti, lekeplass
Lindhammeren brygga (8)	Rasteplass, bading, fiske, båtbruk

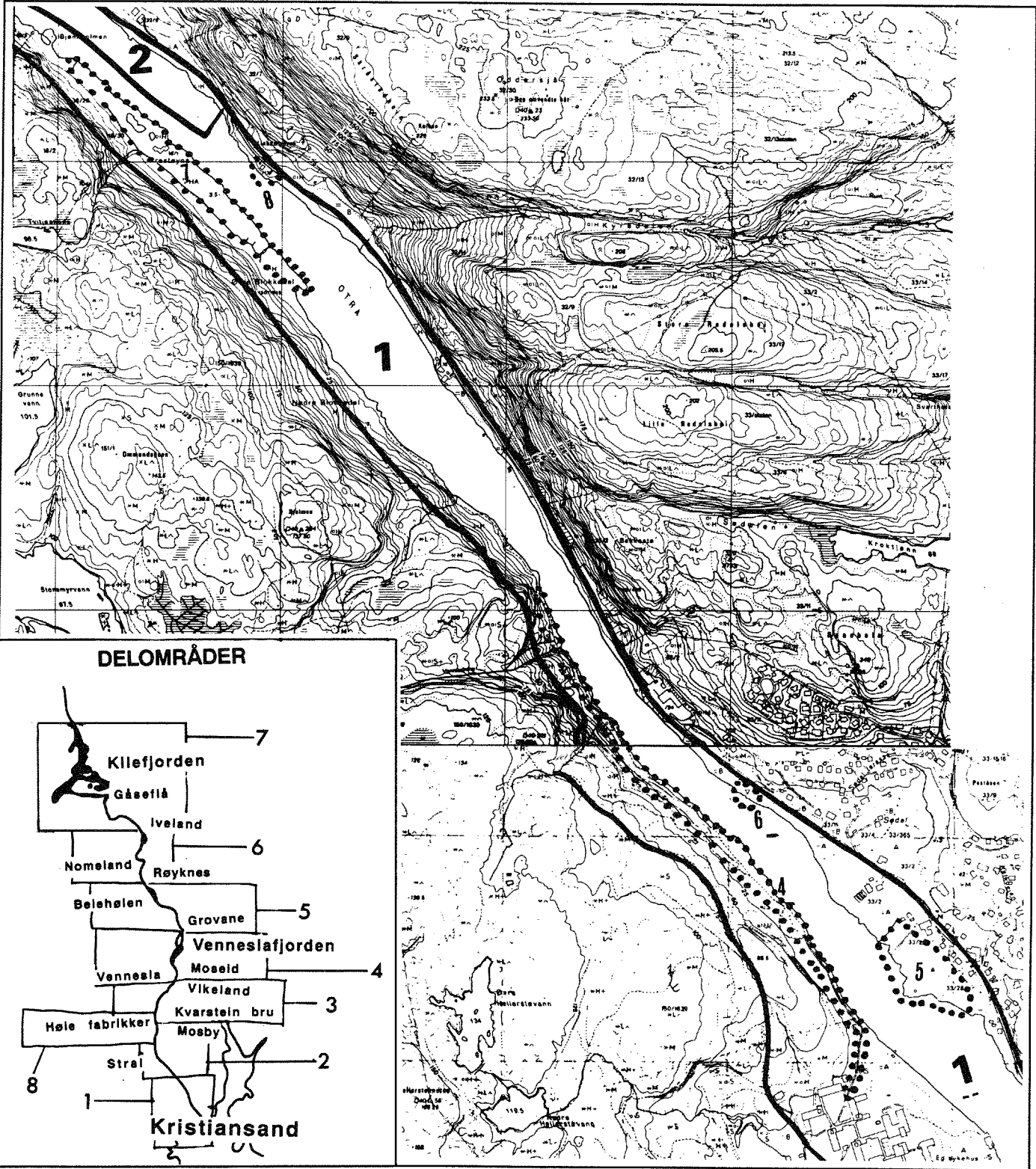
Båtopplagring (1)

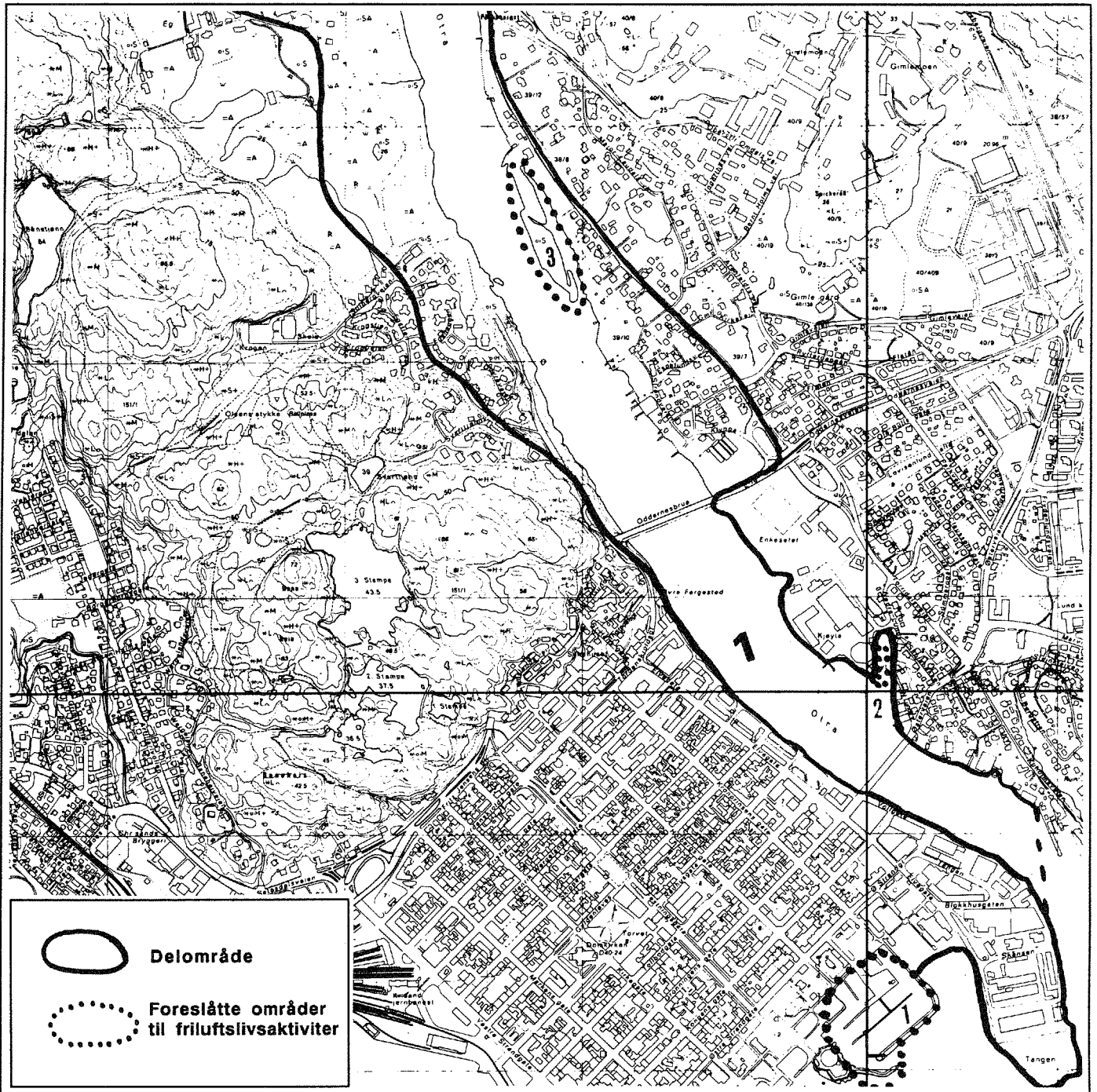
Områdebeskrivelse: Området ligger i Kristiansand sentrum, og består bare av en småbåthavn. Havna er omgitt av en molo som strekker seg ut mot Kristiansandsfjorden, vest for utløpet av Otra.

Egnethet: Området er egnet for båttopplagring/-utsetting av mindre båter opptil 30 fot. Det foreligger planer om bygging av et utendørs svømmebasseng på Tangen, øst for båttopplagringen. Området blir da også egnet til ulike aktiviteter i forbindelse med dette anlegget, og som utgangspunkt for turer/sykkelturer nordover mot Eg sykehus langs en promenade/turveidrag.

Adkomst/tilgjengelighet: Adkomsten er god med bilvei helt fram, og brukbare parkeringsmuligheter.

Tiltak: Området har foreløpig ingen annen funksjon for friluftslivet. Det bør opparbeides en promenade/turveidrag som strekker seg fra kvadraturen nordover mot Eg sykehus.

Figur 3
 Delområde 1 Kristiansandsfjorden - Sagebakken.
 Area 1 Kristiansandsfjorden - Sagebakken.

Figur 4

*Kjøita for ca. 100 år siden. Til venstre på bildet ligger tømmerflåtene som var grunnlaget for Kjøitas eksistens.
Kjøita about 100 years ago. On the left are the floating timber rafts which were the basis for the existence of Kjøita*

Båtopplagring, Elvebredden øst (2)

Områdebeskrivelse: Området ligger i Kristiansand, på østsidan av Otra rett sør for Oddernesbrua. Småbåthavna ligger på OTRAS østside, like ved Nedre Lunds vei. (Se figur 4).

Egnethet: Området er egnet til **båtopplagring**, som del av friområde i den planlagte utbyggingen av Elvebredden øst til et idrettens hus, industri og boliger. Det er i den forbindelse planlagt en gang- og sykkelbro over elva ved Kjøyta. Området blir dermed egnet til ulike aktiviteter. Det er også fint som utgangspunkt for turer/sykkelturer langs en promenade/turveidrag fra Galgebergtangenen/Prestvika nordover til Sødal. Herfra går det turveier innover i Kalkheia.

Adkomst/tilgjengelighet: Det er god adkomst med bilvei helt fram.

Tiltak: Området har foreløpig ingen annen funksjon for friluftslivet, men vil inngå som sentral del i det planlagte utbyggingsområdet med boliger, næringsvirksomhet og idrettsan-

legg. Båtopplagringen kan knyttes naturlig til dette via f.eks. en strandpromenade. Stedet kan bli et utgangspunkt for båtutfart oppover Otra. Skipsleia bør merkes nordover ettersom det er lett å gå på grunn flere steder. Det bør anlegges en promenade/turveidrag nordover fra Galgebergtangenen/Prestvika til Sødal, hvor det igjen er turveier innover i Kalkheia. Pareringsplass kan opparbeides ved Sødal.

Odde/tange ved Gimlemoen (3)

Områdebeskrivelse: Området består av en odde/tange ut i Otra, på elvas østside mellom riksveien og elva hvor det er tett lauvskog og ganske uframkommelig. Det virket mørkt og dystert. Området er langstrakt. (Se figur 5).

Egnethet: Området er velegnet for **rusting, bading, fiske, båtlanding**. Det ligger et stykke nedenfor riksveien og er dermed godt skjermet fra denne og består av et relativt stort areal med frodig vegetasjon som gjør det spennende.

Figur 5
 Båtparkering på Otras østside, om-
 trent ved Sødal.
 Boat parking on the east side of
 Otra, near Sødal.

Adkomst/tilgjengelighet: Det er lett tilgjengelig fra elva, men vanskeligere fra veien i og med at det ikke finnes noen vei ned hit fra riksveien. Dessuten må man krysse/gå gjennom privat eiendom.

Tiltak: Området må ryddes, hugges, planeres (i moderat grad). Sette ut benker, bord og søppelkasser. Bygge ei brygge for bading, fiske og båtlanding. Vei ned og parkeringsmuligheter må ordnes.

Området ved Eg sykehus (4)

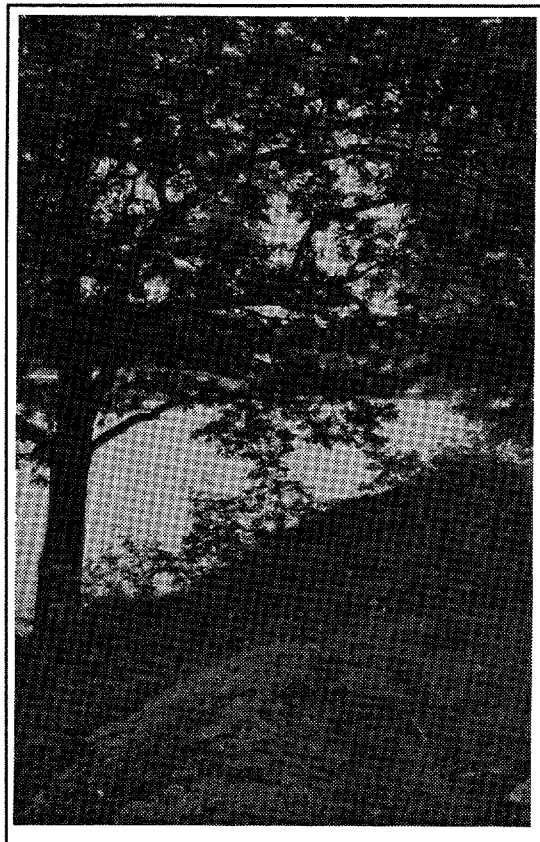
Områdebeskrivelse: Området ligger på Otras vestsida og strekker seg sørover fra Eg sykehus mot Oddernesbrua, og nordover til Prestøyna. Vegetasjonen er spennende med innslag av edlere treslag, bl.a. en større bestand av lindeskog. Dette gir en fin, grønn atmosfære (se figur 6, 7). Terrenget skråner bratt ned mot Otra, og er for det meste uframkommelig. Det vokser tett kratt eller trær, som fører brukeren langs elvebredden. Enkelte steder er det små platåer eller plasser langs elva. Langs rolige partier av Otra strekker det seg store sivletter nedover. På den andre siden av Egsveien dominerer betongmurer, fjellskråninger og bebyggelse. Vest og nord for sykehustområdet ligger Baneheia. Dette er et utpreget kulturlandskap med jorder, bølgeformasjoner, allé og synlige kulturminner som f.eks. gravhaug og gamle bygninger.

En kjerrevei fra Eg sykehus og nordover ca. 0,5 km er godt opparbeidet, men gjengrodd (og sannsynligvis lite brukt). Langs kjerreveien finnes også rester etter bebyggelse (bl.a. en gammel eplehage). Kjerreveien går etterhvert mer over til sti, og etter det nedlagte kraftverket nedenfor Bergevaun, blir stien utydelig og vanskelig å følge i perioder. Noen halvveis nedsunkne jernlektre ligger nær Prestøyna og skjemma landskapet.

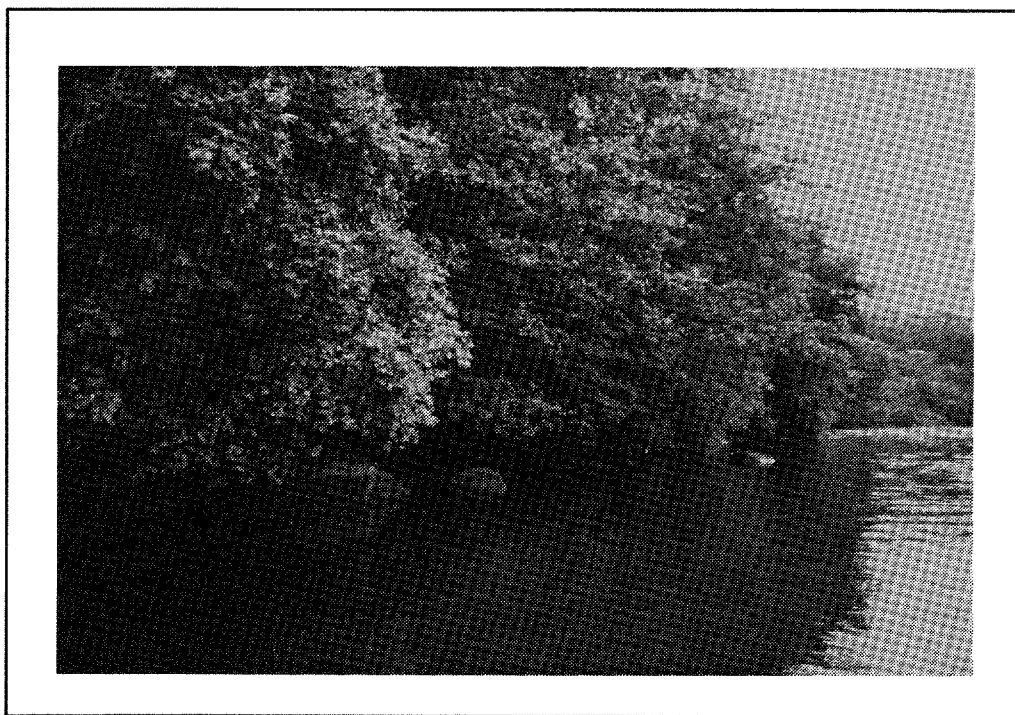
Egnethet: Hele strekningen egner seg til gang- og sykkelvei, med gode raste- og opplevelsesmuligheter; særlig de små platåene/plassene langs elva. Brukbare badeplasser finnes innimellom. Bunnforholdene er oftest gjørmete og lite attraktive i dag. Terrenget er vendt mot nord-øst mht. sol. Gode fiskemuligheter med utgangspunkt fra gangvei/stien. De særtrekkene som finnes i Baneheia bør ivaretas pga. den historie og utvikling som ligger bak i tiden - landskapsmessig og kulturelt. Hele dette området er velegnet, og brukes, til rekreasjonsområde både sommer og vinter. "Bølgane" er f.eks. populære skibakker. Det er et godt egnet bynært friluftsområde.

Adkomst/tilgjengelighet: Adkomsten i dag er god fra en forholdsvis lite trafikkert vei til Eg sykehus.

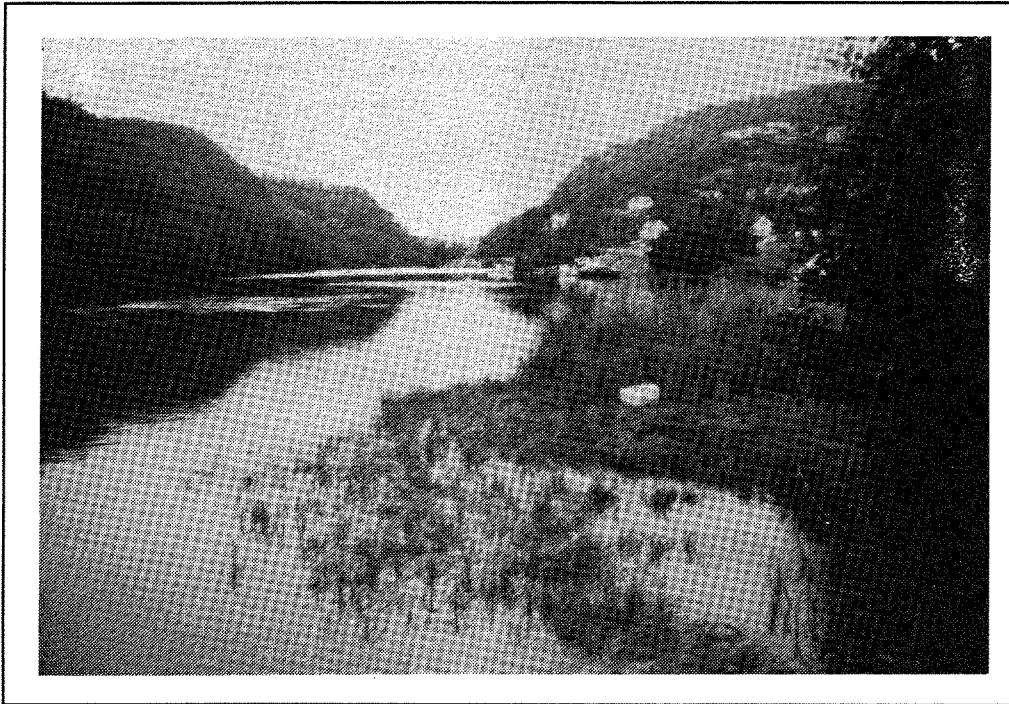
Tiltak: Kjerreveien/stien opparbeides til sykkelstandard, og denne gis forbindelse med østsiden av Otra ved Sødal, slik at sykkelstien ikke blir blindvei/enveis, men gir muligheter for en

Figur 6
*Langs stien fra Eg sykehus.
Along the path from Eg hospital.*

Figur 7
*Otra ved Eg sykehus.
Otra by Eg hospital.*

Figur 8
Otras østside, ved Sødal.
The east side of Otra, at Sødal.

rundtur. Dette gir også tilbud/mulighet for de som er bosatt på østsiden. Turstien, "Kjærlighetsstien", bør utbedres og forlenges til Prestøyna for å gjøre adkomsten hit lettere fra land. De små platåene/plassene langs elva bør opparbeides og gjøres mer tilgjengelige med stier og eventuelt trapper. I forbindelse med bygging av nytt sykehus ved Eg, bør det også opparbeides egen sykkelsti m/underganger pga. økt trafikk hit. Dermed får man en sammenhengende tursti fra kvadraturen forbi Prestøyna til Strai bru. Denne turstien kan også knyttes til turveiene i Baneheia og Ravneheia.

Odde ved Sødal (5)

Områdebeskrivelse: Området består av en odde ut i Otra, på elvas østside mellom riksveien og elva. Det vokser småor og andre mindre lauvtrær her, ellers grasbakke. Det ligger mye skrot, betongavfall her samt store steiner og bilvrak. Det ligger flere båter på land (vinteropplag). (Se figur 8).

Egnethet: Området kan egne seg til bading, båtlanding, rasteplass og fiske. Det er relativt skjermet fra riksveien pga. vegetasjonen. Sødal er også velegnet som turområde dersom det lages en promenade fra Prestvika og hit. Promenaden bør ha forbindelse til turområdet i Kalkheia som ligger øst for Sødal. Her er det parkeringsplass og tursti innover i marka, bl.a. til flere vann med badeplasser. Dermed knyttes tettbebyggelsen/nærområdet til et større turområde. Dette er viktig for be-

boerne her ettersom riksveien passerer rett forbi bebyggelsen.

Adkomst/tilgjengelighet: Området er lett tilgjengelig fra elva og fra riksveien, det finnes en veiavkjøring ned hit. Ligger tett inntil veien og elva.

Tiltak: Området må ryddes (stein, betongrester, bilvrak), hugge noen trær, men bevare en støyavskjerming mot veien. Det bør også planeres ut litt bedre, og så til med gras. Benker, bord og søppelkasser kan settes ut. Det kan lages ei brygge for bading og båtlanding, og som det kan også fiskes fra. En turvei fra Sødal med forbindelse til turløypene i Kalkheia bør anlegges. Opparbeide parkeringsplass i forbindelse med turstiene innover i Skråstadheia.

Rasteplass ved Torridalsveien (6)

Områdebeskrivelse: Området består av en liten odde nær riksveien på Otras østside, og ligger på et smalt belte mellom veien og elva. Det er tett vegetasjon av lauvtrær her. Området er steinete, uryddig og forsøplet. Det skråner svakt ned mot elva. En stor høyspentmast finnes i områdets ytterkant.

Egnethet: Området egner seg til resting, bading og fiske. Det er også godt egnet til båtbruk pga. lite fall på elva, og til utsetting av båt i.o.m. skråningen ned mot elva. Området er solfylt.

Figur 9
Ved Prestøyna.
At Prestøyna.

Adkomst/tilgjengelighet: Det er god adkomst fra riksveien og fra vannsiden. Området ligger tett inntil veien og elva.

Tiltak: Området må ryddes, hugges (i moderat grad) og beplantes og lage vegetasjonsskjerming mot veien. Det bør tilrettelegges for mulighet til å sette ut båt, og opparbeide parkeringsmuligheter. Benker, bord og søppelkasser settes ut. Det kan bygges ei brygge hvor det er mulig å legge til med båt, bade og fiske fra.

Prestøyna (7)

Områdebeskrivelse: Området er en graskledt sandtange med innslag av orekratt og større lauvtrær. Det ligger et lite nyrestaurert bruk midt på tangen. Ellers er de nordlige deler nærmest nedpakket i skrot og søppel. Halvt nedsunkne lektere ligger ved bredden av Otra og skjemma landskapet. (Se figur 9).

Egnethet: Det er godt egnet som lekeplass/løkke, og et naturlig endepunkt for en eventuell tursti fra Eg sykehus. Strandområdene er sumpete enkelte steder, men bør kunne egne seg til bading. Elva renner forholdsvis rolig, og båttrafikken skulle ha gode adkomst- og landingsmuligheter.

Adkomst/tilgjengelighet: Området er lite tilgjengelig. Bro

eller utbedret sti fra Eg sykehus er nødvendig. Adkomsten er bedre fra båt.

Tiltak: Stien fra Eg sykehus bør forlenges hit pga. dårlig tilgjengelighet. Opparbeide badeplass, eventuelt tilføre grus/sand. Sette ut benker, bord, søppelkasser og toalett. Lage brygge for bading og båtlanding. Fjerne gamle lektere.

Lindhammern brygga (8)

Områdebeskrivelse: Området er solvendt og ligger på østsida av Otra, på et smalt belte mellom riksveien og elva. Det eksisterer en liten avkjørsel ned fra veien til en slags brygge. Solvendt område. På andre sida av elva er det en frodig og spennende "jungelskog".

Egnethet: Området er godt egnet til båtutsetting og rasteplass. Det er også gode muligheter for bading og fiske her.

Adkomst/tilgjengelighet: Det er god adkomst fra riksveien og fra vannsiden. Området ligger tett inntil veien og elva.

Tiltak: Området må ryddes og settes istand, evt. beplante for skjerming mot veien. Lage mulighet for båtutsetting, og kanskje ei brygge for å legge til med båt, og til å bade og fiske fra. Benker, bord og søppelkasse bør settes ut. Muligheter for parkering må også ordnes.

5.2 Delområde 2 Lindhammeren - Kvarstein bru

Delområdet strekker seg på begge sider av Otra, fra Lindhammeren i sør til Kvarstein bru i nord (se figur 10). På østsiden av elva er det spredt bebyggelse langs riksveien, som går parallelt med elva. Mellom veien og elva er det et relativt smalt og flatt grønt belte. Landskapet ellers er preget av bratte skrånninger øst for veien. På vestsiden, fra Sagebakken og nordover, er landskapet åpnere, med gårder og jordbruksareal. Ved Skibuvollen går det en fin allé fra elva opp til gården. Både denne spesielle alléen og det øvrige kulturlandskapet her bør bevares som det er pga. sine fine kvaliteter. Bruken av arealene bør ikke endres. Ved Hagen er det også et fint kulturlandskap som bør bevares slik det er.

De opparbeidingsområdene som foreslås ligger alle på det relativt smale, grønne beltet på østsiden mellom elva og riksveien. Disse områdene er egnet til rasteplasser med muligheter for bading, fiske og båtbruk. Tilgjengeligheten er svært god ettersom de ligger nær veien; men det kan være problematisk med avkjøring fra hovedveien. De har også lett adkomst fra elva. Det er tilstrekkelig med enkel tilrettelegging.

Fra nord for Tunga og Liane går det turstier innover i Skråstadeia, et fint turområde med godt utbygd stinett.

Foreslåtte områder for friluftslivsaktiviteter:

Sted Aktivitet

Tunga (9)	Rasteplass, bading, fiske, båtbruk
Lian (10)	Rasteplass, bading, fiske, båtbruk
Avkjøring ved Lian (11)	Rasteplass
Høllen (12)	Rasteplass, bading, fiske, båtbruk
Haus (13)	Rasteplass, fiske, spill- og ballaktiviteter, bading
Saga (14)	Rasteplass, bading, fiske, båtbruk
Båtutsetting, Kvarstein bru (15)	Båtutsetting, båtlanding

Tunga (9)

Områdebeskrivelse: Området ligger på OTRAS østside, på et smalt område mellom elva og riksveien. Det har preg av naturtomt med fururabber, små knauser og eng. Ellers er det store furu- og lauvtrær. Det er relativt romslig, langstrakt, og idyllisk. (Se figur 11).

Egnethet: Området er svært godt egnet til rasteplass. Det er eksponert mot sol. Bading kan foregå i en nordvendt vik hvor strandforholdene er gode. Det er også godt egnet for båtbruk og fiske. Tilknyttede aktiviteter som ball og spill kan også foregå her.

Adkomst/tilgjengelighet: Det er lett tilgjengelig fra elva og fra riksveien.

Tiltak: Det kan opparbeides og tilrettelegges for bading - eventuelt med en rullesteinsmolo for å lage en bakeveie. Benker, bord og søppelkasser kan settes ut for resting. Det må også bygges brygge for båtlanding.

Lian (10)

Områdebeskrivelse: Området ligger på OTRAS østside, på et smalt område mellom elva og riksveien. Arealet, som består av en liten kornåker, er soleksponert, lyst og åpent. Terrenget er relativt flatt, skrånende ned mot elva hvor det er sandstrand. Utsikt mot Skibuvollen allé. Elva renner bred, og landskapet preges av vannspeilet og åkerlandskap.

Egnethet: Området er godt egnet til bading med fin sandstrand og mye sol, men muligens noe stri strøm i elva. Godt egnet for båtbruk (motorbåt, padling), noe fall på elva, enkelte grunne partier. Det er også flere fiskeplasser her. Området er svært godt egnet for resting.

Adkomst/tilgjengelighet: Det er lett tilgjengelig fra elva og riksveien.

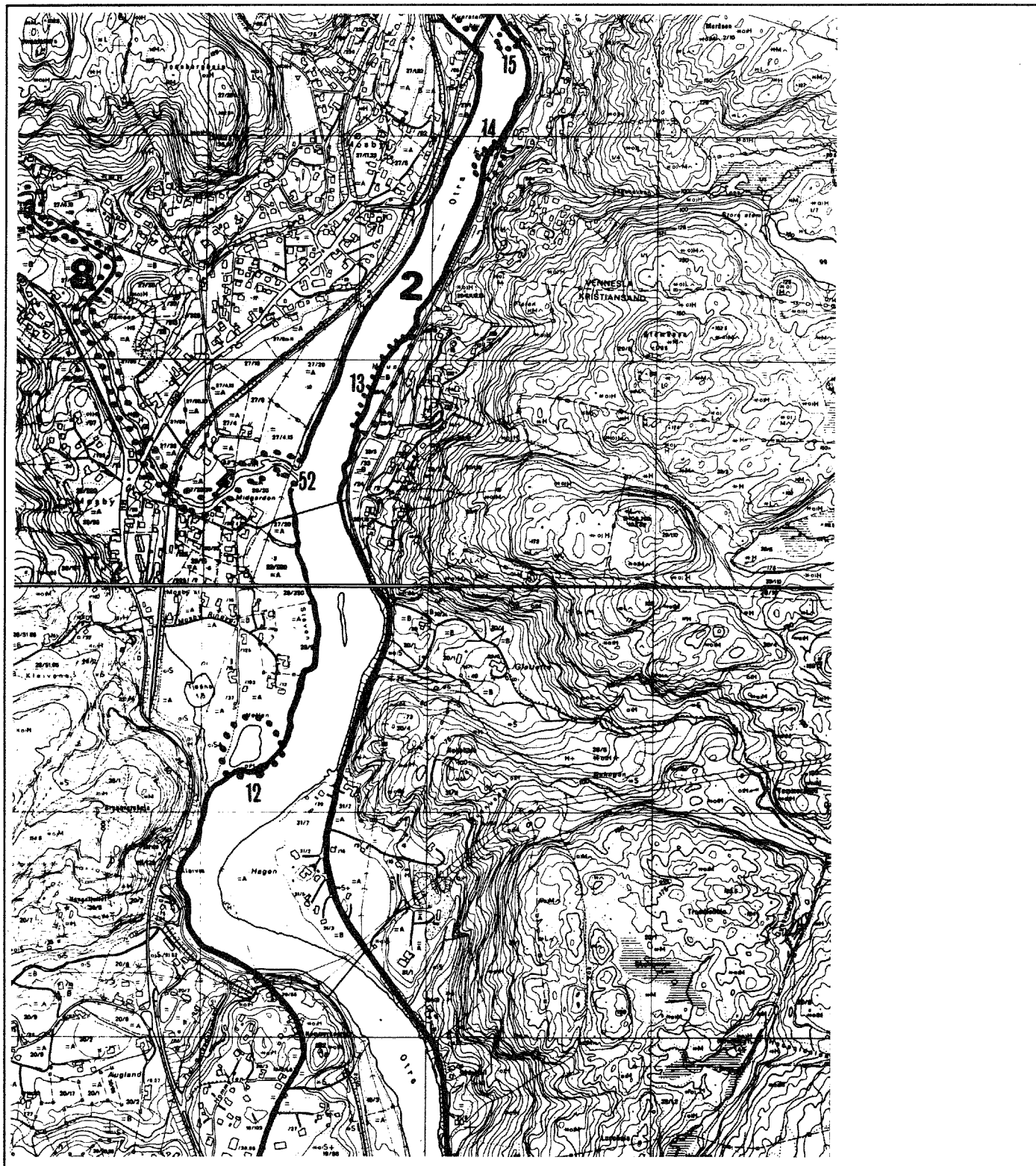
Tiltak: Det kan opparbeides og tilrettelegges for resting, med benker, bord og søppelkasser. Brygge kan bygges for bading og båtlanding. Eventuelt beplantes for støyskjerming. Pareringsmuligheter må ordnes. Kan også bygges/tilrettelegges for muligheter til båtutsetting pga. skrånningen ned mot elva.

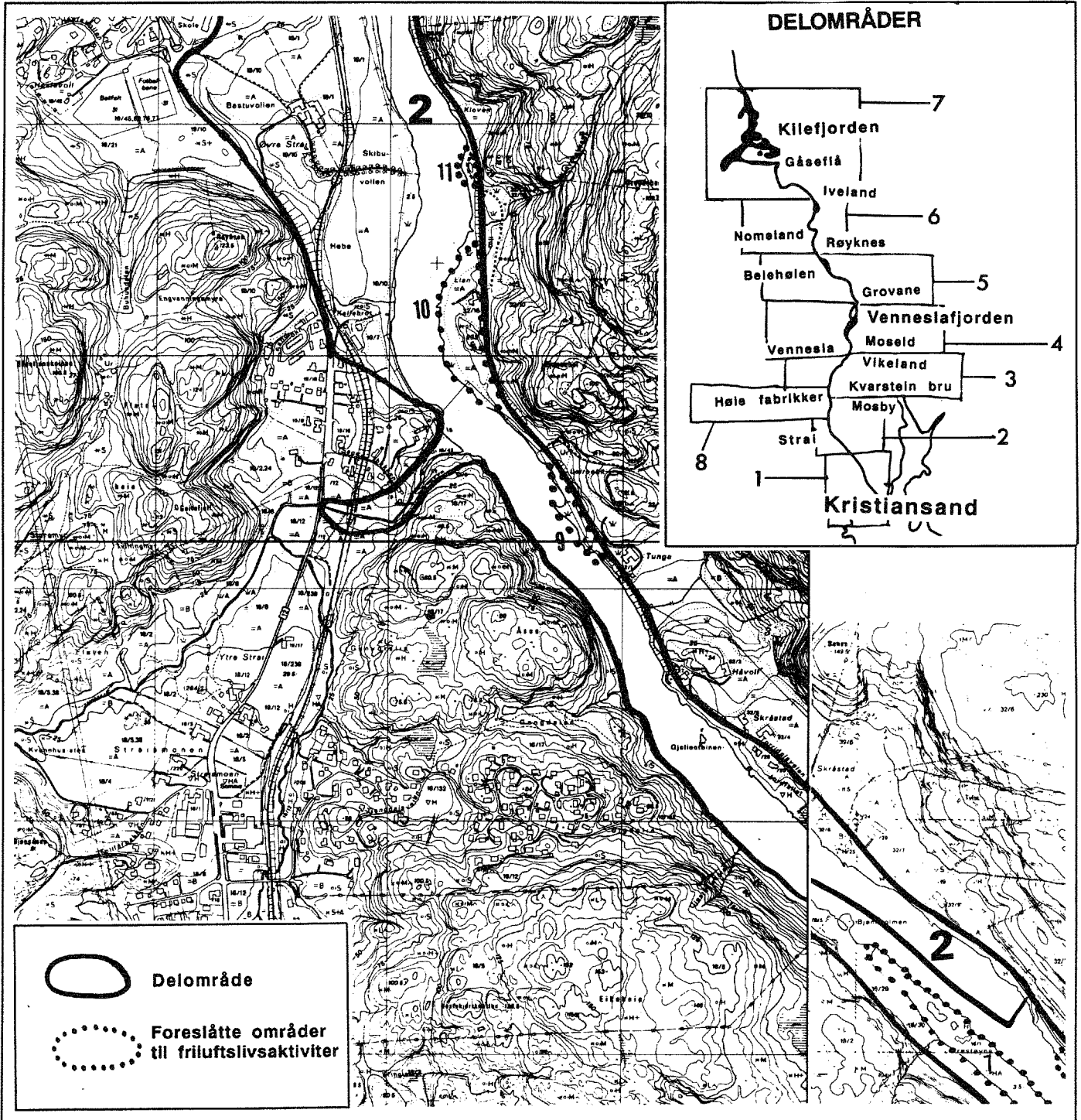
Avkjøringsvei v/Lian (11)

Områdebeskrivelse: Området består av en liten avkjøring fra riksveien rett ned for Lian, på OTRAS østside, beliggende mellom elva og veien. Det er bratte kanter ned mot elva. Området er relativt tett bevokst med lauvtrær. Det er godt avskjermet fra veien med en fjellknaus og har god utsikt.

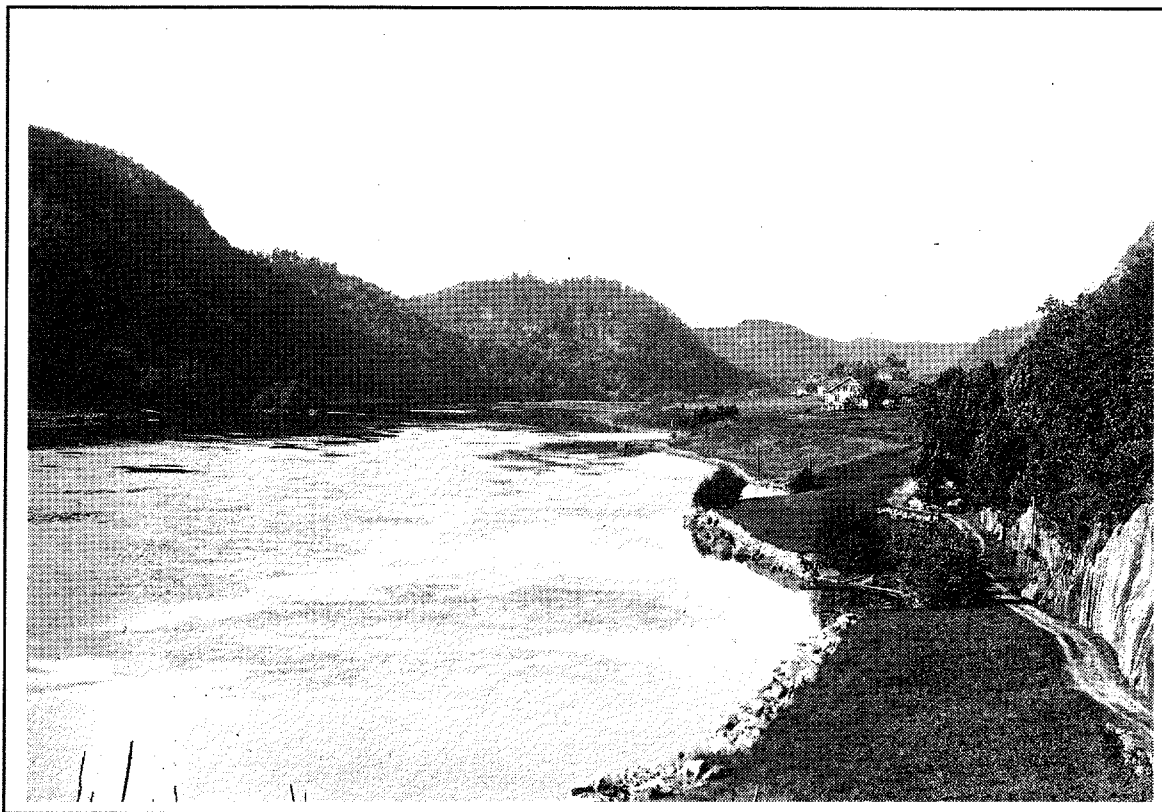
Egnethet: Området er egnet til rasteplass med utsikt over elva og mot Skibuvollen (allé).

Adkomst/tilgjengelighet: Det er lett tilgjengelig med avkjørsel fra riksveien.

Figur 10
 Delområde 2 Lindhammeren - Kvarstein bru.
 Area 2 Lindhammeren - Kvarstein bru.

Figur 11
 Gammelt bilde med parti fra "Nædre Skraastad". Gårdene sett fra syd.
 Old photo with a view from "Nædre Skraastad". The farms are seen from the south.

Tiltak: Området må ryddes, hugge trær og busker for rasteplass. Benker, bord og søppelkasser må settes ut. Eventuelt utbedre parkeringsmulighetene.

Høllen (12)

Områdebeskrivelse: Området ligger på vestsiden av Otra, mellom jernbanen og elva. Det er vestvendt og solfylt.

Egnethet: Området er egnet til bading, fiske, rastning og båtbruk.

Adkomst/tilgjengelighet: Det er god adkomst fra vei/sykkelvei fra gårdene rett ved, og fra elva.

Tiltak: Planere arealene, bygge ei brygge for båtlanding, sette ut søppelkasser og ordne parkeringsmuligheter.

Haus (13)

Områdebeskrivelse: Området ligger på en liten odde på østsiden av Otra mellom riksveien og elva. Det er gras og små-

trær her. Det fører forbindelse over på vestsiden med en gangbru rett sør for området.

Egnethet: Området er egnet til bading, rasteplass, fiske og lek/spillaktiviteter. Det er en fin sandstrand mot elva.

Adkomst/tilgjengelighet: Det er god adkomst fra riksveien og elva.

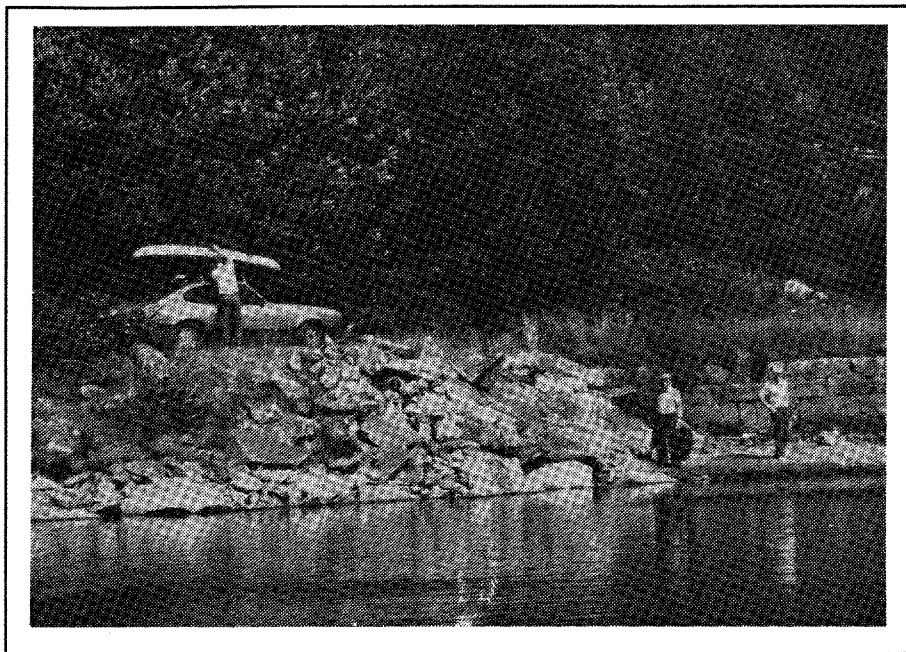
Tiltak: Sette ut benker, bord og søppelkasser. Beplante for skjerming mot veien. Opparbeide parkeringsmuligheter.

Saga (14)

Områdebeskrivelse: Området ligger på en liten odde på østsiden av Otra, mellom veien og elva, og er vestvendt og solfylt.

Egnethet: Området er godt egnet til bading, fiske, rastning og båtbruk.

Adkomst/tilgjengelighet: Det er god adkomst fra veien og elva.

Figur 12
Båtutsetting ved Kvarstein bru.
Boat launching by the bridge of Kvarstein.

Tiltak: Sette ut benker, bord og søppelkasser. Opparbeide parkeringsmuligheter.

Båtutsettingsplass, Kvarstein bru. (15).

Områdebeskrivelse: Området ligger på østsiden av Otra, rett sør for Kvarstein bru, mellom veien og elva. (Se figur 12).

Egnethet: Området er egnet til båtutsetting og båtlanding.

Tiltak: Tilrettelegge for båtutsetting, og brygge for båtlanding. Vei ned og parkeringsplass.

5.3 Delområde 3 **Kvarstein bru - Kaninøya,** **Venneslafjorden**

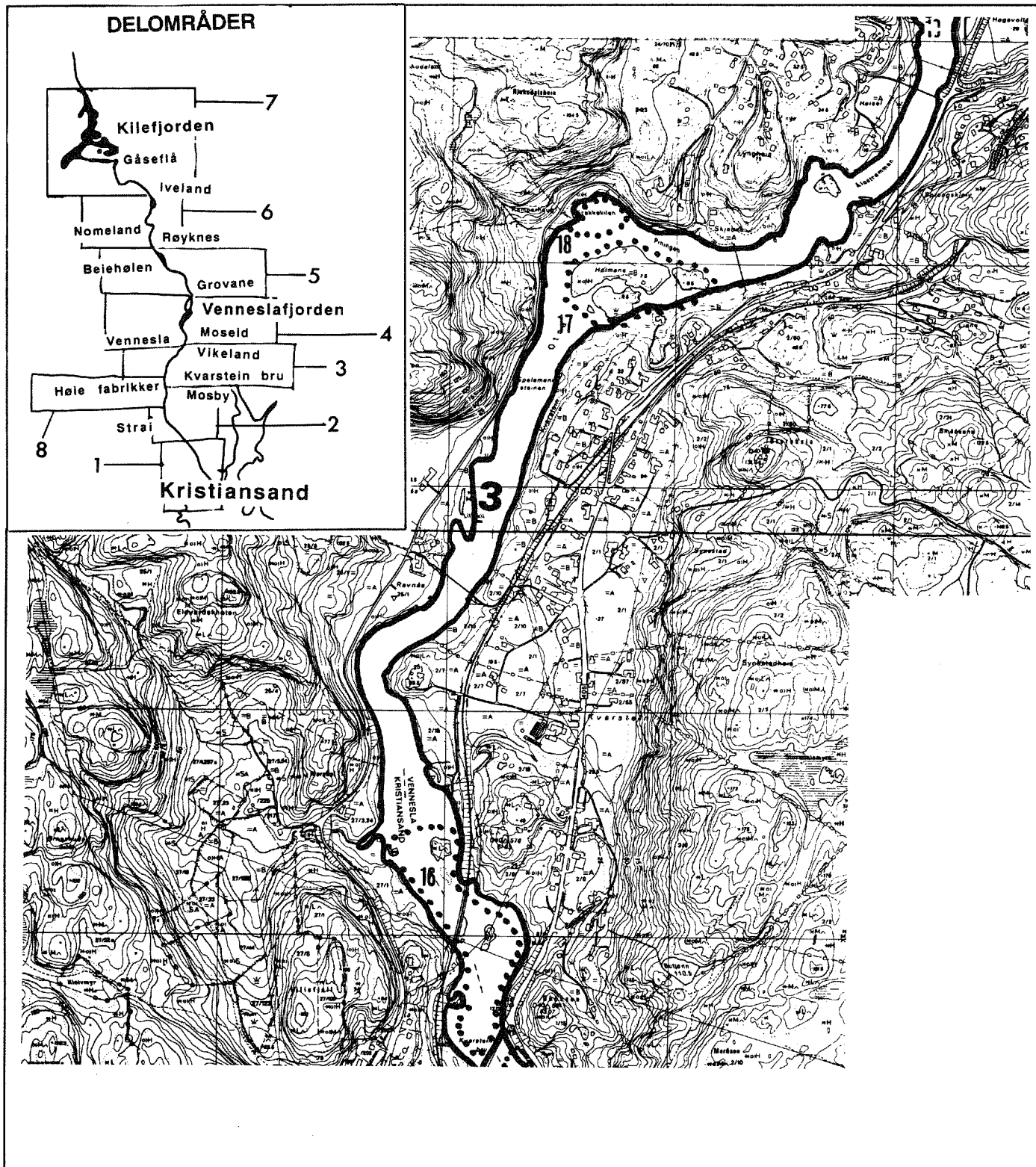
Delområdet strekker seg på begge sider av Otra fra Kvarstein bru i sør til Kaninøya i Venneslafjorden i nord (se figur 13). Dette er et område på strekningen Kristiansand - Vennesla med store befolkningskonsentrasjoner. Her ligger tettstedene Kvarstein, Vikeland, Moseidmoen og Vennesla som det største. Området er tildels svært kulturpåvirket, med flere store industrietableringer ved Vikeland og Vennesla. Arealene på vestsiden av Otra, med unntak av disse helt nord ved Moseidmoen, er minst påvirket av inngrep.

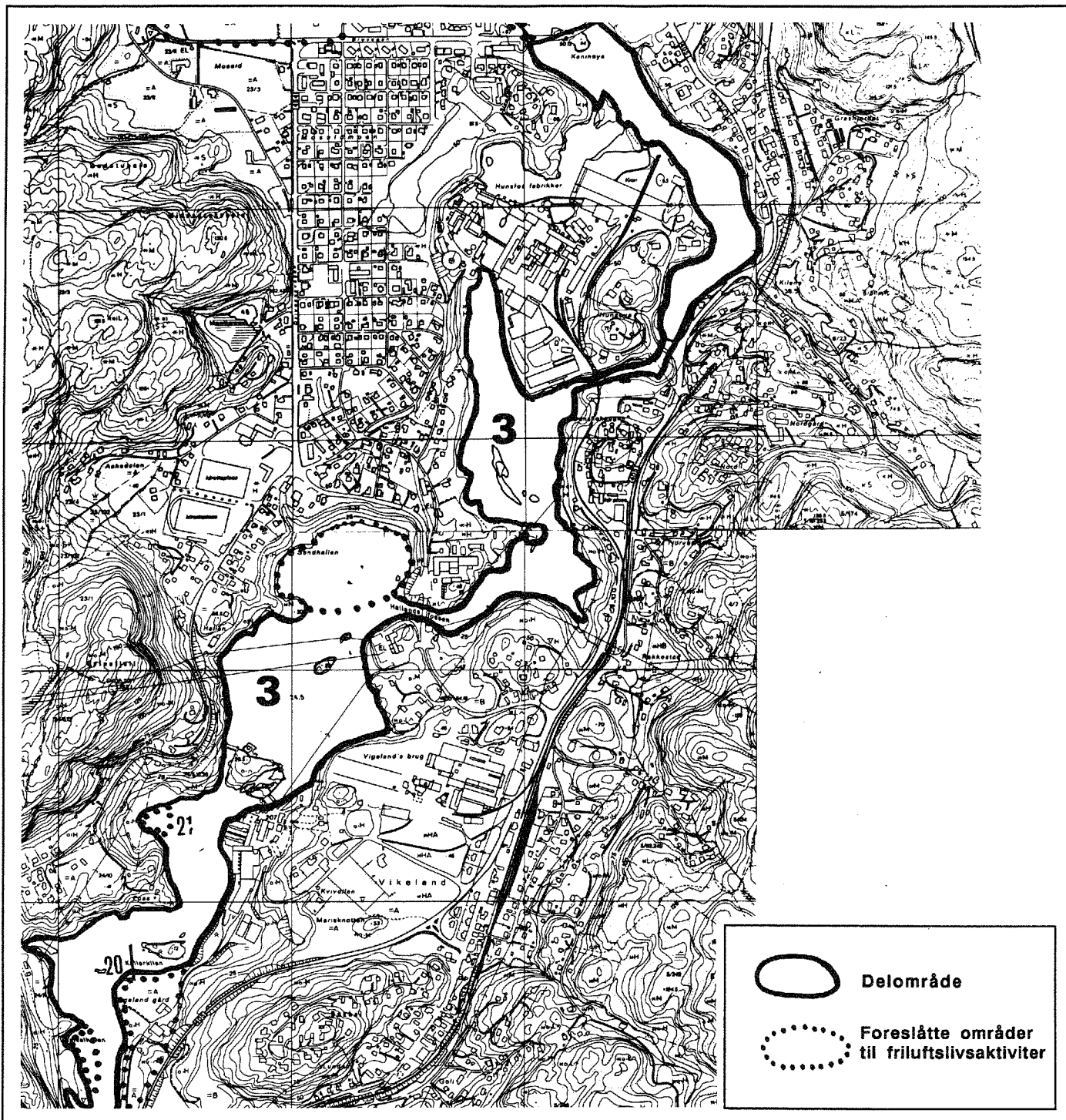
Veien fra vestsiden krysser elva ved Kvarstein bru. Rett nord føres også jernbanen over på østsiden i en gammel særpreget bru. Herfra følger ikke lenger veien og jernbanen tett inntil elva, med unntak av et kort stykke ved Vikeland. Rett under jernbanebrua er det et spennende elvelandskap bestående av småøyer og holmer. Elva går dypt mellom holmene, og med relativt sterk strøm.

På vestsiden går fylkesveien som er omgitt av gammel edellauvskog. Landskapet har et åpnere preg på østsiden. Det er flere små gangbruer som knytter forbindelsen over Otra; fra Ravnås til Kvarsteinsida, fra Åbål til Skjebrua og ved Heisel. Holmane ved Kvarstein har liten tilgjengelighet i dag, men dersom denne bedres, vil dette være et fint område som er egnet til ulike aktiviteter både sommer og vinter.

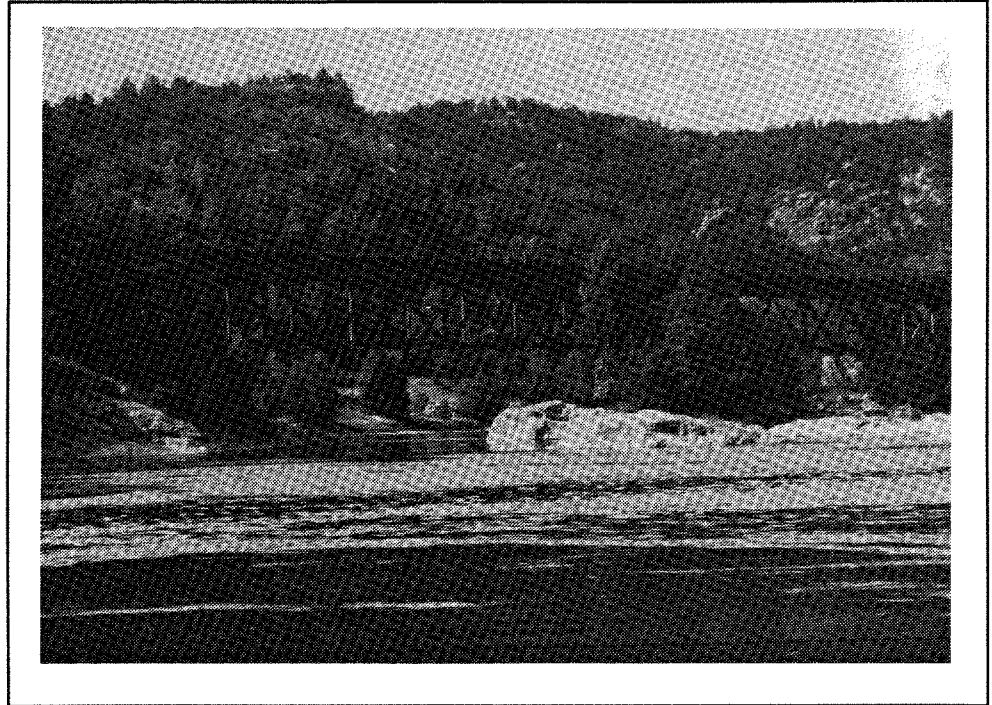
Lengst nord, på østsiden, er det industri- og befolkningskonsentrasjon som dominerer. Vikeland gård, et eldre gods av betydelig størrelse, er et opplevelsespotensiale som ligger tett inntil Vikeland brug. Stedet har kulturhistorisk og rekreasjonsmessig betydning. Gården burde settes istand til et kultur- og aktivitetssenter.

De foreslåtte opparbeidede områdene er tettstedsnære og har dermed betydning som nærrekreative områder. En del av arealene innenfor dette delområdet er utilgjengelig pga. industriens lokalisering.

Figur 13
 Delområde 3 Kvarstein bru - Kaninøya, Venneslafjorden.
 Area 3 Kvarstein bru - Kaninøya, Venneslafjorden.

Figur 14
Øyene ved Kvarstein bru.
The islands by the bridge of Kvarstein

Foreslåtte områder for friluftslivsaktiviteter:

Sted Aktivitet

Øyene ved Kvarstein bru (16)	Fiske, båtbruk
Holmane (17)	Bading, rasting, båtbruk, fiske, skøytegåing
Frakkekilen (18)	Naturområde, evt. båtlanding for turistbåt
Heiselhølen (19)	Bading, fiske, båtbruk
Vigeland gård (20)	Rasting, bading, båtbruk, fiske,
Bukta (21)	kultur/aktivitetssenter
Sandhallen (22)	Fiskeplass
	Rasteplass, bading

Øyene ved Kvarstein bru (16)

Områdebeskrivelse: Området ligger rett nord for Kvarstein bru, og har et særpreget landskapsbilde (elvelandskap) bestående av småøyer og holmer. Elva går dypt mellom holmene, og med en del strøm. Noe grus- og sandstrand. Bratte kanter opp mot riksveien og jernbanelinja. Jernbanen føres over elva i en gammel og særpreget bru like nordvest for øyene (se figur 14,15,16).

Egnethet: Det er antakelig for stri strøm til bading her, eventuelt mulig med badebass i den nordøstlige delen av området. Området er godt egnet til fiske, med adkomst fra båt, og brukbart til båtbruk ettersom elva går dyp, men eventuelt relativt mye strøm for kajakk.

Adkomst/tilgjengelighet: Det er tilgjengelig bare fra båt.

Tiltak: Eventuelt tilrettelegge for en båthavn (båtlanding), for fiske og bading.

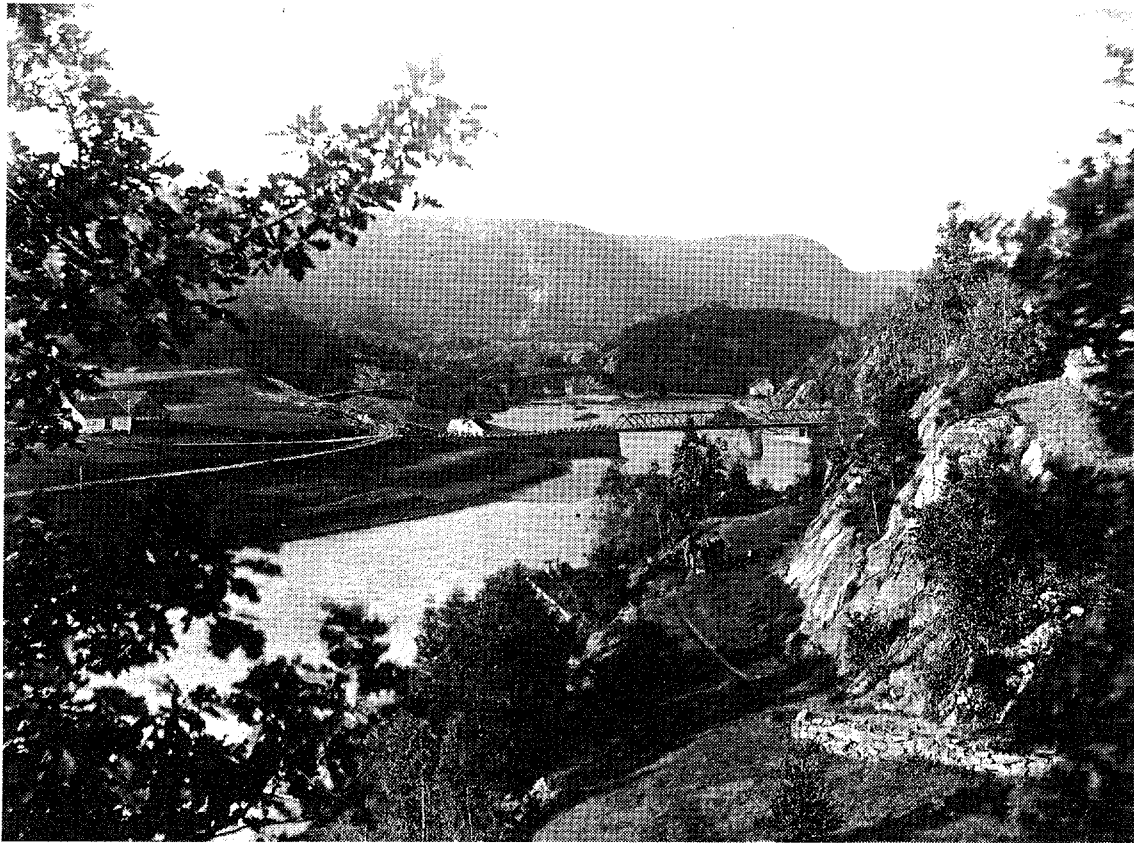
Holmane (17)

Områdebeskrivelse: Området består av større og mindre øyer på østsiden av Otra. De har en vestvendt og sølfylt beliggenhet.

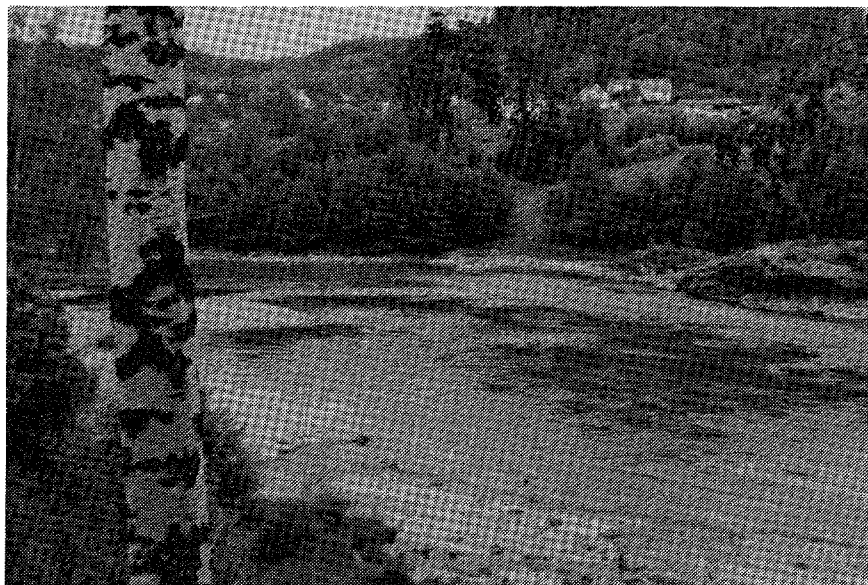
Egnethet: Området er egnet til bading, rasting, båtbruk, fiske og skøytegåing.

Adkomst/tilgjengelighet: Det er dårlig adkomst idag, bare tilgjengelig med båt.

Tiltak: Lage vei fra Kvarstein, opparbeide parkeringsplass.

Figur 15
*Kvarstein bru
over Otra
(gammelt
bilde).
The bridge of
Kvarstein
across Otra (old
photo).*

Figur 16
*Otra sør for Vennesla.
Otra south of Vennesla.*

Frakkekilen (18)

Områdebeskrivelse: Området ligger inne i ei bukt på vestsiden av Otra, rett overfor Holmane. Veien passerer rett ved, og det er relativt bratte skråninger rundt.

Egnethet: Området er godt egnet som naturområde, og eventuelt som båtlandingsplass for turistbåt med veiforbindelse videre herfra til Setesdalsbanen.

Adkomst/tilgjengelighet: Det er lett tilgjengelig fra riksveien og med båt.

Tiltak: Bedre tilgjengeligheten fra riksveien, lage parkeringsplass. Bygge brygge hvor eventuelt turistbåt kan legge til med veiforbindelse til Setesdalsbanen.

Heiselhølen (19)

Områdebeskrivelse: Området ligger helt nede ved elvebredden på Otras vestsida, omtrent tvers overfor Vigeland gård. Det er relativt romslig areal, landskapet preges av svaberg, sandstrender og noe skog- og buskvegetasjon. Landskapet er åpent, lyst og godt eksponert mot sol. Elva renner rolig langs med strandkanten.

Egnethet: Området er godt egnet til bading og fiske med adkomst fra land. Det kan være vanskelig å komme så høyt opp med motorbåt, mens padling burde være fullt mulig.

Adkomst/tilgjengelighet: Det er god adkomst fra land, eventuelt med kano fra vannsiden.

Tiltak: Eventuelt bygge en brygge for ilandlegging med kano.

Vigeland gård (20)

Områdebeskrivelse: Vigeland gård ligger fredfullt plassert på et lite nes som stikker ut i Otras østre elvebredd. Bygningene er omgitt av trær som skjærer mot Vigeland Brug (nord), og østover mot riksveien. Vestover er det åpent med et jorde ned mot Otra, som renner relativt rolig forbi. Bygningene er stort sett velholdte, og består av et stort hovedhus, låve, vognhus og arbeiderboliger.

Egnethet: Området er godt egnet til rasting med muligheter for vann- og landbaserte aktiviteter. **Bading:** Elva renner rolig og kan brukes til bading. Bunn(forholdene) består av sand- og berggrunn. Strandområdet består av busker og trær med sandstrender innimellom. Den vest/sørvestvendte delen av neset er best egnet og gir sol. Jorden bak gir avstand til bebyggelsen. **Båtbruk:** Egnert til kano, kajakk, båt i nærområdet, men

fossen nedover og strømforholdene litt sørover i elva kan virke noe begrensende. Dette kan bedres; når elva blir rein bedres siktforholdene. Noen sandbanker og klippe/steinområder i og ved elva gjør ferdseien spennende sørover mot Ålestraumen. **Fiske:** Godt egnet. Ved Kollerkilen bør det lages en fiskesti rundt dammen. **Kultur- og aktivitetssenter:** Gården kunne brukes til kafé, møtelokaler, (catering), kunstutstillinger, industrihistorie, organisasjons- og klubbrom etc.

Adkomst/tilgjengelighet: Det er god adkomst fra riksveien, mens det er mer problematisk fra vannsiden.

Tiltak: Det er nødvendig med rydding langs elva for å gjøre tilgjengeligheten bedre. Bør også tilrettelegges for rasting og soling/bading. Planting av trær for å skjerme bedre mot fabrikkområdet. Benker, bord og søppelkasser settes ut. Parkeringsmuligheter ordnes. Gården settes i stand til kultur- og aktivitetssenter.

Bukta (21)

Områdebeskrivelse: Området ligger i ei bukt på østsiden av Otra, rett ovenfor Vigeland brug og Vigelandsfossen. Det er bratte skråninger rundt.

Egnethet: Området er en fin fiskeplass.

Adkomst/tilgjengelighet: Det er dårlig tilgjengelighet fra veien på oversiden pga. bratte skråninger.

Tiltak: Bedre tilgjengeligheten ned til elva, ordne parkeringsplass. Eventuelt bygge ei laksetrapp i Vigelandsfossen.

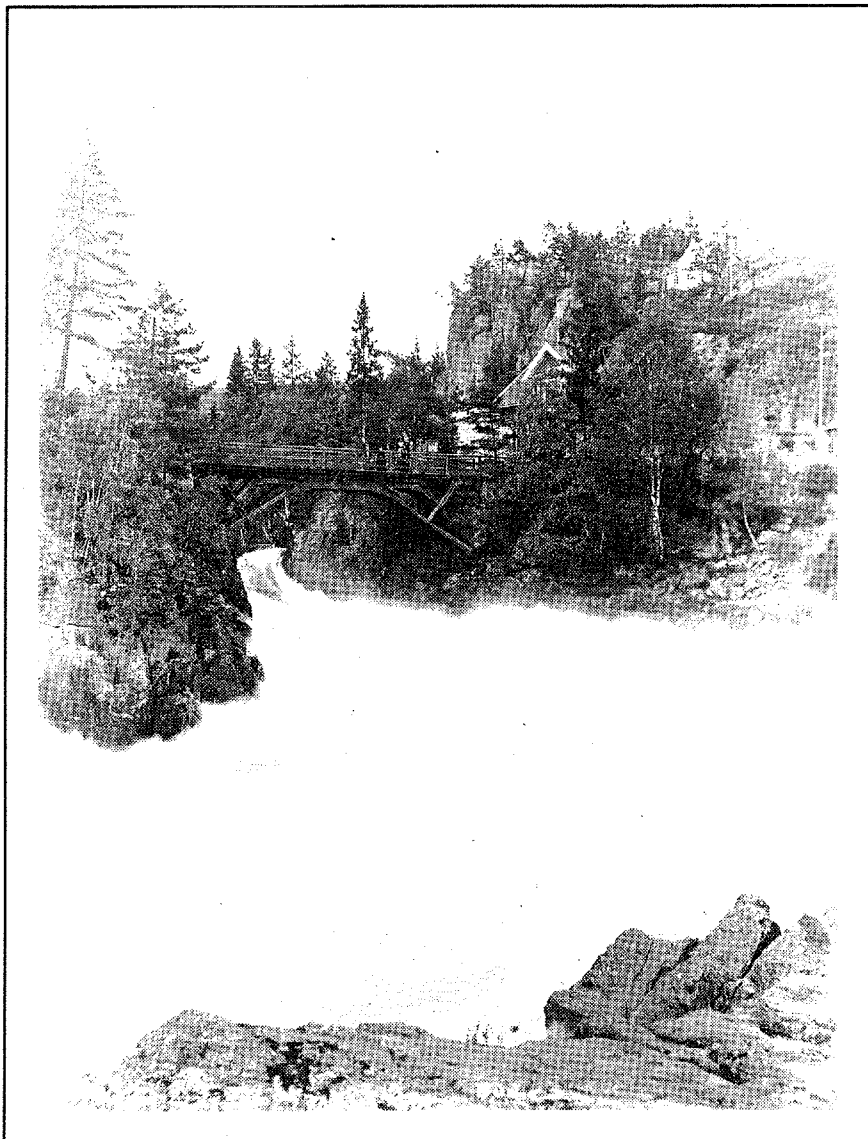
Sandhallen (22)

Områdebeskrivelse: Området ligger på Otras vestsida, i sør-enden av Moseidmoen, i en stor bakevje i elva med lun og solrik beliggenhet. Det er en smal sandstrand på elvebredden. Bakenfor er det en jevn grus- og sandskråning oppover mot pålåret; denne er tettbevokst med lauvkratt og enkelte større trær. Undervegetasjonen er grasdekket. (Se figur 17).

Egnethet: Området er godt egnet til bading og rasting. Det er en fin sandstrand her og ellers lunt, solfylt og lite strøm i elva.

Adkomst/tilgjengelighet: Tilgjengeligheten er relativt liten, det fører enkelte stier ned til stranda fra hovedveien. Området ligger sentralt i forhold til boligbebyggelsen.

Tiltak: Opparbeide adkomstvei, tilrettelegge for bading og rasting, så til, hugge o.l. Sette ut benker, bord og søppelkasser.

Figur 17
 Ved Hunsfoss bru over Helvetesfossen ved Hunsfoss Fabrikker (gammelt bilde).
 The bridge of Hunsfoss across Helvetesfossen at the Hunsfoss factories (old photo).

5.4 Delområde 4 Kaninøya, Venneslafjorden - Steinsfossbrua

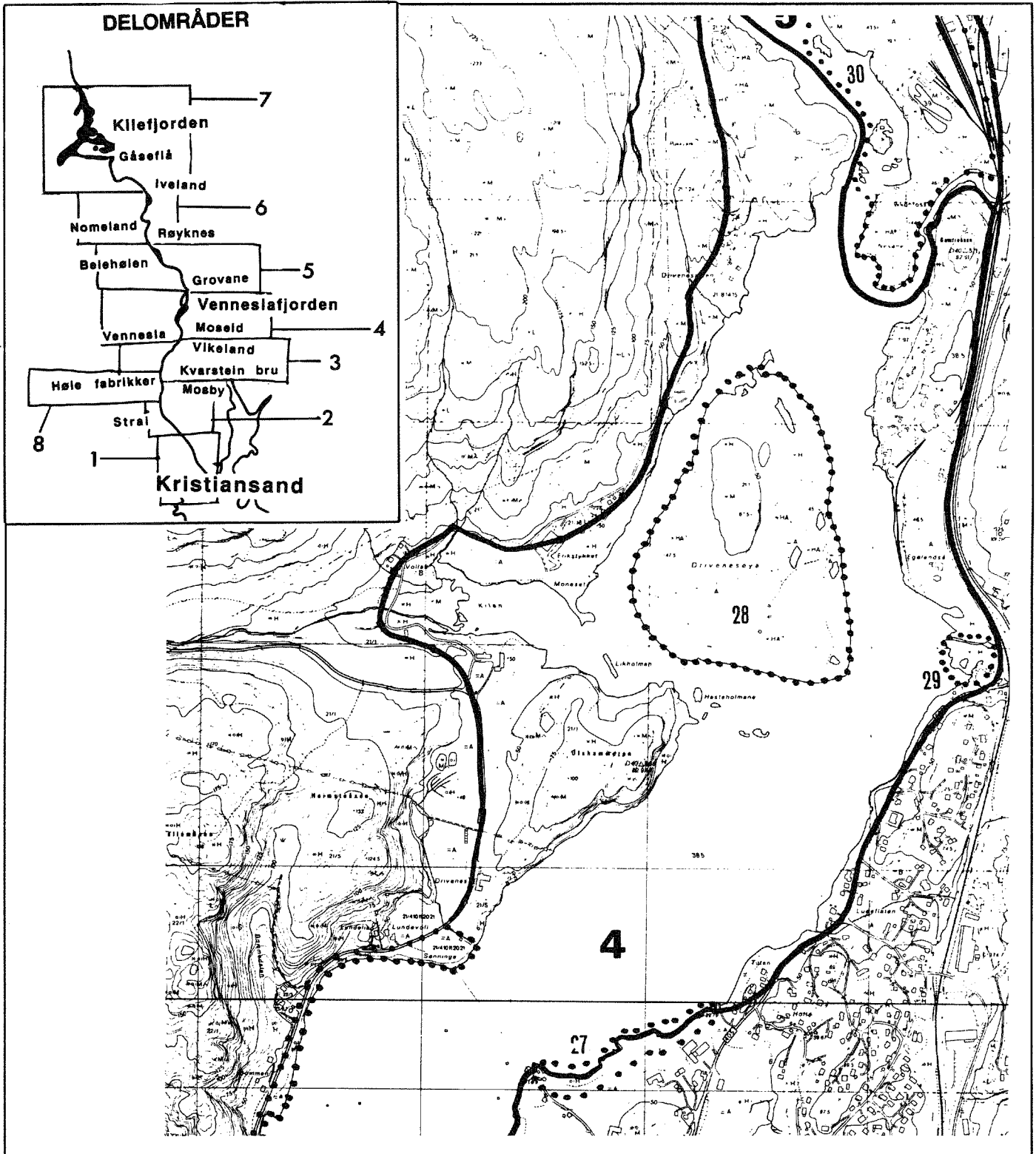
Delområdet strekker seg på begge sider av Otra/Venneslafjorden fra Kaninøya i Venneslafjorden i sør, til Steinsfossbrua i nord. Grovane stasjonsområde er ikke tatt med her, men langt inn under neste delområde (se figur 18).

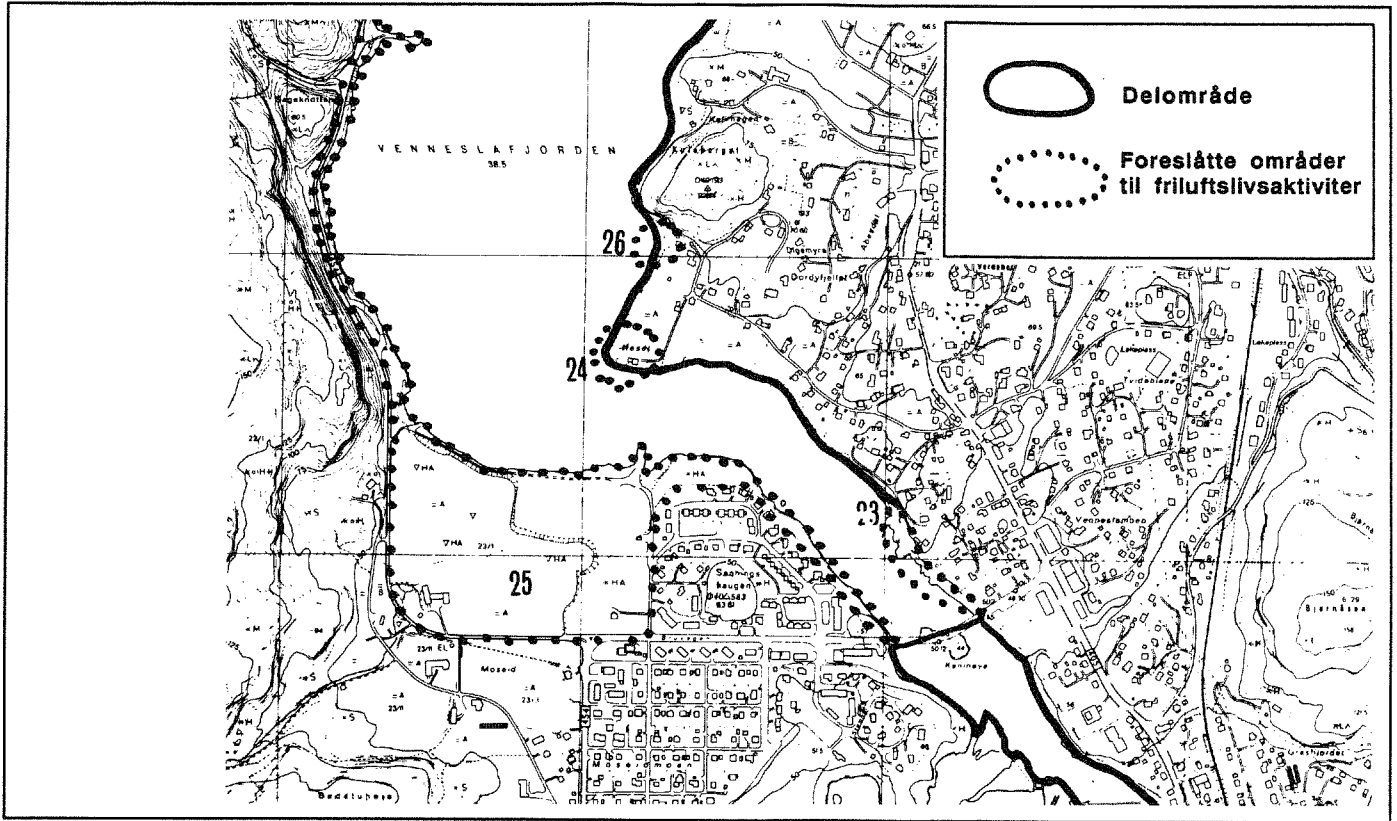
Det som landskapsmessig særpreger dette området, er Venneslafjorden. Ellers er området svært kulturpåvirket, med store befolkningskonsentrasjoner på østsiden. Veien føres nær inn

til fjorden både på vest- og østsiden. Rett nordvest for Kaninøya ligger det et friområde, Moseidmoen, som grenser til et tømmeropplag. Dersom tømmeropplaget gis mindre plass, kan friområdet utvides. Dette vil ha stor nærrekreativ verdi ettersom området ligger i tilknytning til et større boligområde. Det er også planlagt et idrettsanlegg med svømmehall her.

Fra Moseidmoen til Sønninga går den gamle veien til Øvrebø. En ny sti bør anlegges på utsiden av veien, mot fjorden, for å få til en sammenhengende tursti på denne strekningen.

På vestsiden av Moseidmoen, fra Revia til Nesenda er det fine

Figur 18
 Delområde 4 Kaninøya, Venneslafjorden - Steinsfossbrua.
 Area 4 Kaninøya, Venneslafjorden - Steinsfossbrua.

turstimuligheter med flere bade- og fiskeplasser. Både Støa/Tuten og Storevoll har fine bade-, fiske- og båtplasser. Ved Storevoll foreligger det planer om å bygge et hotell. I den forbindelse kunne det være aktuelt å forlenge Setesdalsbanen hit ned.

Midtveis, nordvest i Venneslafjorden, ligger Drivenesøya. Hele øya har stor friluftsmessig interesse, men tilgjengeligheten begrenses bl.a. pga. en sikkerhetssone omkring borebrønnen her. Flere områder langs fjorden ble tidligere brukt som såkalte strandplasser (se figur 2), det vil si et sted hvor man tok i land dyr, ved, høy eller annet gods som ble fraktet på fjorden. De fungerte også som båtplasser. Enkelte steder var det også vaskeplass og ferjeleie her.

De områdene som ble benyttet som strandplasser er Storevoll, Geitestien, Tangen, Allmenningen i Lundeflaten, Torgrimsstranda (Kveenbakken), Støa, Nesane, Nesodden og Revia.

Hele delområdet er svært befolkningsnært og har stor verdi som nærfrimråde.

Foreslåtte områder for friluftaktiviteter:

Sted Aktivitet

Revia (23)	Bading, fiske
Neset (24)	Rasteplass, bading, båttbruk, fiske, natursti
Moseid/Drivenes (25)	Bading, fiske, ball-spill aktiviteter
Nesenda (26)	Bading, fiske, småbåttut-fart
Støa/Tuten (27)	Bading, båttbruk
Drivenesøya (28)	Rasteplass, bading, båttbruk
Storevoll (29)	Rasteplass, bading, båttbruk, båttplass

Revia badeplass (23)

Områdebeskrivelse: Området ligger sørøst i Venneslafjorden,

rett nord for Kaninøya. Det ligger relativt inneklemt mellom elva og veien med bergknauser med lyng og enkelte eik- og furutrær rundt. Strandsonen består både av sumpmark og bergknauser.

Egnethet: Området er godt egnet til bading, båtbruk og fiske; det er fisk i Venneslafjorden idag. Strekningen fra Revia til Nesenda har en fin strandsone og er godt egnet til natursti. Revia er en gammel strandeplass, og ble brukt som lasteplass for tømmer, båt plass, vaskeplass og badeplass.

Adkomst/tilgjengelighet: Det er god adkomst fra offentlig vei, og fra vannsiden.

Tiltak: Tilrettelegge for bading, og båtlanding. Parkeringsplass må opparbeides. Benker, bord og søppelkasser settes ut. Eventuelt beplante for skjerming mot veien.

Neset (24)

Områdebeskrivelse: Området ligger på et nes lengst sørøst i Venneslafjorden. Det har vestvendt og solfylt beliggenhet med fin strandsone.

Egnethet: Området er egnet til fiske, bading, båtbruk, rastning, og som del av naturstien fra Revia til Nesenda. Neset, eller Nesodden, var tidligere en strandeplass, og brukt som ferjeplass. Fram til 1911/1912 var det ikke veiforbindelse mellom Moseid og Drivenes, skulle man ferdes her måtte man nytte fjorden.

Adkomst/tilgjengelighet: Det går vei ned hit, og sti fra Revia. Tilgjengeligheten er også god fra elva/ Venneslafjorden.

Tiltak: Bygge ei brygge for båtlanding og båtutsettingsmulighet.

Moseid/Drivenes (25)

Områdebeskrivelse: Området ligger i sørenden av Venneslafjorden, på Otras vestsida, ned til elva. Vegetasjonen består av furuskog med bærlyng. Stranda er smal og grus- og sanddekket. Det er noe strøm i elva, men dette avhenger av vannstanden.

Egnethet: Området er egnet til bading, men vannet kan være noe kaldt, avhengig av reguleringen. Det er et stort bakland som er egnet til ball- og spillaktiviteter. Bunnforholdene er bra. Godt egnet til fiske, det er fisk i Venneslafjorden idag. Området herfra til Sønninga er godt egnet til tursti, med båtlandingsmuligheter ved Sønninga og fine fiskeplasser

underveis. Det er også planlagt et idrettsanlegg m/ svømmehall på tømmerarealet her. I forbindelse med dette skal det bygges et hotell/motell eller campingplass for trening og leir, kafé, butikker og friarealer. Ettersom det mangler overnattingsmuligheter i Vennesla blir det viktig å satse på dette.

Adkomst/tilgjengelighet: Det er god adkomst fra en offentlig vei som går fra boligområdet.

Tiltak: Fjorden bør renskes for gjengroing. Området kan utvides mot vest hvis tømmeropplaget på Moseidmoen innskrenkes. Området bør gis en delvis parkmessig opparbeidelse, men preget av naturlig skog bør ikke helt utslettes. Skogholtet er bakland for så vel lekeplassen som badeplassen. Benker, bord og søppelkasser bør settes ut. Tilgjengeligheten fra Moseid/Drivenes til Sønninga bør forbedres med en sti som legges på utsiden mot fjorden. Det bør bygges ei brygge for båtlanding ved Sønninga.

Nesenda badeplass (26)

Områdebeskrivelse: Området ligger sørøst i Venneslafjorden, er nokså lite og ligger i forbindelse med dyrka mark. Strandsonen er smal og kort og det er lite trevegetasjon. Det er utsikt mot vest. Nesenda var tidligere en strandeplass (Nesane), og brukt som båt plass for brukene i Nesane, og som landingsplass for gårdene på vestsiden av fjorden. Området ble også brukt til vaskeplass og til å ta i land ved. Før 2. verdenskrig ble det brøytet over isen herfra til Moseid. Når fjorden var frossen, gikk man over isen, og brukte stranden her ettersom den var sikrest.

Egnethet: Området er egnet for bading, fiske og småbåttur. Strekningen fra Revia til Nesenda har en fin strandsone og er godt egnet til natursti.

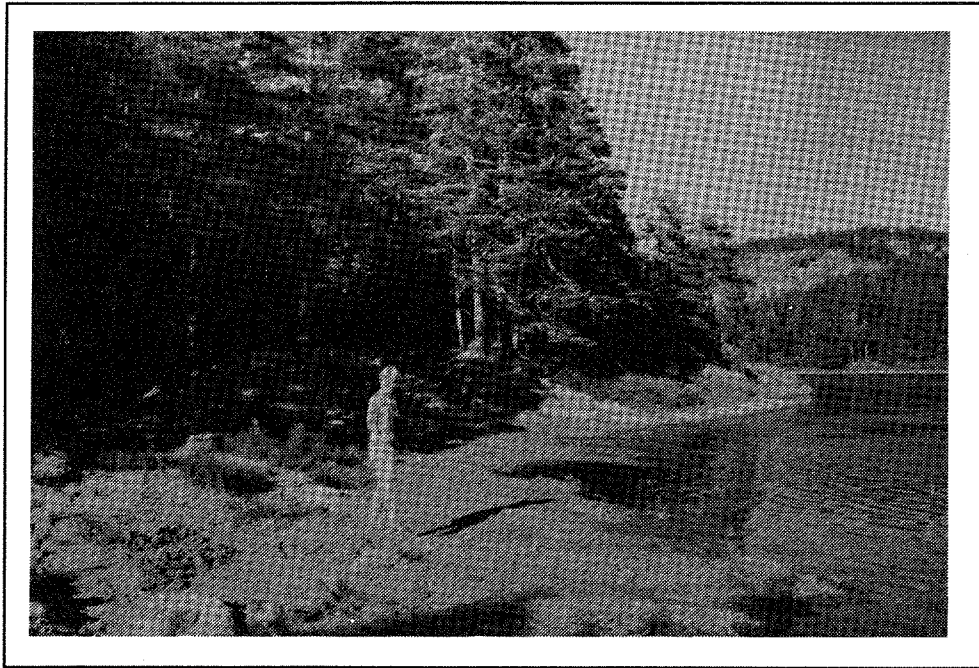
Adkomst/tilgjengelighet: Det er god adkomst fra riksveien.

Tiltak: Tilrettelegge for bading og båtlanding. Opparbeide tursti fra Revia til Nesenda.

Støa/Tuten (27)

Områdebeskrivelse: Området ligger på østsiden, midtveis i Venneslafjorden. Det grenser mot dyrket mark, har en sumpet, grunn strand med noe sand. Støa er allmenning.

Egnethet: Området er egnet til bading og båtbruk. Støa var tidligere både strandeplass og offentlig ferjested. Ferja gikk fra Støa til Sønninga på Drivenes, og var en del av veiforbindelsen mellom Vennesla og Øvrebø. Stedet ble også brukt som båt plass og vaskeplass.

*Figur 19
Drivnesøya.
Drivnesøya.*

Adkomst/tilgjengelighet: Det er adkomst fra offentlig vei og fra fjorden.

Tiltak: Opparbeide for bading og båtlanding.

Drivnesøya (28)

Områdebeskrivelse: Området ligger i nordenden, midtveis i Venneslafjorden. Det er en stor øy som for det meste består av sand- og grusavleiringer. Øya er flat, bortsett fra en kulle på nordenden med furu- og granskog. Vestsiden av øya består av grus- og fjellstrand, her er det også endel strøm. Sør- og østsiden er preget av sandstrand og sandbunn. Denne delen av øya er attraktiv med lite strøm og romslige strender og åpent og solfylt (se figur 19, 20).

Egnethet: Området er svært godt egnet for **bading, rasting og båtbruk**. Fine sandstrender og solfylt.

Adkomst/tilgjengelighet: Det går bro over fra fastlandet, men denne er i dag stengt av med låst port pga. det kommunale vannverket her. Det er lett tilgjengelig fra vannsiden.

Tiltak: Sette ut benker, bord og søppelkasser. Opparbeide for båtlanding.

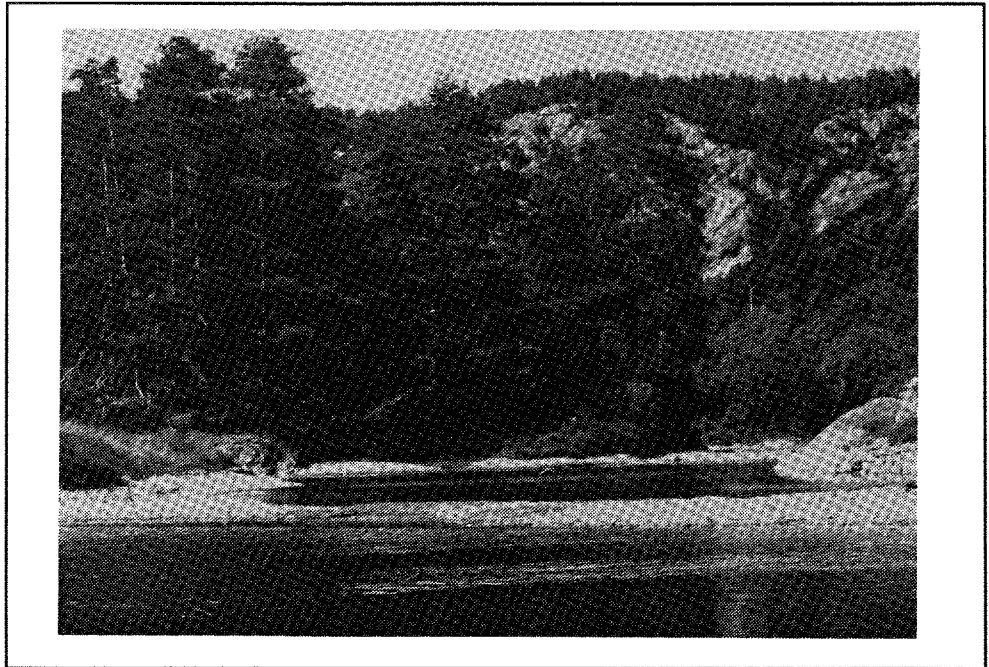
Storevoll (29)

Områdebeskrivelse: Området ligger på østsiden av Otra, rett overfor Drivnesøya mellom fjorden og jernbanen. Det har vestvendt og solfylt beliggenhet og er et fint friareale.

Egnethet: Området er egnet til **bading, rasting og båtbruk**. Lokalbefolkningen bruker det til båt plass. Det foreligger planer om å bygge et hotell her. Storevoll, også kalt Fanteplassen, var tidligere en strandeplass hvor også fantene holdt seg når de var i Vennesla. Hit ferjet man høy over fra Drivnesøya. Dette var en naturlig landingsplass for Drivnesbruket hvis man skulle videre til de øvrige delene av bygda. Området var også samlingsplass for dem som skulle til Drivnesøya på søndagsutflukt. De møtte opp her og ble rodd over av dem som hadde båt.

Adkomst/tilgjengelighet: Tilgjengeligheten er god med vei ned.

Tiltak: Fulle på sand for bading. Det kan eventuelt være aktuelt å føre Setesdalsbanen hit til hotellet (dersom dette bygges).

Figur 20
Drivnesøya.
Drivnesøya.

5.5 Delområde 5 Steinsfoss - Røyknes

Delområdet strekker seg fra Steinsfoss med Grovane jernbanestasjon i sør, til Røyknes i nord (se figur 21). Helt sør i området, ved Grovane, er det variert natur med småøyer, svaberg og små og større skogsområder. Her starter jernbanetraseén til den gamle Setesdalsbanen. Selve stasjonsområdet er idag nedlagt, men den gamle Setesdalsbanen brukes i turistsesongen fra Grovane til Beiehølen. Banen følger Otra nordover. Parallelt med elva går det en gammel tømmerrenne i tre.

Terrenget er brattlendt og skogkledt på begge sider, og med elva i et markert smalt leie i midten. Det er svært lite vann i elva slik at reguleringen blir godt synlig, og tømmerrenna virker malplassert.

Ved Kringsjø er det gamle kraftverkruiner. Idag er det så og si ikke vann ved kraftstasjonen. Tidligere var det et lite bosteds-samfunn her, men dette er nå revet. Det foreligger planer om å bygge et kraftverksmuseum her.

Husene ved Paulen rett sør for Kringsjø brukes idag av speidere. De ligger idyllisk til på en åpen slette, men er omgitt av tett skog.

Ved Beiehølen, endestasjonen for Setesdalsbanen og slutte på tømmerrenna, gir landskapet et åpent preg til tross for skog-

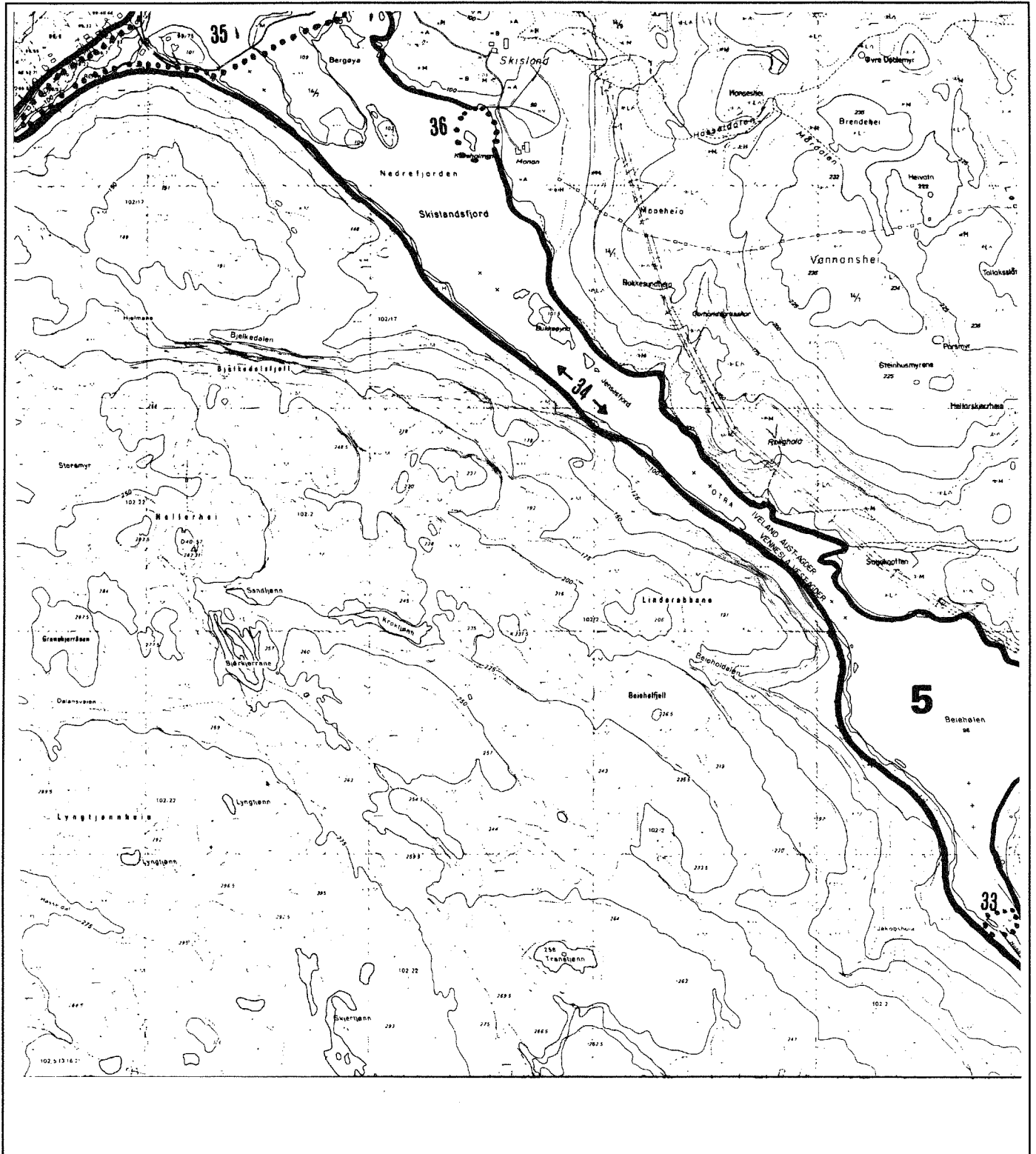
kledte bratte åser på begge sider. En skjemmende veitrasé går på østsiden, der store steinmasser er tippet ut mot vannet. På vestsiden går det vei til Røyknes. Denne følger i den gamle jernbanetraseéen langs strandsonen på hele strekningen.

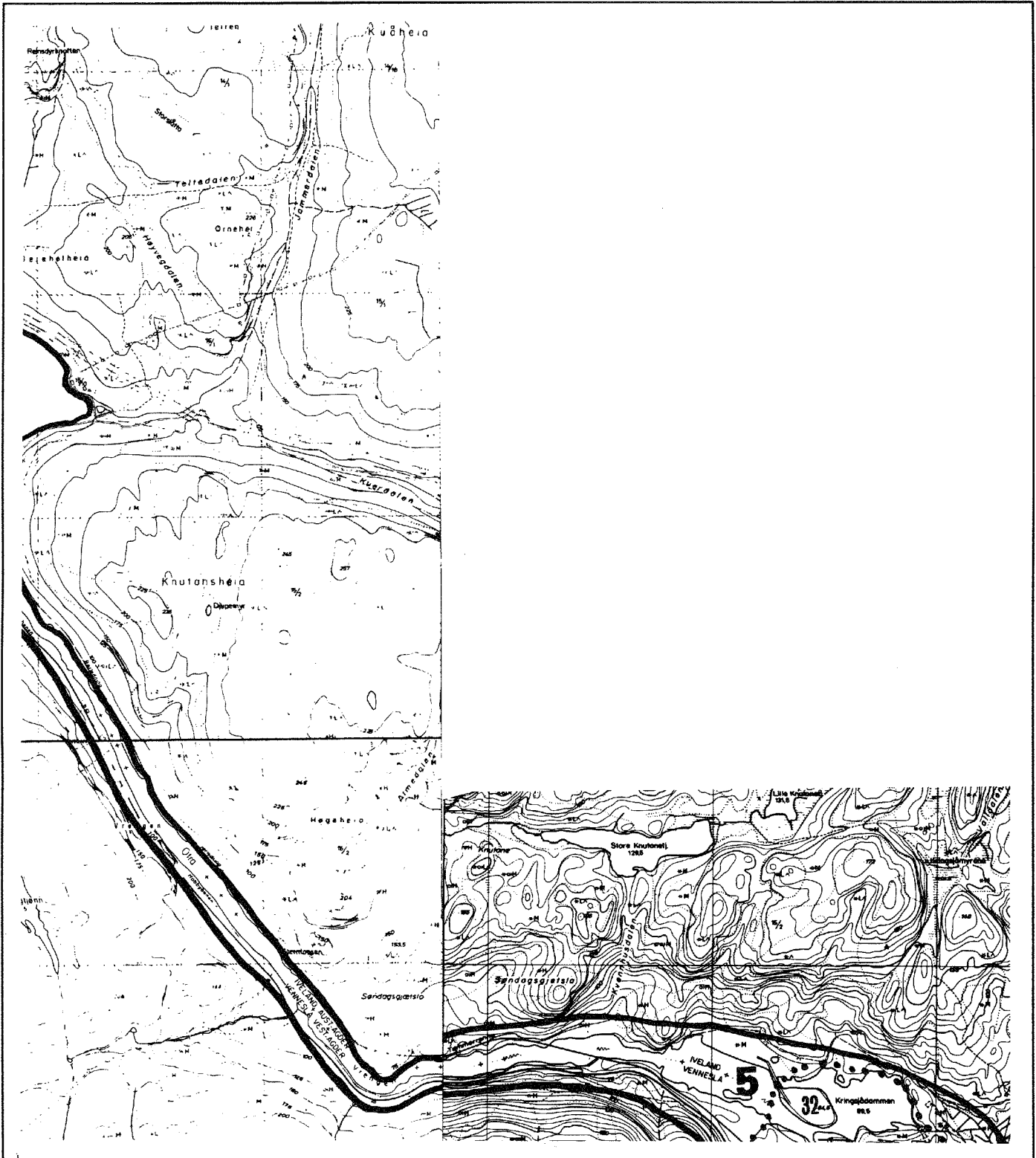
Nordover fra Beiehølen virker landskapet åpent, og vannet er fremdeles et sentralt element.

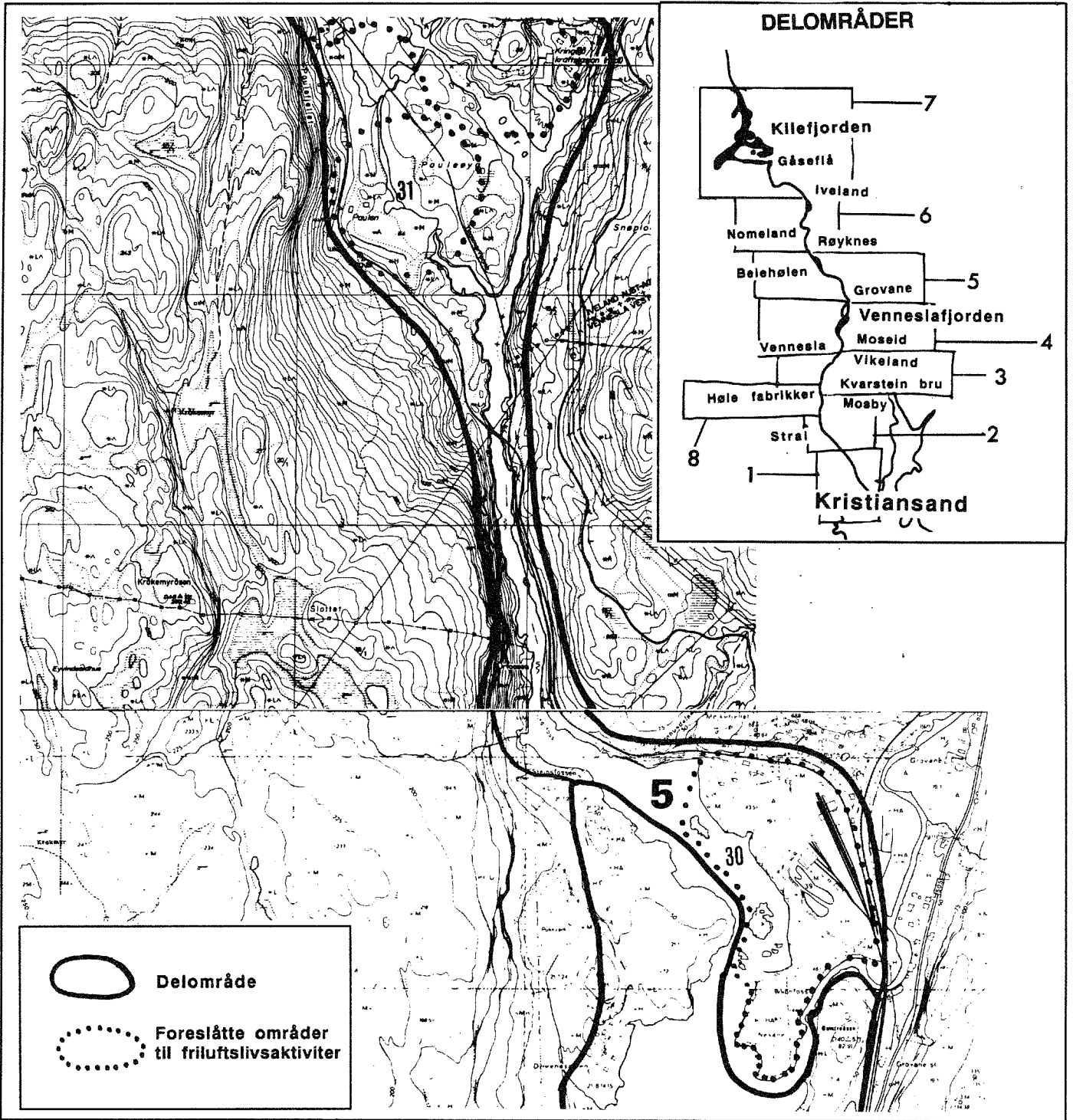
Lengst nord ligger det lille tettstedet Røyknes med sin hvite karakteristiske bebyggelse. Veien til Iveland passerer gjennom tettstedet. Øst for Røyknes ligger Skisland. Her er terrenget variert og spennende med små loner, odder, svaberg og sandstrender.

Det foreslås at Setesdalsbanen forlenges til Røyknes. Ny veitrasé må da bygges. Røyknes er et mer naturlig endepunkt; et idyllisk tettsted med muligheter for flere ulike friluftaktiviteter. Det bør tilrettelegges for rasteplass med serveringsmuligheter, f.eks. kafé i gammel jernbanevogn, badeplass, båtmuligheter o.l. En slik forlengelse muliggjør også en rundtur fra Grovane til Røyknes med banen én vei og bil/annen kommunikasjon tilbake. Den nye veien kan brukes til turvei, jogging/trening, sykling o.l.

Hele traséen har stor kulturhistorisk verdi, med jernbanen, tømmerrenna og kraftverk/kraftverkruiner. Terskler bør bygges i det delvis tørrlagte elveleiet. Dette vil ha betydning for landskapsbildet, og gi muligheter for opparbeidelse av bade- og fiskeplasser.

Figur 21
Delområde 5 Steinsfoss - Røyknes.
Area 5 Steinsfoss - Røyknes.

Stoppsteder for banen underveis kan fortsatt være Kringsjø/ Paulen og Beiehølen.

Foreslåtte områder for friluftslivsaktiviteter:

Sted Aktivitet

Grovane stasjonsområde Nesane (30)	Rasteplass, bading, utgangspunkt for turistattraksjon
Paulen (31)	Turområde, rasteplass
Kringsjø (32)	Rasteplass, turområde, bading
Beiehøldammen (33)	Rasteplass, turområde, bading
Beiehølen - Røyknes (34)	Turområde, bading, båtbruk
Røyknes og Skisland (35)	Turområde, resting, bading, båtbruk
Karsholmen (36)	Rasteplass, bading, fiske, båtbruk

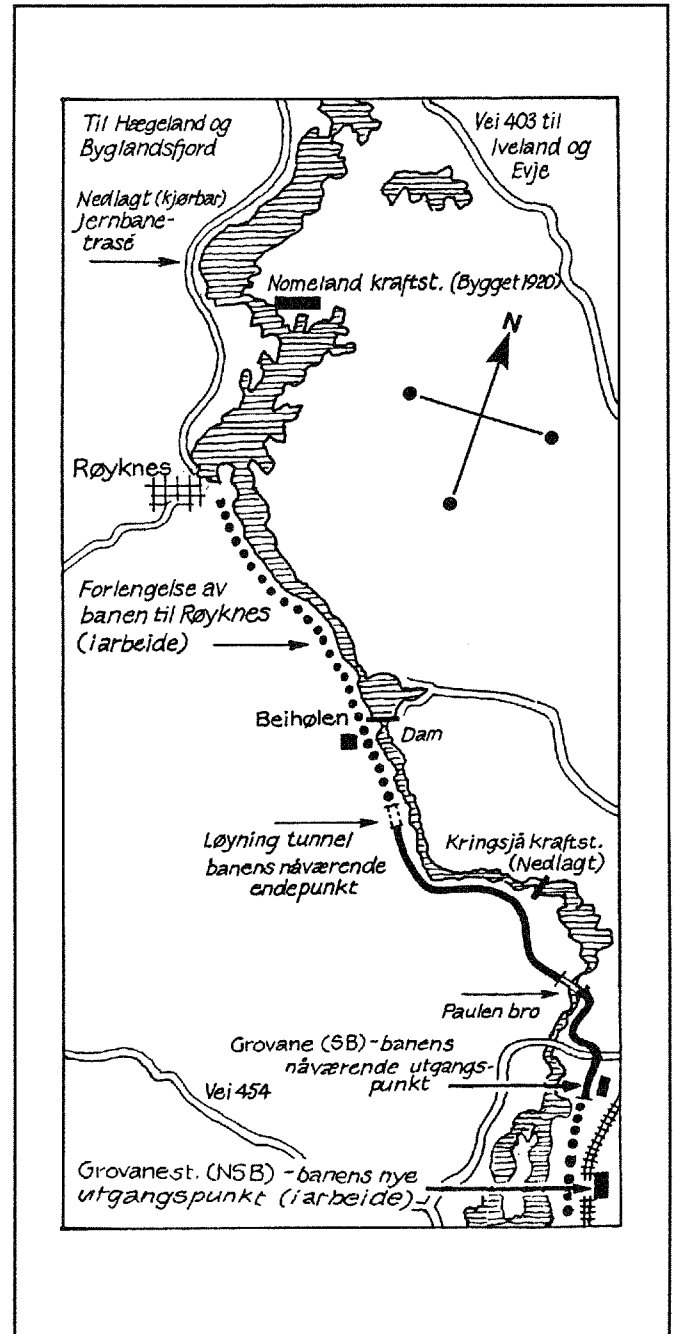
Grovane stasjonsområde/Nesane (30)

Områdebeskrivelse: Området omfatter Setesdalsbanens gamle stasjonsarealer, samt områdene rundt Otrås øst- og vestbreidd, mot nord til Steinsfoss og i sør ned til Drivenes-øya. På vestsiden av elva fins et gammelt stupetårn. Naturen er variert med småøyer, svaberg, badeplasser og små og større skogsområder. Tømmerrenna og Setesdalsbanen starter her (se figur 22, 23, 24). Selve stasjonsområdet er idag svært uryddig og stygt.

Egnethet: Området er godt egnet for bading, selv om bruken er redusert etter siste regulering da vannstanden i Venneslafjorden gikk ned med ca. 1/2 meter. Stasjonsområdet er utgangspunkt for turistattraksjonen Setesdalsbanen. Kombinasjonen av bading, resting og turistenes bruk av banen er viktig. Området kan tilby både kulturminner, natur og friluftslivsmuligheter. Det foreligger planer om å bygge en campingplass her.

Adkomst/tilgjengelighet: Det er god adkomst fra riksveien.

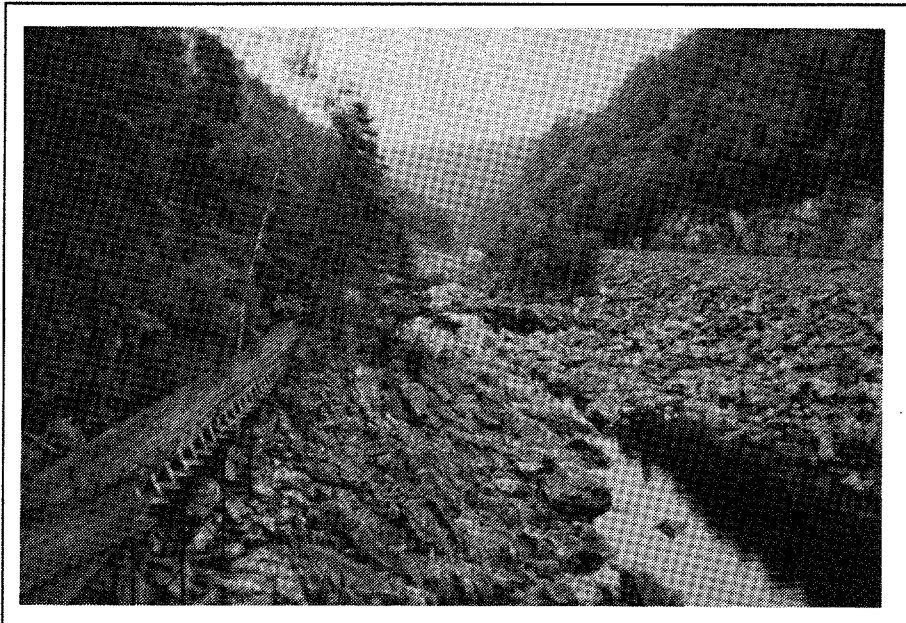
Tiltak: Området er sikret til friareal. Det bør ryddes, beplantes, evt. anlegge et slags parkanlegg, med kiosk/kafé i gammel jernbanestil. Benker, bord, søppelkasser kan settes ut. Toaletter og parkeringsmuligheter må også ordnes. Tilplante kraftledning/master nord for brua v/ Steinsfoss. Heve vannstanden. Tilgjengeligheten til badeområdet kan bedres.

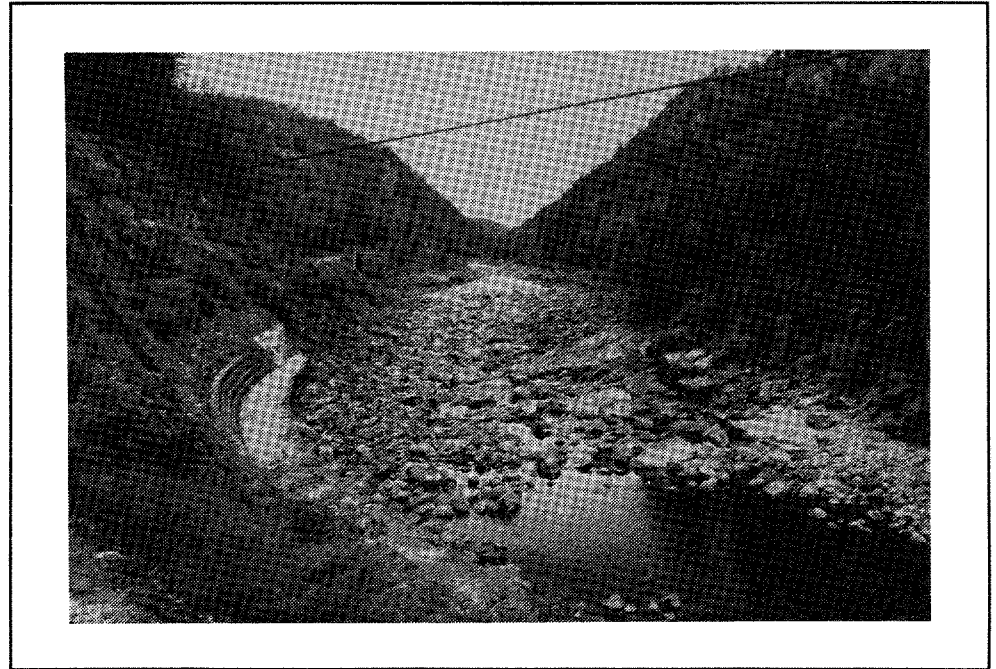
Figur 22
Setesdalsbanens trasée fra Grovane til Beiehølen.
The track of Setesdalsbanen from Grovane to Beiehølen.

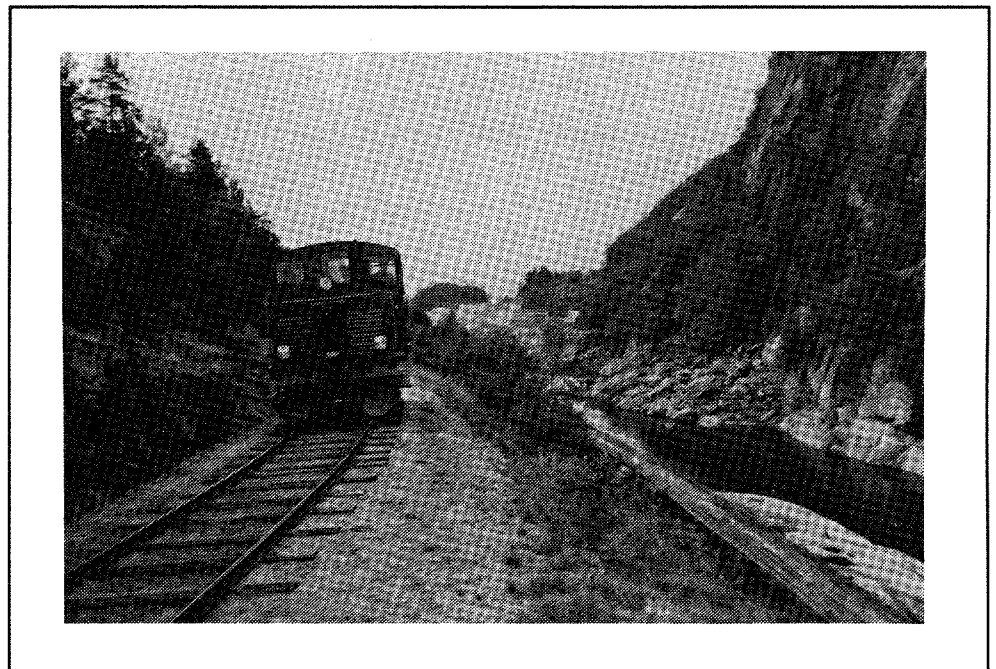
Figur 23
*Personbillett for Setesdalsbanen.
Railway ticket for Setesdalsbanen.*

Figur 24
*Tømmer-renna og jernbanen parallelt med
Otra.
The timber duct and the railway along Otra.*

Figur 25
Setesdalsbanen ved Paulen bru.
Setesdalsbanen by the bridge of
Paulen.

Figur 26
Otra ved Paulen.
Otra by Paulen.

Paulen (31)

Områdebeskrivelse: Området ligger mellom Setesdalsbanen og elva, og omfatter Paulen gård og Pauleøya ned til jernbanebrua. Paulen gård består av to hus som i dag brukes av speidere. Husene har en åpen slette rundt, men ellers omgitt av mye skog. Den gamle tømmerrenna går gjennom området (se figur 25, 26).

Egnethet: Området er godt egnet som turområde, og til bading.

Adkomst/tilgjengelighet: Jernbanen fra Grovane fører forbi, og er eneste direkte framkomstmulighet. Ellers går det vei til Kringsjø.

Tiltak: Husene kan nyttes som serveringssted, eventuelt på søndager, eller i forbindelse med jernbanen. Kringsjødammen er godt egnet til bading. Det kan eventuelt føres en vei hit fra Kringsjø. Benker, bord og søppelkasser settes ut. Parkeringsplass kan opparbeides, eller det kan være tilstrekkelig med sti fra Kringsjø.

Kringsjø (32)

Områdebeskrivelse: Området ligger på østsiden av Otra og jernbanen. Det har vært et kraftverk her, hvor bare ruinene står igjen idag. Rundt 1900 var dette et lite bostedssamfunn, men som idag er helt borte; de siste rester av bebyggelsen ble revet av elektrisitetsverket i 1986. Paulen stasjon er bygd opp igjen. Det er flere nye veier her og det er planlagt en gangbru for å knytte banen til veien fra Hammer til Knaus. I dag er det så og si ikke noe vann ved kraftstasjonen (se figur 27). Det er planer om å gjøre kraftverket om til et museum.

Egnethet: Området er godt egnet for bading og rastning/turgåing. Det har også opplevelsesmessig stor verdi bl.a. pga. de gamle kraftverksruinene.

Adkomst/tilgjengelighet: Det går vei hit, bl.a. fra Grovane. Setesdalsbanen har "stoppested" her.

Tiltak: Heve vannstanden i dammen ved den gamle kraftstasjonen. Opparbeide bade- og fiskeplasser. Benker, bord, søppelkasser og toalett bør ordnes. Parkeringsmuligheter må også opparbeides. Tilretteleggingen bør kunne skje i samarbeid med Setesdalsbanen.

Beiehøldammen (33)

Områdebeskrivelse: Området ligger helt sør i Beiehølen ved demningen. Her er endestasjon for Setesdalsbanen og en

gammel tømmerrenne i tre fører herfra ned til Grovane (se figur 28). Vannet dominerer landskapsbildet. Området virker åpent selv om det er relativt bratte åser på begge sider av vannet; disse er dekket av lauvtrær på vestsiden og furu på østsiden. På østsiden går det en skjemmende veitrasé (se figur 29), og store steinmasser er tippet utover i skråningen. På vestsiden av Beiehølen går det i dag vei som følger den gamle jernbanetraséen til Røyknes. Ved demningen er strandsonen skjemet av store steinblokker (se figur 30).

Egnethet: Området er egnet som rasteplass og som stoppested for banen, hvis den eventuelt forlenges. Det er gode muligheter til å se på damanlegget. Området ligger fint til ved vannet, åpent og med god utsikt. Kan også være aktuelt som badested.

Adkomst/tilgjengelighet: Endestasjon for Setesdalsbanen fra Grovane, eller vei fra Røyknes.

Tiltak: Rydde opp langs strandsonen, fjerne store steinblokker. Sette ut benker, bord og søppelkasser. Beplante veitrasé på østsida. Opparbeide/tilrettelegge for bading og parkering.

Beiehølen-Røyknes (34)

Områdebeskrivelse: Området strekker seg fra demningen ved Beiehølen til Røyknes. Vannet, Beiehølen, Jensefjord og Skislandsfjord, dominerer landskapsbildet. En smal grusvei fører fra Beiehølen til Røyknes langs strandlinja i den gamle jernbanetraséen hele strekningen. Veien er idyllisk med gamle ledningsstolper som er bevart. Det er mye lauvtrær, spesielt på vestsida, mens østsida har mer gran og furu. Her går det også en skjemmende veitrasé. Landskapet virker åpent pga. vannet, selv om det er relativt bratte åser på begge sider.

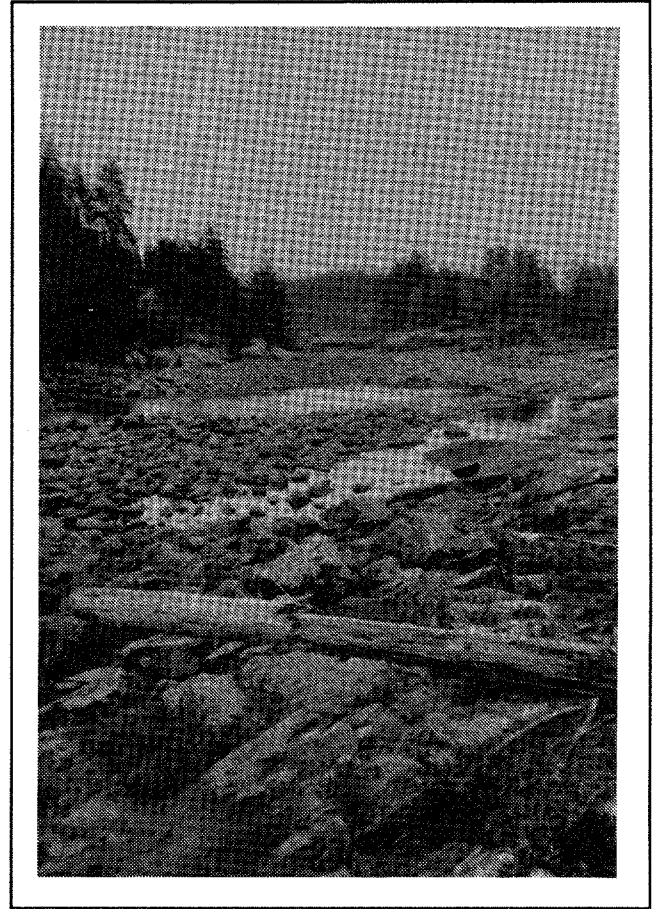
Egnethet: Området er egnet som turområde, eks. sykkelkultur, trening, spaserturer fra Røyknes, for eventuelt bading i Beiehølen. Det er også godt egnet til båtbruk.

Adkomst/tilgjengelighet: Setesdalsbanen fra Grovane til Beiehølen eller vei fra Røyknes til Beiehølen.

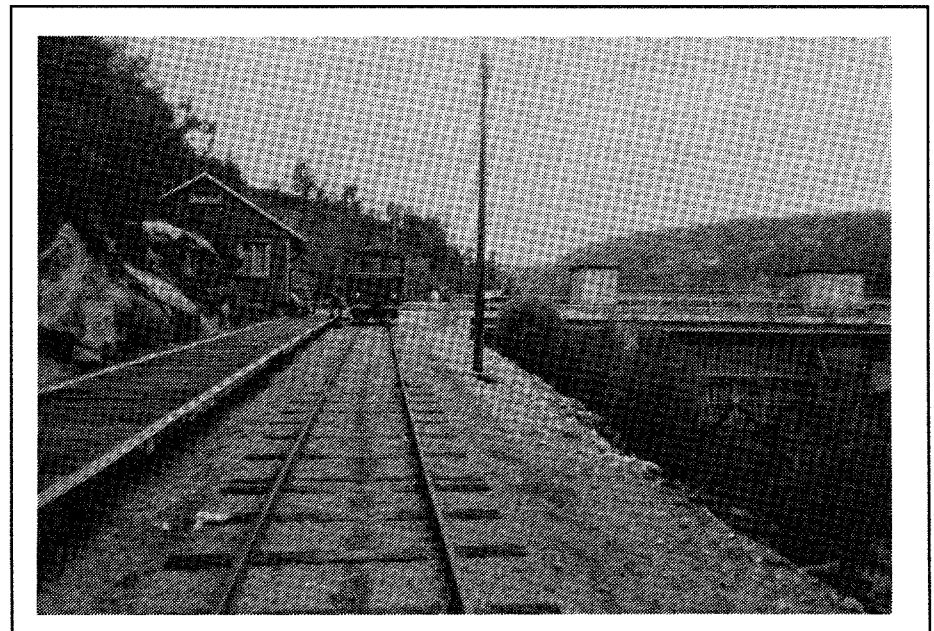
Tiltak: Jernbanetraséen fra Beiehølen bør forlenges til Røyknes. Den vil gå langs vannet, og vil som en landskapsmessig opplevelse stå i kontrast til traséen fra Grovane til Beiehølen. Dersom jernbanen forlenges, må ny vei anlegges.

Røyknes og Skisland (35)

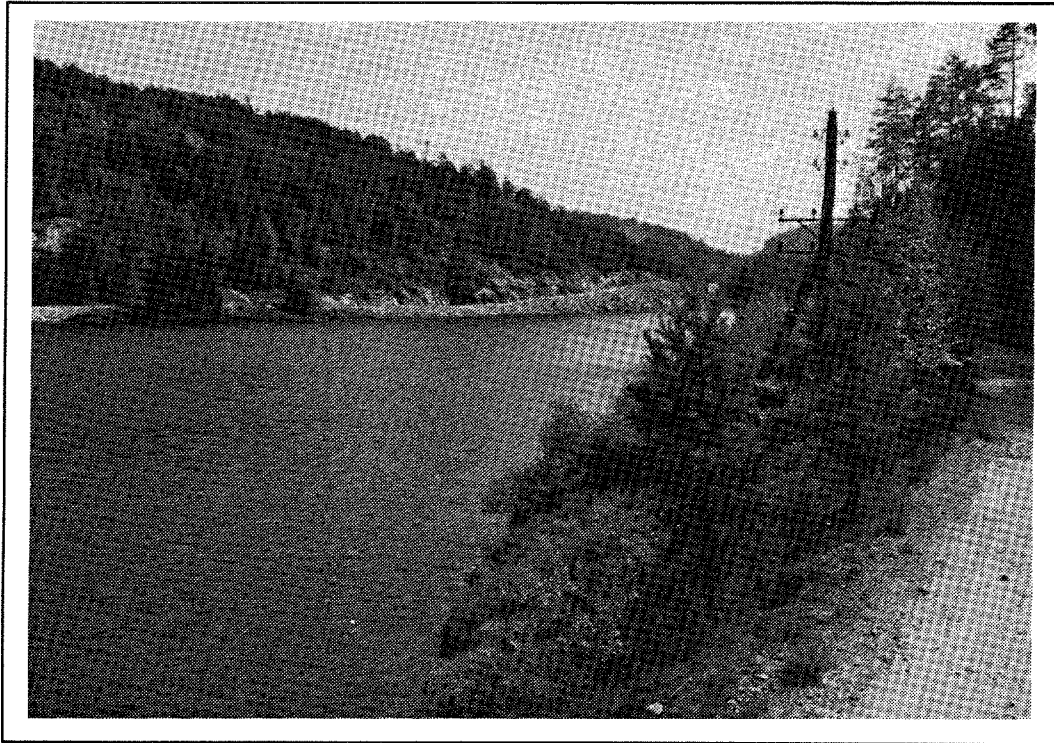
Områdebeskrivelse: Røyknes er et idyllisk "tettsted" beliggende rett ved Røyknesfjorden (se figur 31). Landskapet er dominert av vannet/fjorden. Skisland ligger øst for Røyknes

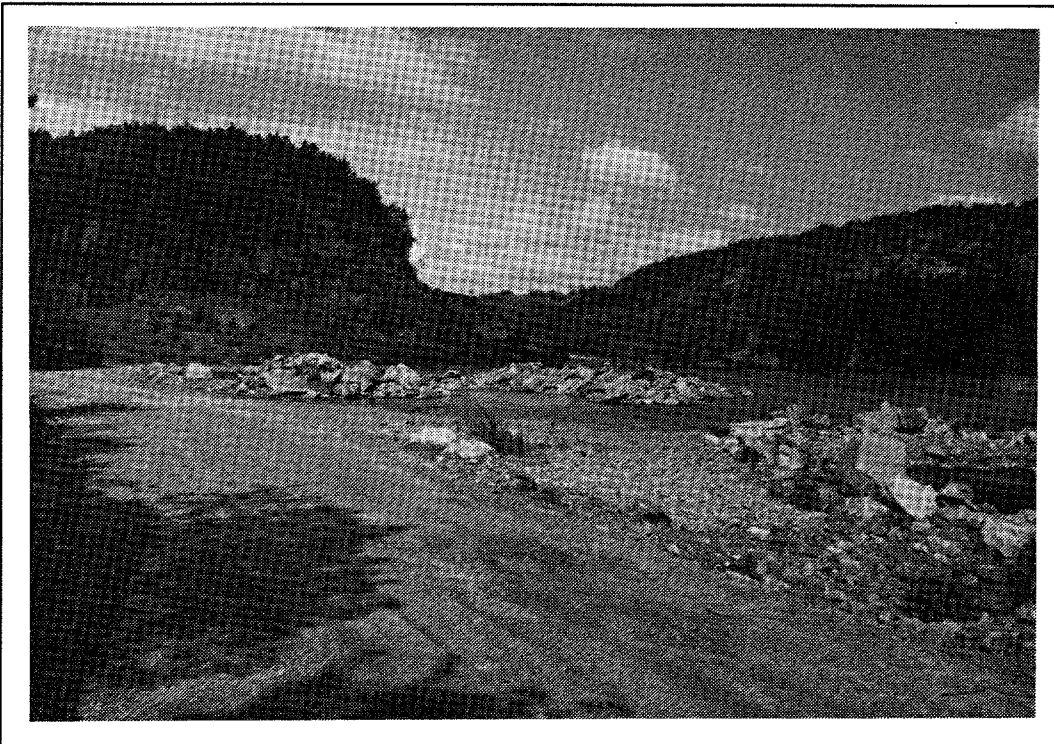
Figur 27
Otra på strekningen Kringsjø - Paulen.
The stretch of Otra from Kringsjø to Paulen.

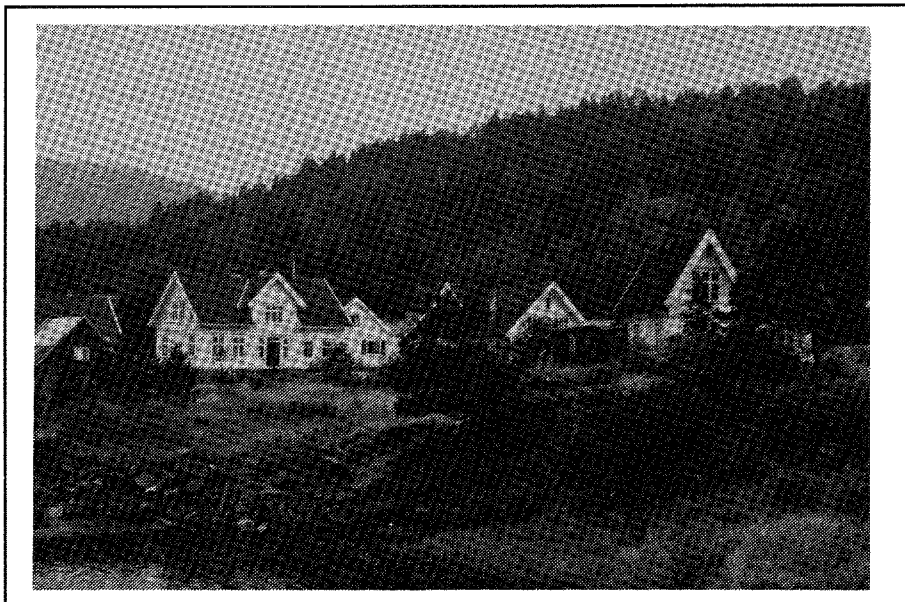
Figur 28
Beiehølen. Endestasjon for Setesdalsbanen.
Beiehølen. The last station of Setesdalsbanen.

Figur 29
Østsiden av Beiehølen med
skjemmende veitrasée.
The east side of Beiehølen with
disfiguring road section.

Figur 30
Vestsiden av Beiehølen med
skjemmende steinmasser.
The west side of Beiehølen with
the disfiguring rock scree.

Figur 31
Røyknes.
Røyknes.

på andre siden av Røyknesfjorden, ved utløpet av fjorden, litt tilbaketrukket fra hovedveien. Terrenget er variert og spennende, og vannet er mer i bevegelse. Små loner, odder, svaberg og sandstrender preger området.

Egnethet: Begge områder er godt egnet som rasteplass og turområde og til bading, fiske og båtbruk. Vannet er av god kvalitet og med fine fiskemuligheter. Kultur- og naturlandskapet er attraktivt og inneholder store opplevelsesmuligheter. Områdene er solfylte og ved Røyknes er det grasslette som er egnet til rasting og lek. Ved eventuell forlengelse av Setesdalsbanen til Røyknes, vil det være mulig å gjøre en rundtur; med bil til/fra Røyknes og banen fra/til Grovane.

Adkomst/tilgjengelighet: Riksveien til Røyknes og banen til Beiehølen med vei videre til Røyknes.

Tiltak: Opparbeide badeplass, rasteplass, muligheter for å sette ut/legge til med båt. Sette ut benker, bord, søppelkasser. Bygge kiosk/kafé eventuelt i en gammel jernbanevogn i Røyknes, og informasjonstavle om Setesdalsbanen (og damanlegget). Opparbeide parkeringsplass.

Karsholmen (36)

Områdebeskrivelse: Området ligger på nordøstsiden av Skislandsfjorden. Det har vestvendt og solfylt beliggenhet. Det ligger i nærheten av et byggefelt.

Egnethet: Området er egnet til bading, fiske, rasting og båtbruk.

Adkomst/tilgjengelighet: Tilgjengeligheten er god med vei ned til Skisland, og fra fjorden.

Tiltak: Sette ut benker/bord og søppelkasser. Eventuelt bygge ei brygge for båtlanding og bading.

5.6 Delområde 6 Røyknes - Kattefoss/Iveland jernbanestasjon

Delområdet strekker seg på vestsiden av Otra fra Røyknes i sør til Kattefoss/Iveland jernbanestasjon i nord (se figur 32).

Landskapet virker åpent og tiltalende. Vannet i Skislandsfjorden, Breiungen og Nomelandsdammen er dominerende element i landskapsbildet. Her finnes øyer, viker, holmer og svaberg. Skogkledte åser på begge sider. Veien følger tett inntil vannet i den gamle jernbanetraséen. Sør i Nomelandsdammen skråner det brattere ned mot vannet enn i nordenden. Veien går gjennom lange ubebygde og fredelige strekninger med flere bade- og rasteplasser og muligheter for kanopadling. På østsiden er området godt egnet til padling og overnatting. Fra riksveien har man også adgang til fine, uberørte naturområder (i Iveland kommune). Områdene på vestsiden er prioritert til friluftsliv i Vennesla kommune.

Helt sør i Nomelandsdammen ligger Nomeland kraftstasjon, en stor fin monumental bygning, som for øvrig er den eldste i landet som er i drift. En framtidig disponering av denne bygningen kan være å gjøre den om til et kraftverksmuseum. Nedfor kraftstasjonen er det svaberg og små vannfylte kulper, ellers lite vann. Disse er egnet til bading. Ved Iveland står den gamle bygningen til Iveland jernbanestasjon. På andre siden av elva ligger Kattefoss kraftstasjon.

Hele strekningen har opplevelsesmessig stor verdi og er vel-egnet til turistområde, rasteplasser med bading og båtbruk.

Foreslått områder for friluftslivsaktiviteter:

Sted	Aktivitet
Skislandsfjorden vest (37)	Rasteplass, bading
Nomeland kraftstasjon (38)	Rasteplass, bading, fiske, kulturattraksjon
Nomelandsdammen (39)	Rasteplass, bading, båtbruk
Beinestveitkilen (40)	Rasteplass, bading, båtbruk
Nomelandsdammen friområde (41)	Rasteplass, bading, fiske, båtbruk, turvei
Øvrekilen (42)	Rasteplass, bading, fiske, båtbruk, båtutleie
Iveland jernbanestasjon/	Rasteplass

Skislandsfjorden vest (37)

Områdebeskrivelse: Området ligger i en vik på vestsiden av Skislandsfjorden, rett ved veien og med mye skogvegetasjon rundt.

Egnethet: Området er godt egnet til rasteplass, bading og båtbruk.

Adkomst/tilgjengelighet: Lett tilgjengelig fra riksveien som går like forbi, og med båt.

Tiltak: Opparbeide for raste/badeplass. Sette ut benker, bord og søppelkasser.

Nomeland kraftstasjon (38)

Områdebeskrivelse: Området ligger helt sør i Nomelandsdammen, og utgjør det gamle kraftverket. Det har solfylt beliggenhet. Nedstrøms kraftstasjonen er det mye svaberg og lite vann.

Egnethet: Området er egnet til bading i kulpene, soling,

rastning og fiske. Den gamle kraftstasjonsbygningen, som for øvrig er den eldste i landet som er i drift, er i seg selv et historisk monument med opplevelsesmessig verdi. En framtidig disponering av kraftstasjonen kan være å gjøre den om til et kraftverksmuseum.

Adkomst/tilgjengelighet: Det er lett tilgjengelig fra veien fra Røyknes/Iveland.

Tiltak: Sette ut benker, bord og søppelkasser for rasteplass. Opparbeide parkeringsmuligheter. Beplante og rydde rundt kraftstasjonen.

Rasteplass Nomelandsdammen (39)

Områdebeskrivelse: Området ligger på et smalt belte mellom veien og Nomelandsdammen, på vestsiden sør i dammen. Det ligger åpent og fint til helt i strandkanten. Stranden er relativt langgrunn med steinete, tildels bevoskt bunn. Det er ellers delvis tilgrodd med småbjørk. Det er utsikt til Nomeland kraftstasjon.

Egnethet: Området er egnet til rasteplass, bading og båtbruk.

Adkomst/tilgjengelighet: Det er lett tilgjengelig fra veien som passerer rett forbi.

Tiltak: Benker, bord og søppelkasser bør settes ut.

Beinestveitkilen (40)

Områdebeskrivelse: Området ligger nordvest i Nomelandsdammen, mellom veien og kilen. Her er det lyng, furu og noe småbjørk. Nærmest veien er det sumpig mark.

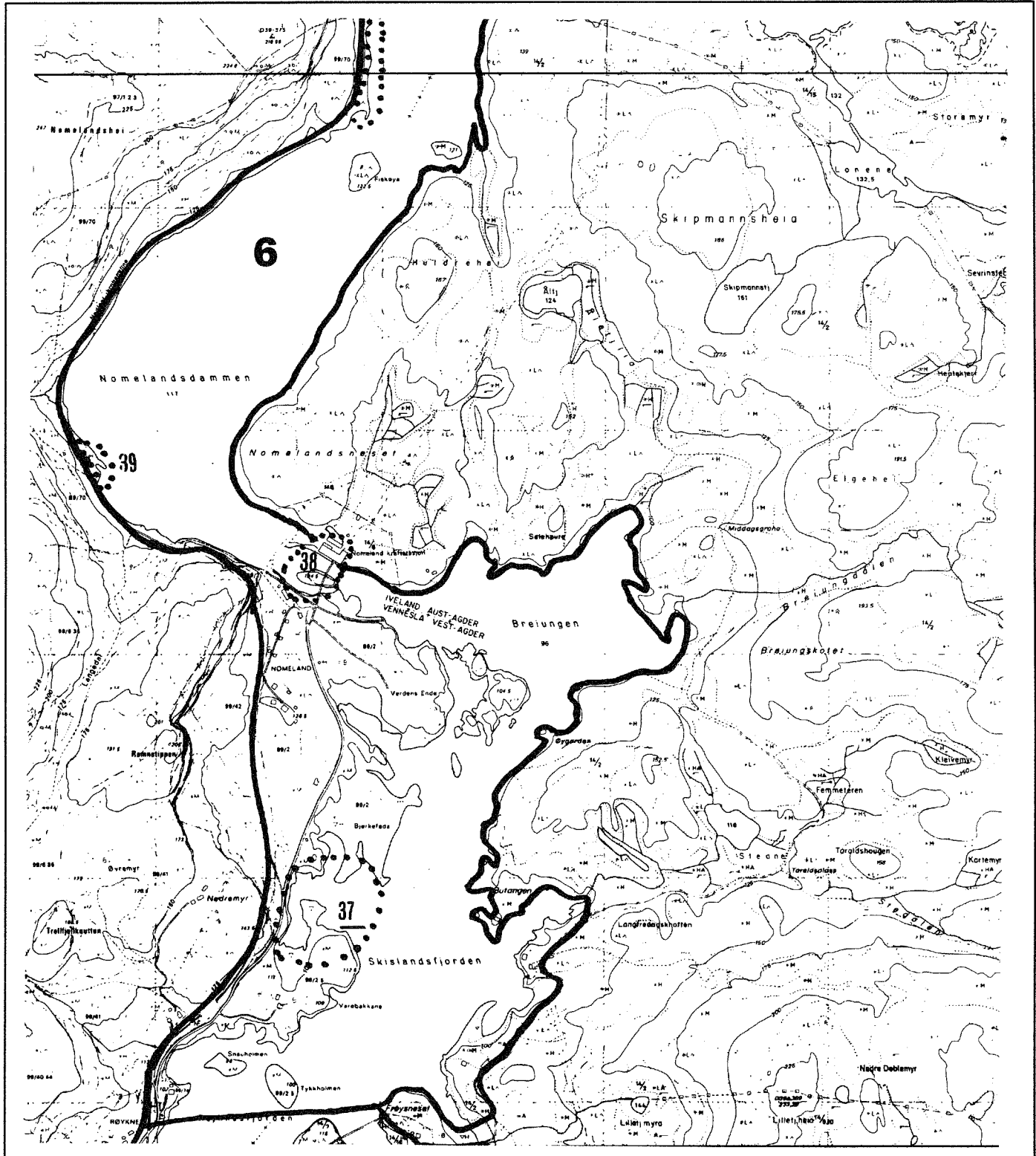
Egnethet: Området er egnet til rasteplass, bading, fiske og padling.

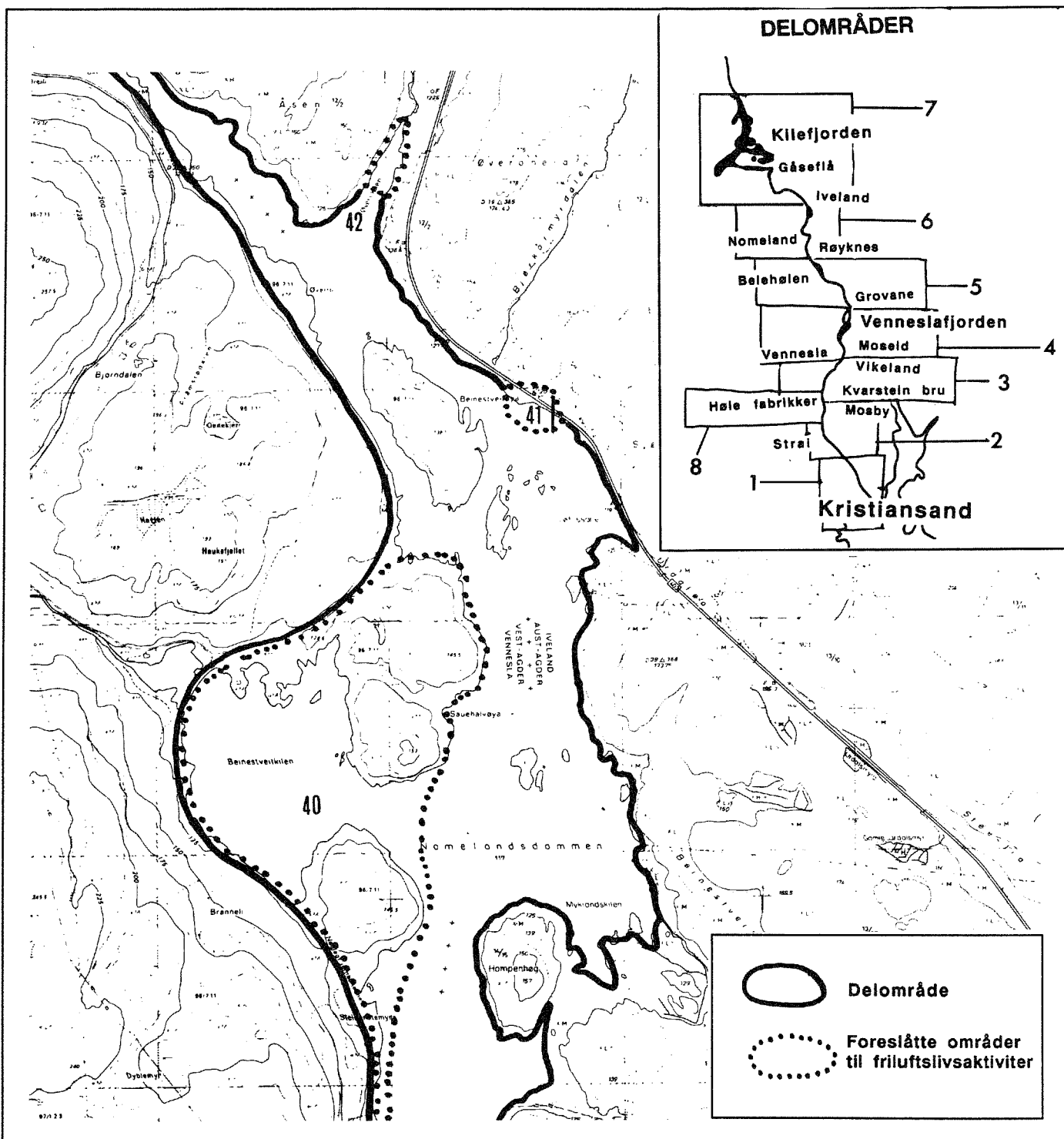
Adkomst/tilgjengelighet: Det er lett tilgjengelig fra veien som går forbi.

Tiltak: Beplante sumpig mark ved veien som støyskjerming. Sette ut benker, bord og søppelkasser. Renske opp og fylle på sand til badeplassen. Parkeringsmuligheter må opparbeides.

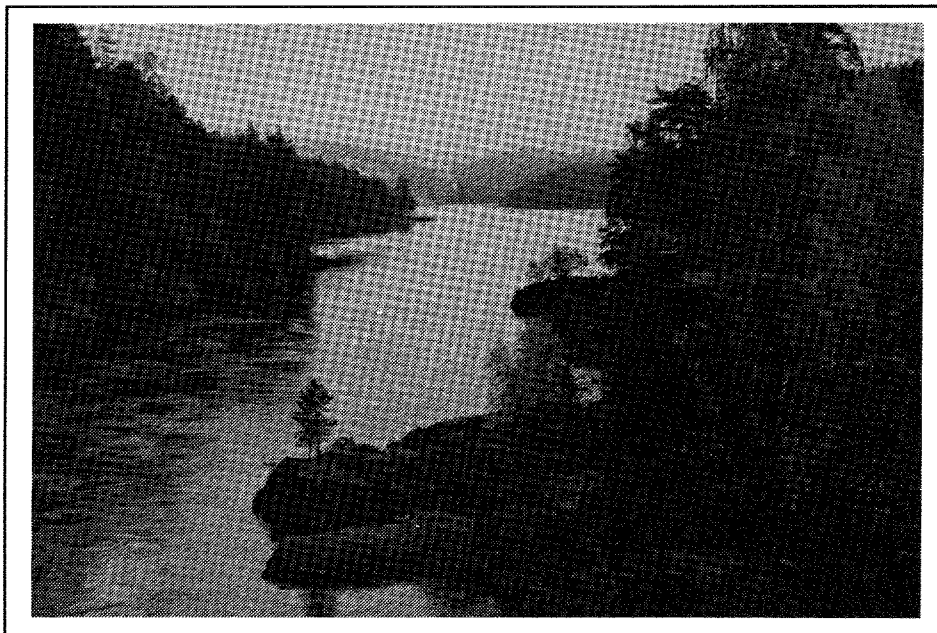
Nomelandsdammen friområde (41)

Områdebeskrivelse: Området ligger nord-øst i Nomelandsdammen. Det har vestvendt og solfylt beliggenhet. (Se figur 33, 34).

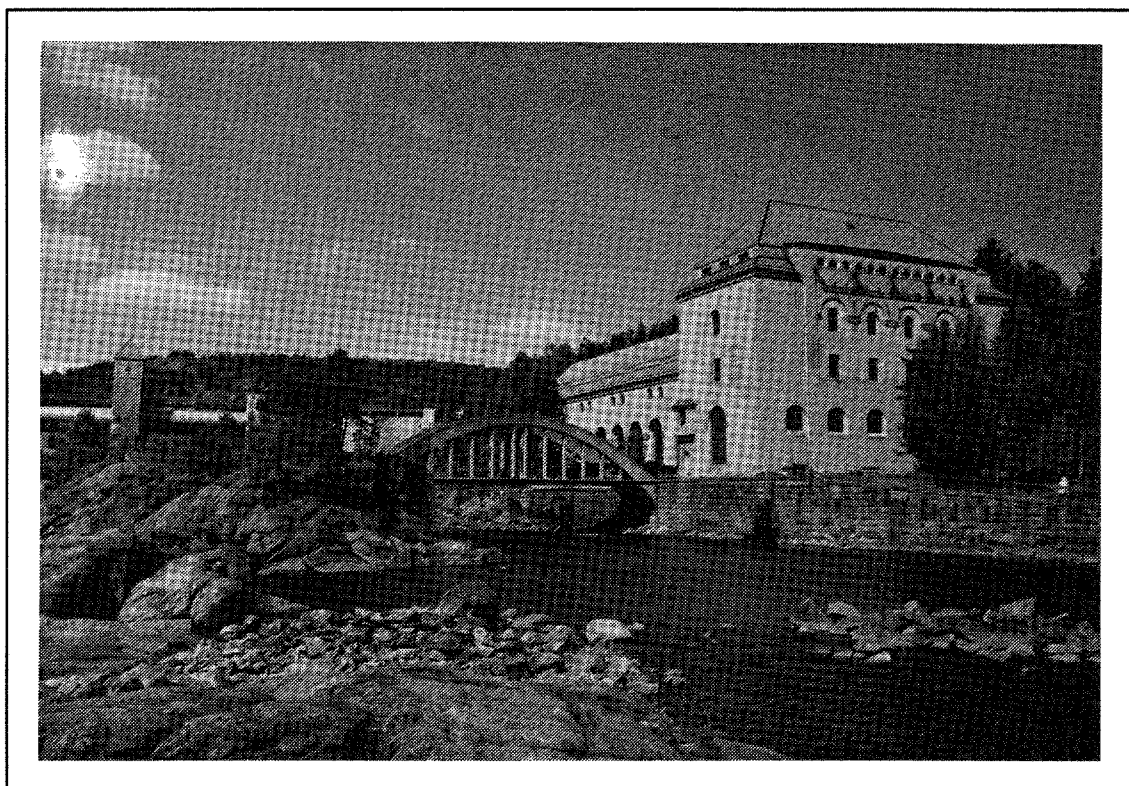

Figur 32
Delområde 6 Røyknes - Kattfoss/Iveland jernbanestasjon.
Area 6 Røyknes - Kattfoss/Iveland railway station.

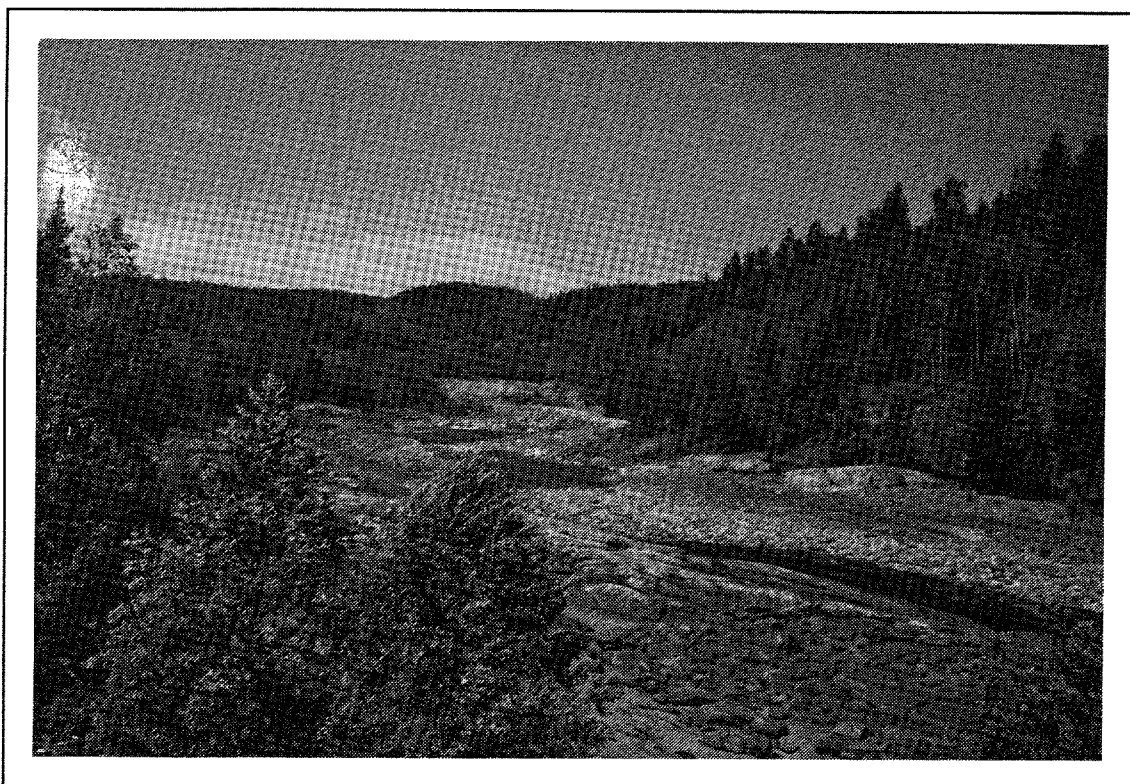
Figur 33
Nomelandsdammen mot sør.
Nomelandsdammen seen towards the south.

Figur 34
Nomeland Kraftsta-
sjon.
Nomeland power
station.

Figur 35
Gamle Iveland jernbanestasjon.
The old railway station of Iveland.

Figur 36
Otra vest for Iveland.
Otra west of Iveland.

Egnethet: Området er egnet til **bading, rastning, fiske og båtbruk**, og som del av turvei herfra til Øvrekilen.

Adkomst/tilgjengelighet: Det er god tilgjengelighet fra riksveien og Nomelandsdammen.

Tiltak: Tilrettelegge for bading, sette ut benker/bord og søppelkasser. Ordne parkeringsmuligheter og opparbeide tursti til Øvrekilen.

Øvrekilen (42)

Områdebeskrivelse: Området ligger innerst i en liten arm nord-øst i Nomelandsdammen.

Egnethet: Området er egnet til **bading, fiske, rastning, båtbruk og båtutleie** og som del av tursti fra Nomelandsdammen friområde.

Adkomst/tilgjengelighet: Det er lett tilgjengelig fra vannsiden, mindre tilgjengelig fra veien.

Tiltak: Bygge ei brygge for bading og båtlanding. Lage vei ned fra riksveien og parkeringsmuligheter. Tilrettelegge for tursti fra Nomelandsdammen friområde.

Iveland jernbanestasjon/Kattefoss (43)

Områdebeskrivelse: Området ligger i nordenden av Nomelandsdammen, på vestsiden av Otra. Her ligger gamle Iveland stasjonsbygning, rett ved veien og Kattefoss (se figur 35, 36).

Egnethet: Området er egnet til **rasteplass**.

Adkomst/tilgjengelighet: Det er lett tilgjengelig fra veien som går rett forbi.

Tiltak: Sette ut benker, bord, søppelkasser. Beplante og skjerme av for rasteplass.

5.7 Delområde 7 Kattefoss/Iveland jernbanestasjon - Kilefjorden

Delområdet strekker seg fra gamle Iveland jernbanestasjon/Kattefoss i sør, til Kilefjorden i nord (se figur 37).

På den nederste strekningen fra Iveland opp til Gåseflådammen, går elva enkelte steder i et bratt juv, og er lite synlig fra

veien som går parallelt. Det er svært liten vannføring, noe som spesielt er synlig lengst sør, med tørre kulper og elveleie. Flere av disse kulpene brukes mye til bading. Terskler bør bygges på denne strekningen. Det er bratte skogkledte åser på begge sider av Otra. Veien, som fortsatt følger jernbanetraséen, går gjennom flere små, gamle jernbanetunneler.

Først når man kommer opp til Gåseflådammen åpner landskapet seg mot Gåseflåfjorden. Dette er et idyllisk område med bjørk og furu langs vannet og veien på østsiden. Området er velegnet til rasteplasser, bading og andre vannbaserte aktiviteter. Fra Gåseflådammen til Kile går det en smal grusvei langs den gamle jernbanetraséen. Dette er en svært fin og idyllisk vei som går tett inntil vannet hele strekningen. De gamle elektrisitetsstolpene er bevart.

Gåseflåfjorden smalner av før den går over i Kilefjorden. Kilefjorden ligger åpent og fint til fra veiene som omgir den; riksveien på østsiden, og den gamle traséen fra Setesdalsbanen. Denne krysser sydenden og fjorden på bru over øyer og på fylling mellom disse. Fjorden er omgitt av lave, skogkledte åser, med bebyggelsen konsentrert i den sør-østre delen, og hvor gamle Hægeland stasjon blir et slags senter med kafé, kanoutleie og smykkesteinsbutikk/verksted.

Kilefjorden og Gåseflåfjorden med Øyna og Øynavatnet er et område som er svært godt egnet til padling med overnatting på småøyene, og til turbruk generelt.

Foreslåtte områder for friluftslivsaktiviteter:

Sted	Aktivitet
Eikelandskjerran (44) Iveland - Gåseflå (45)	Rasteplass, bading Bading i kulpene overfor Kattefoss
Gåseflåfjorden rasteplass (46)	Rasting, bading, fiske, båtbruk
Gåseflåfjorden rasteplass (47)	Rasting, bading, fiske, båtbruk
Øvre Gåseflå rasteplass (48)	Rasting, bading, fiske, båtbruk
Øvre Gåseflå rasteplass(49)	Rasting, bading, fiske, båtbruk
Storebukta (50) Kilefjorden (51)	Bading, båtbruk Rasting, bading, fiske, båtbruk, turer

Eikelandskjerran (44)

Områdebeskrivelse: Området ligger mellom Iveland jernbanestasjon/Kattefoss og Gåseflåfjorden.

Egnethet: Området er godt egnet til bading og rasting.

Adkomst/tilgjengelighet: Det er lett adkomst fra stikkvei ned fra hovedveien.

Tiltak: Sette ut benker/bord og søppelkasser,

Iveland-Gåseflå (45)

Områdebeskrivelse: Fra Gåseflådammen og sørover til Iveland jernbanestasjon/Kattefoss går Otra for det meste i et juv, og er så og si umulig å se fra veien som går parallelt. Det er tett lauvskog langs veien og bratte skråninger på begge sider. Det er flere mindre jernbanetunneler (veien følger det gamle jernbanespolet) på denne strekningen. Det er svært liten vannføring i elva her, det er et vannspeil først et stykke nedover mot Iveland (se figur 38). På østsida går det en vei som skjærer stygt i terrenget og mye stein er tippet ut mot elva, noe som er skjemmende i landskapet.

Egnethet: Området er ikke egnet til noen spesielle friluftslivsaktiviteter bortsett fra bading i kulpene rett ovenfor Kattefoss.

Adkomst/tilgjengelighet: Det går vei fra Iveland/Kile parallelt med elva.

Tiltak: Ingen spesielle, bortsett fra større vannføring i elva slik at landskapsopplevelsen ble ivaretatt. Terskler bør bygges.

Gåseflåfjorden, rasteplass (46)

Områdebeskrivelse: Området ligger på et smalt belte mellom veien og Gåseflåfjordens vestsida. Fjorden er dominerende i landskapsbildet, og det er pent og idyllisk her. På vestsida av fjorden er det bjørk og furuskog, og furu- og gran-skog på østiden, hvor det også er en stygg veiskjæring, med store mengder stein som er tippet ut mot vannet. Området er solfylt og grasdekket.

Egnethet: Området er godt egnet til rasteplass, bading, båtbruk og fiske.

Adkomst/tilgjengelighet: Det er god adkomst fra veien fra Kile/Røyknes, eller med båt fra Kilefjorden.

Tiltak: Benker, bord og søppelkasser settes ut. Gjerne også en bade/båtbrygge for bading og båtlanding. Parkeringsmuligheter må opparbeides.

Gåseflåfjorden, rasteplass (47)

Områdebeskrivelse: Området ligger på et smalt belte mellom veien og Gåseflåfjordens vestsida. Fjorden er dominerende i landskapsbildet, og det er pent og idyllisk her. På vestsiden av fjorden er det bjørk og furuskog, og furu- og gran-skog på østiden, hvor det også er en stygg veiskjæring, med store mengder stein som er tippet ut mot vannet. Området er solfylt og grasdekket. (Se figur 39).

Egnethet: Området er godt egnet til rasteplass, bading, båtbruk og fiske.

Adkomst/tilgjengelighet: God adkomst fra veien fra Kile/Røyknes, eller med båt fra Kilefjorden.

Tiltak: Benker, bord og søppelkasser settes ut. Gjerne også en bade/båtbrygge.

Øvre Gåseflå, rasteplass (48)

Områdebeskrivelse: Området ligger sørvest i Nomelandsdammen, idyllisk til i en liten lun bukt. På andre siden av bukta stikker det ut en lang, lav odde. Denne er bevokst med lyng og småfuru. På utsiden er det brådypt. Inne i bukta er det en langgrunn sandstrand. På vestsiden er det en skogbevokst, brattlendt åsrygg. (Se figur 40).

Egnethet: Området er godt egnet til rasting, bading og båtbruk. Sandstranda passer fint for barn.

Adkomst/tilgjengelighet: Det er lett tilgjengelig fra veien, og med båt.

Tiltak: Sette ut benker, bord og søppelkasser, eventuelt lage en brygge for båtlanding. Ordne parkeringsmuligheter.

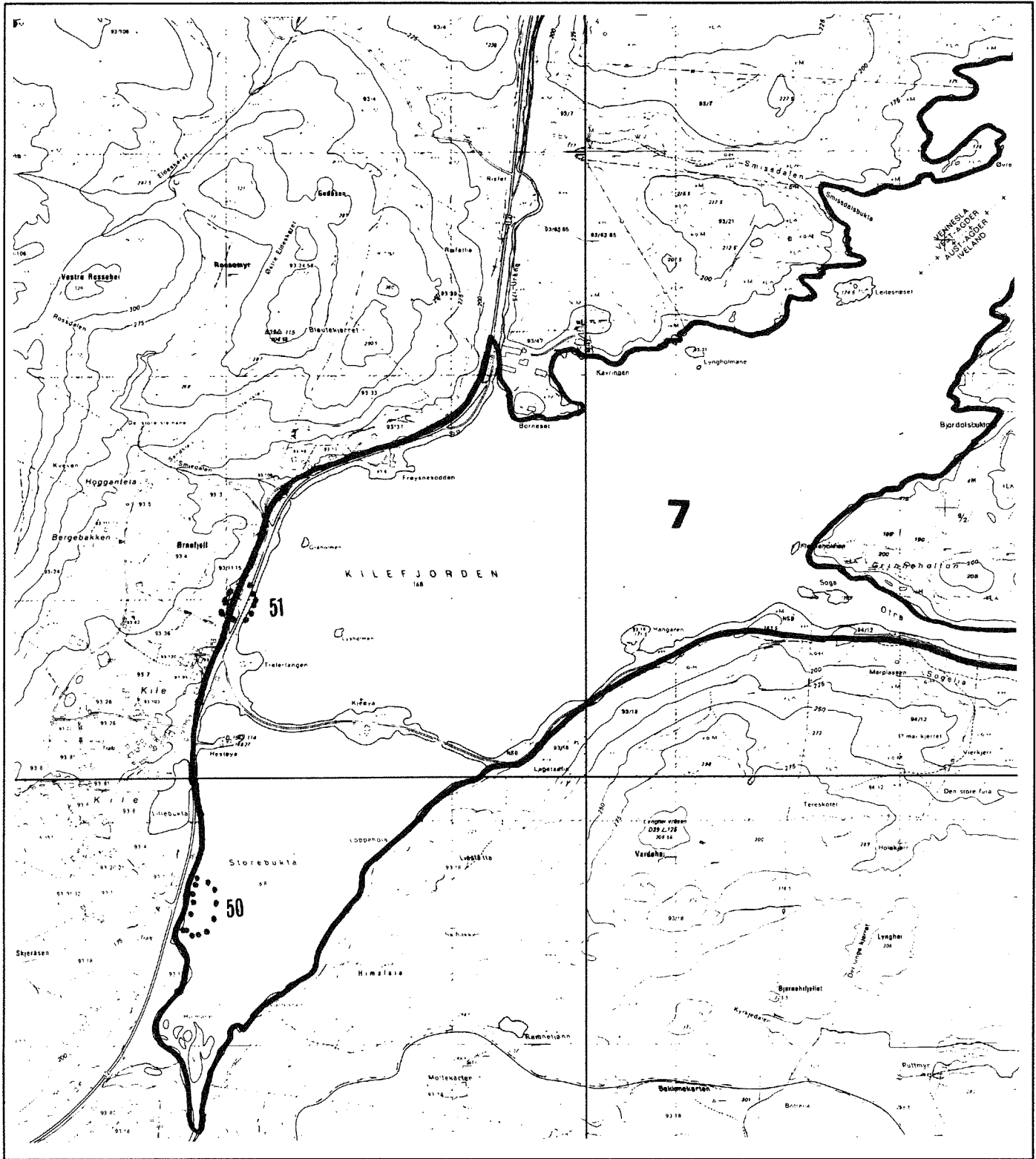
Øvre Gåseflå, rasteplass (49)

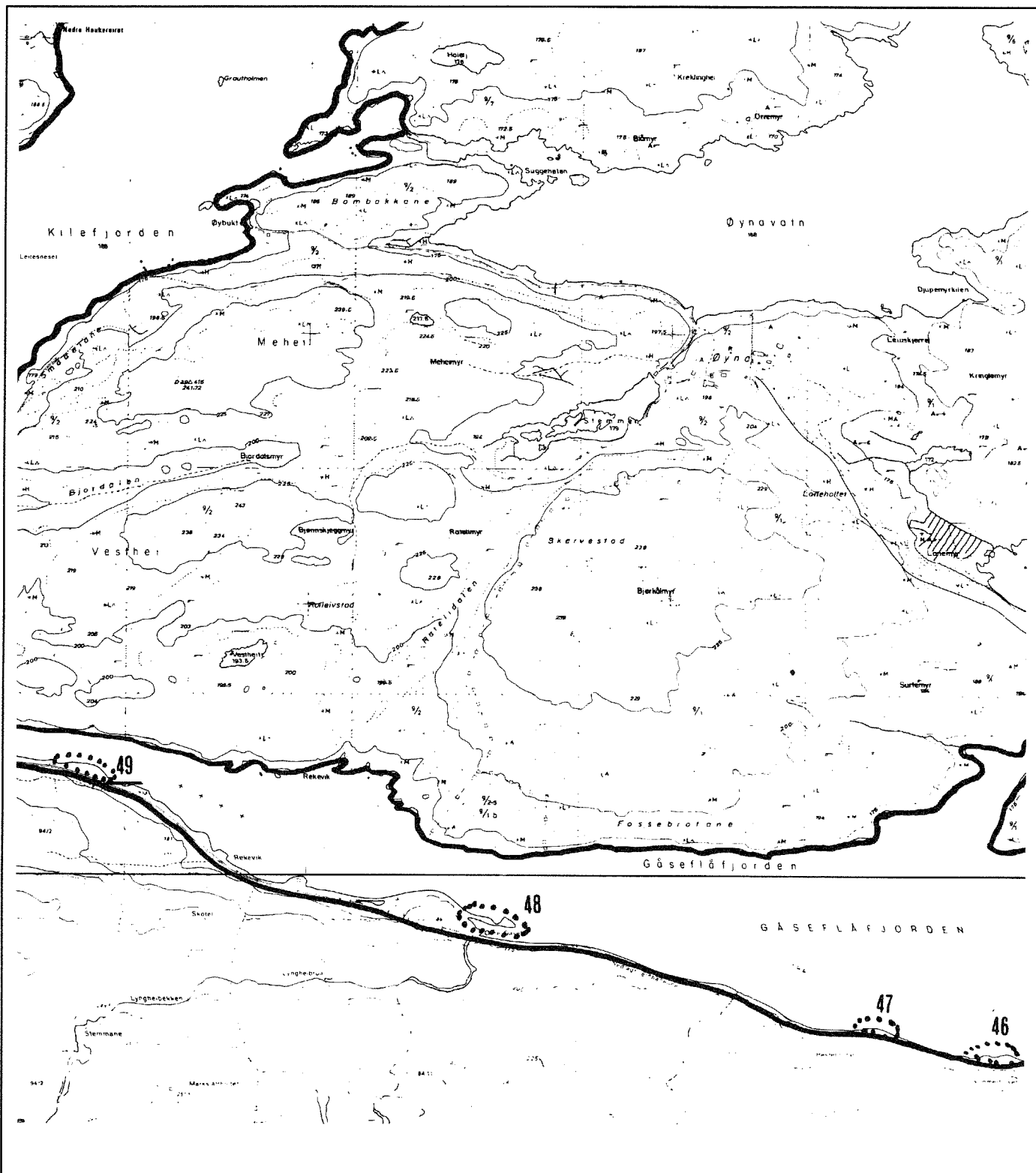
Områdebeskrivelse: Området ligger lengst nordvest i Gåseflåfjorden, idyllisk til på en liten odde ute i fjorden. På vestsiden er det skogkledd åsside. Veien passerer like ved (se figur 41).

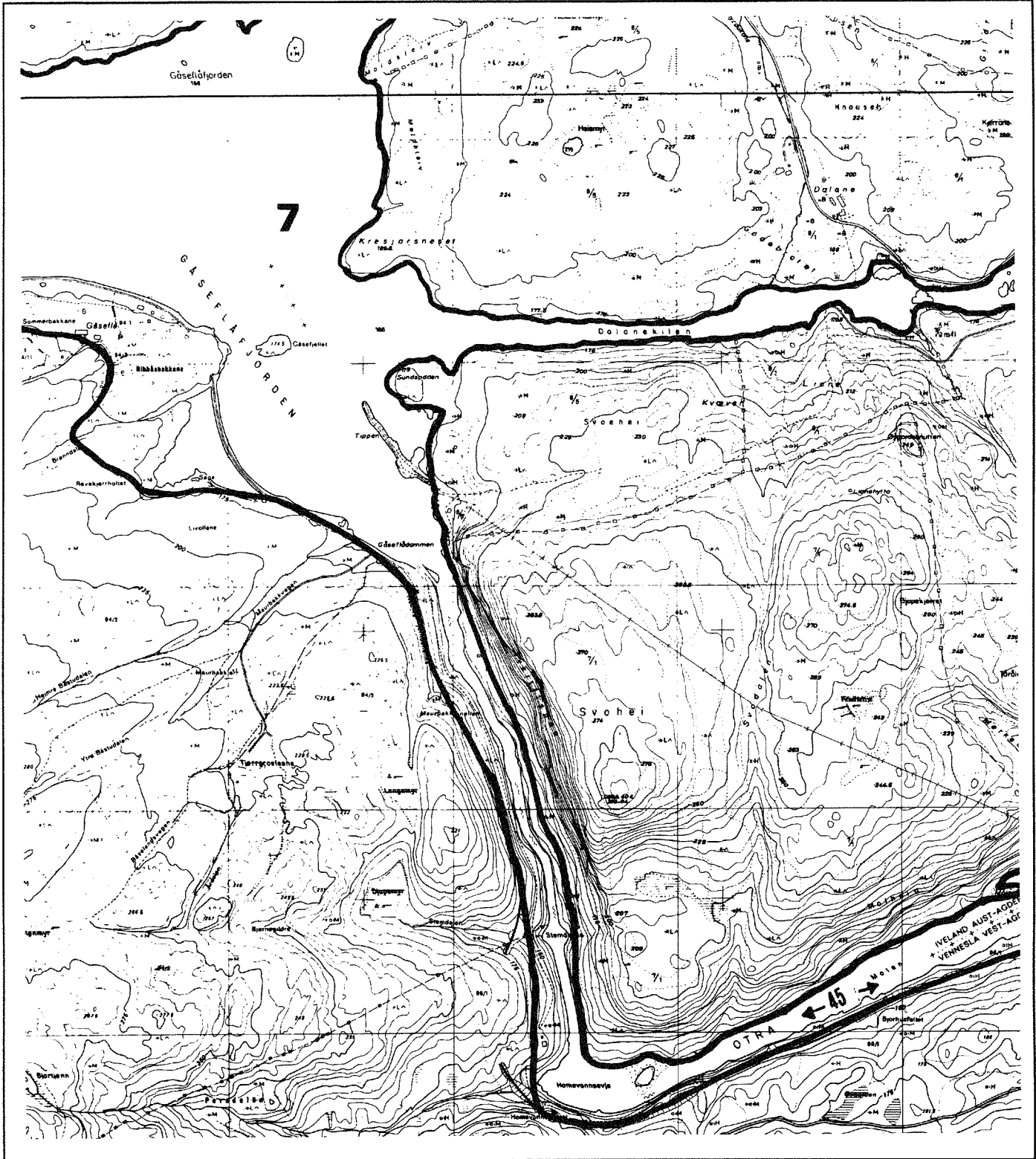
Egnethet: Området er godt egnet til rasteplass, bading, båtbruk.

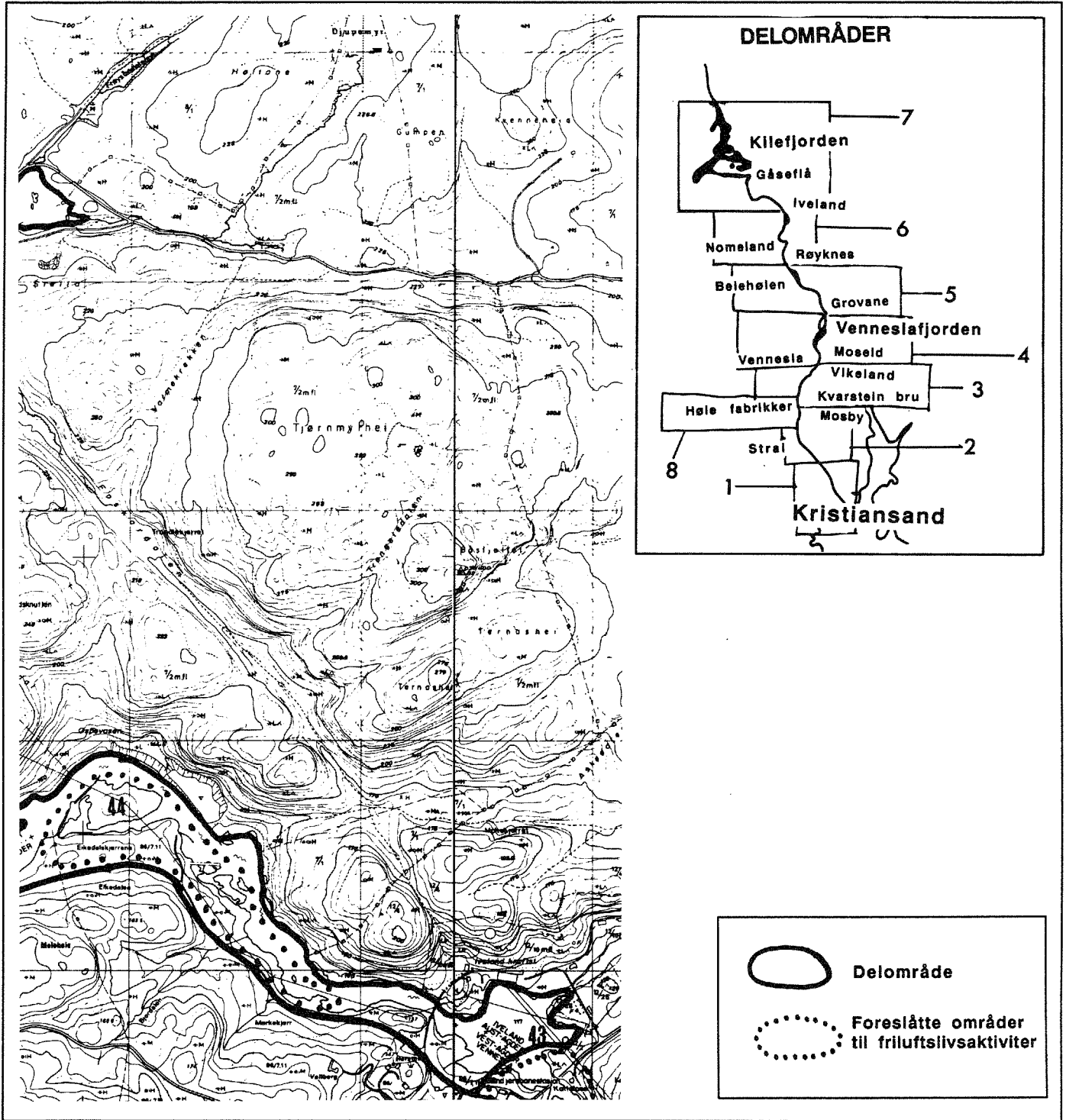
Adkomst/tilgjengelighet: Det er lett tilgjengelig fra veien og fra vannsiden.

Tiltak: Sette ut benker, bord, søppelkasser. Tilrettelegge for parkering.

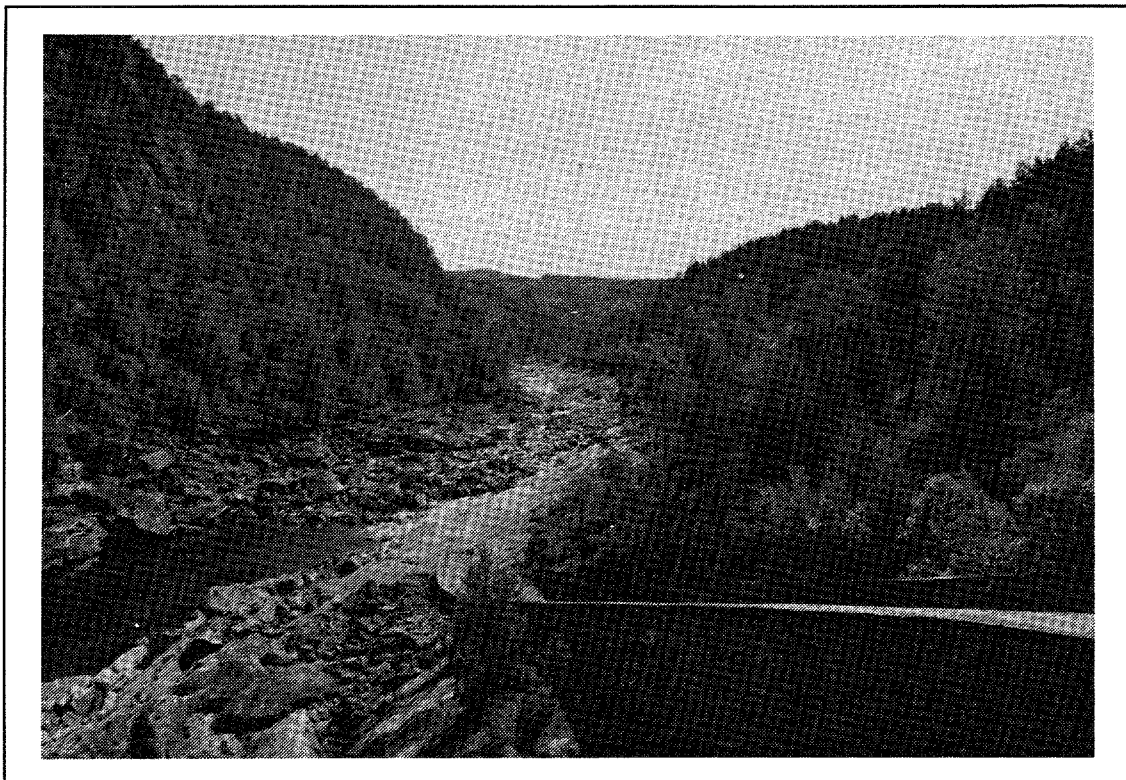

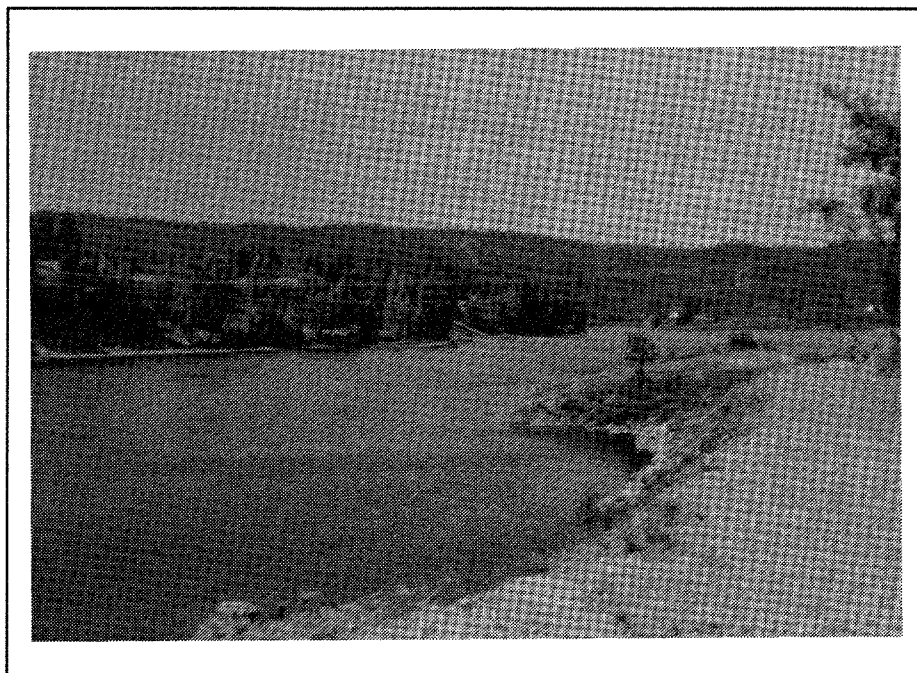

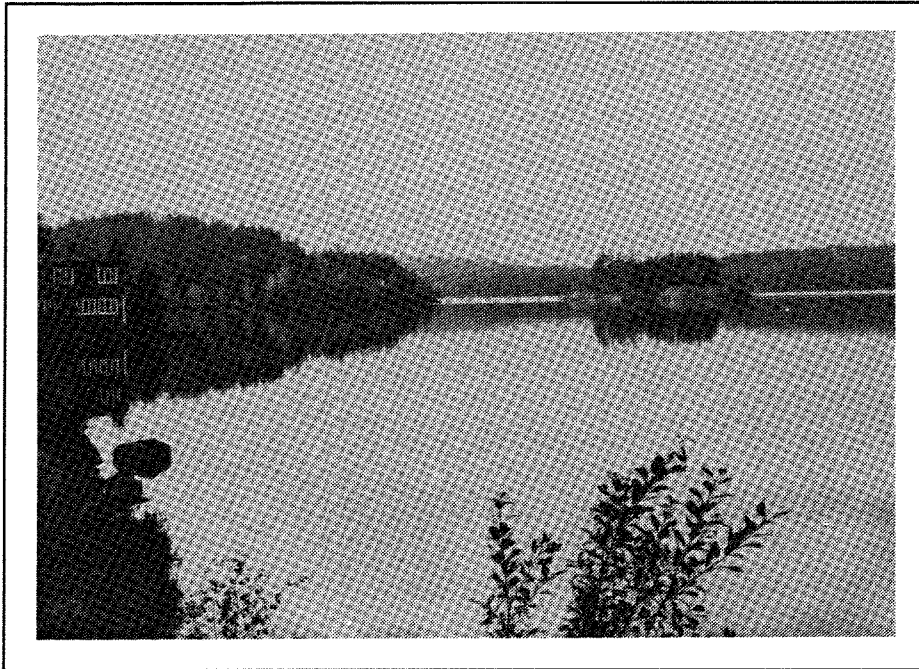
Figur 37
 Delområde 7 Kattfoss/Iveland - Kilefjorden.
 Area 7 Kattfoss/Iveland - Kilefjorden.

Figur 38
Gåseflåfjorden.
Gåseflåfjorden.

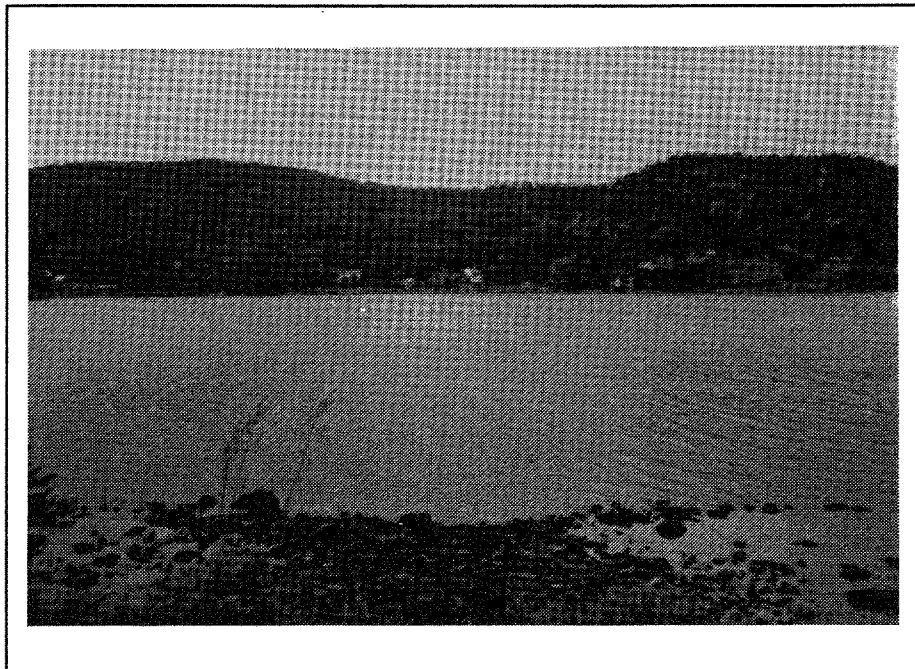
Figur 39
Otra ved dammen, sør-øst i Gåseflåfjorden.
Otra by the dam, south-east in Gåseflåfjorden.

Figur 40
Gåseflåfjorden, utsikt fra dammen.
Gåseflåfjorden, view from the dam.

Figur 41
Øvre Gåseflå, nord-
vest i Gåseflåfjorden.
Upper Gåseflå, north-
west in Gåseflåfjorden.

Figur 42

Kilefjorden, utsikt fra sør mot Hægeland stasjon.

Kilefjorden, view from the south towards the railway station of Hægeland.

Storebukta (50)

Områdebeskrivelse: Området ligger helt sørvest i Storebukta i Kilefjorden. Bunnforholdene er dårlige med mye mose og gjørme. Hele bukta har hatt sterk begroing.

Egnethet: Området er svært godt egnet til **bading**, spesielt for mindre barn, dersom det ikke var så mye begroing her. Da ville området også være egnet til båtbruk.

Adkomst/tilgjengelighet: Det er god adkomst fra riksveien og fra Kilefjorden. Mindre tilgjengelig med bil på østsiden.

Tiltak: Tilrettelegge bedre for bading; kjøre på sand og fjerne begroing. Sette ut benker, bord og søppelkasser, opparbeide parkeringsmuligheter og eventuelt beplante for skjerming mot veien. Høyere vannstand.

Kilefjorden (51)

Områdebeskrivelse: Kilefjorden ligger åpen og fint til fra veiene som omgir den; riksveien på østsiden og den gamle traséen fra Setesdalsbanen. Denne krysser sydenden og fjorden på bru over øyene på fylling mellom disse. Fjorden er omgitt av lave, skogkledte åser, med bebyggelsen konsentrert i den sørøstre delen, og hvor gamle Hægeland stasjon blir et slags senter (se figur 42).

Egnethet: Området egner seg svært godt til **bading, fiske, båtbruk og rasting**. Mellom Gåseflå og Kilefjorden ligger Øyna som skaper spennende padleområder, og gir gode overnattingsmuligheter, samt skjermer for vær og vind. Det er få hytter i området, den største konsentrasjonen er 7 stk ved Elgsnos. Disse traktene er kjent for gode muligheter til å finne tildels sjeldne mineraler, og folk kommer hit både fra inn- og utland. Kile kafé som er i den gamle Hægeland stasjon, fungerer som et senter for mineralinteresserte med butikk (stein), kafé og utleie av kanoer.

Bading: Enkelte områder vil egne seg til bading selv om det er varierende bunnforhold og endel stein. Nordenden og sydenden er begrodd. Det er flere skjermede og idylliske småområder som egner seg til soling, bading og rasting.

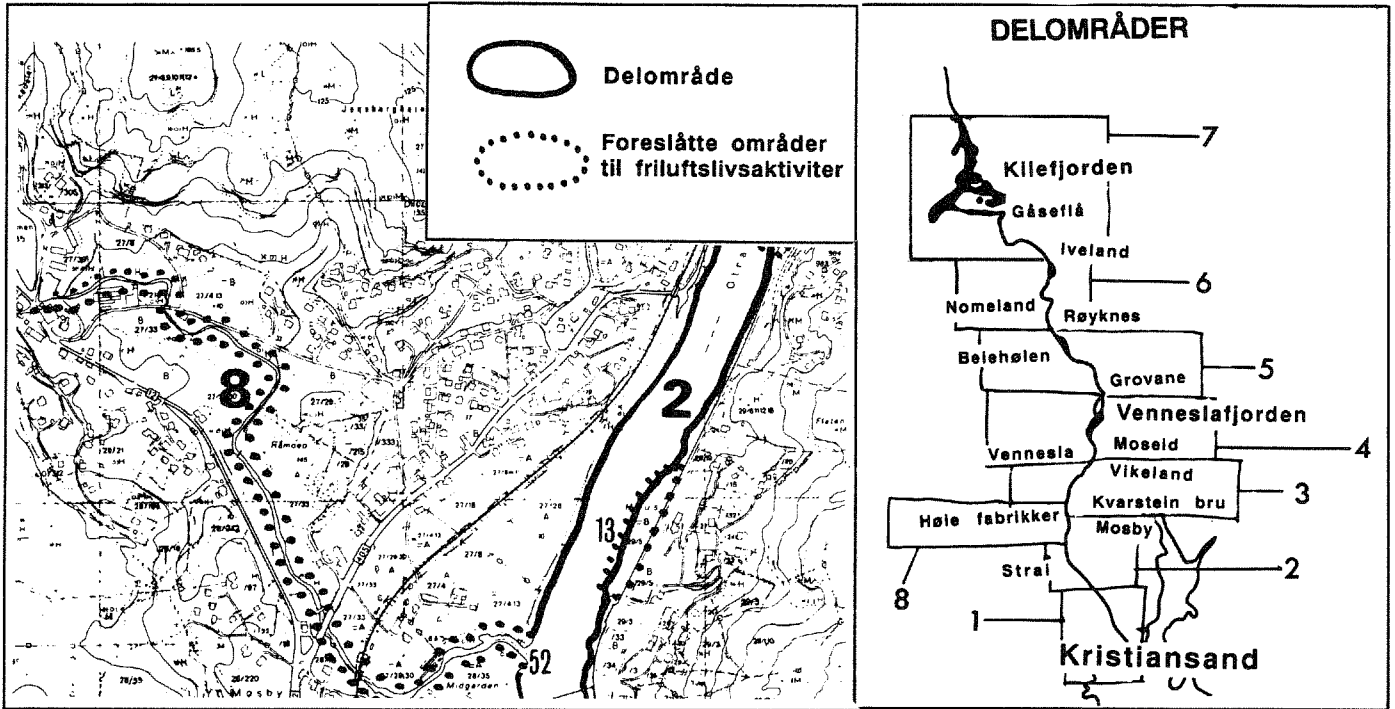
Båtbruk: Velegnet, særlig til kano og kajakk, både kortere turer og med overnatting, i kombinasjon med Gåseflå/Øynaområdet. Det er god adkomst hit, lite strøm i vannet og muligheter for kanoutleie. Spesielt Øynavatnet er godt egnet til padling.

Fiske: Området er godt egnet til fiske.

Rasteplasser: Det er flere gode muligheter til rasting langs vannet og riksveien/jernbanetraséen.

Sykel- og rideturer: Som lite traffikert grusvei er den gamle jernbanetraséen velegnet til slik bruk, veien er også flat og rett; familievennlig.

Fotturer-joggeturer: Det er relativt lite stinett i området, men grusveien er brukbar. På østsiden, rundt Øynavatnet, er det også fine turområder.

Figur 43
 Delområde 8 Høiebekken.
 Area 8 Høiebekken.

Adkomst/tilgjengelighet: Det er god adkomst fra riksveien og fra Killefjorden, men mindre tilgjengelig med bil på østsiden.

Tiltak: Opparbeide enkelte rasteplasser og badeplasser. Sette ut benker, bord og søppelkasser, eventuelt også toalett. Lage parkeringsmuligheter. Fulle på sand på enkelte badeplasser. Tiltrettelegge for kano/ båtutsetting. Utarbeide et kart over området til kanobruk med overnattingsmuligheter. Det kunne også være aktuelt å legge en campingplass på vestsida av Killefjorden, eventuelt i kombinasjon med kanoutleie. Setesdalsbanen kunne også føres tilbake til Kile/gamle Hægeland stasjon. Dette ville knytte den til riksveien, og gi muligheter til flere varierte aktiviteter i tilknytning til banens stoppesteder, både av friluftslivsaktiviteter (rundtur sykkel-tog kombinasjon f.eks.) og andre kultur- og fritidsaktiviteter. I såfall må en ny vei anlegges.

5.8 Delområde 8 Høiebekken

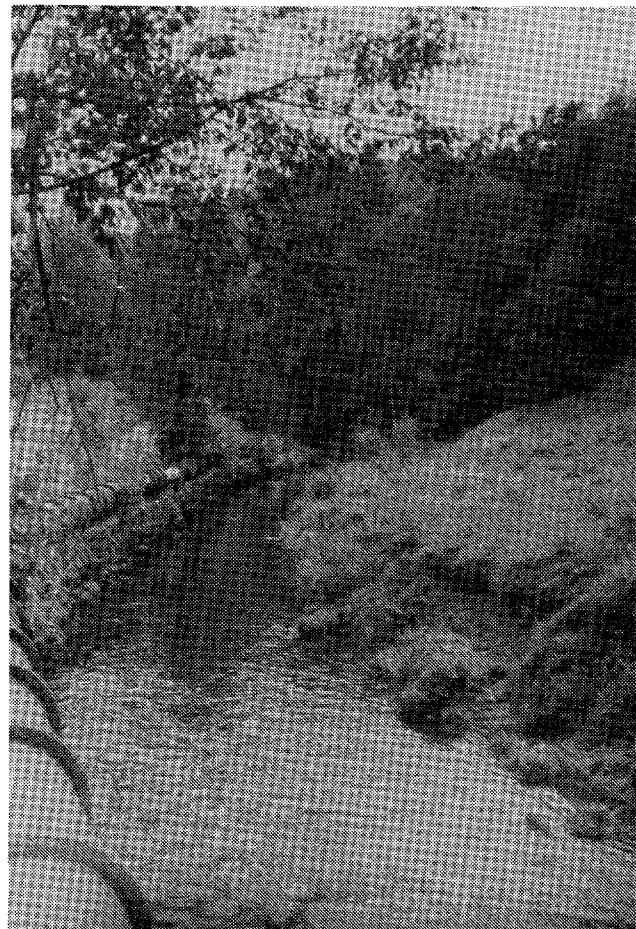
Områdebeskrivelse: Området ligger på vestsiden av Otra, og består av en bekk/elv som strekker seg fra Høie fabrikker til utløpet i Otra rett nord for Mosby (se figur 43). Øverst, fra fabrikkområdet, renner bekken/elva gjennom ulendt, tett gras- og

lauvskogvegetasjon. Det er tildels vått og gjørmete langs elvebredden. Et stykke lenger ned ligger det gamle kloakkrør oppe på forstøtningsmuren i elva (se figur 44). På denne strekningen er landskapet åpnere med bl.a. en stor grasslette. Herfra renner bekken/elva gjennom tett vegetasjon igjen inntil den krysser riksveien og jernbanen. Det er lite bevegelse i vannet her. Øst for riksveien og jernbanen renner den gjennom et åpent jordbrukslandskap med gårder og villabebyggelse. Vannet er brunt og lite taltalende hele veien.

Egnethet: Området er egnet til tur, trening, fiske og muligens kanopadling.

Adkomst/tilgjengelighet: Det er god adkomst fra veien til Høie fabrikker, samt andre boligveier.

Tiltak: Det må anlegges en sti langs elva, og rydde/hugge slik at det blir framkommelig, men samtidig bevare det "jungelaktige" preget. På et åpent område i nærheten av den gamle kloakkledningen kan det legges til rette for rasteplass. Sette ut benker, bord og søppelkasser. Fisk bør settes ut i elva. Beplante murveggen inntil elva lengst opp.

Figur 44
Høiebekken med gamle kloakkrør på forstøtningsmuren i elva.
Høiebekken with old sewage pipes on the wall along the river.

6 Brukerundersøkelse

Det ble sendt ut et spørreskjema til 306 personer i utvalgte grunnkretser i Kristiansand og Vennesla kommune og et mindre utvalg i Iveland kommune. Hensikten med denne undersøkelsen var bl.a. å kartlegge hvilke aktiviteter beboere med tilknytning til Otra utøvet i dette området, hvor disse aktivitetene fant sted og hvilken verdi det har å kunne drive med ulike friluftslivsaktiviteter her.

I det følgende vil en del av dette materialet bli presentert.

Aktivitetsutøvelse siste året

På spørsmål om hvilke friluftslivsaktiviteter beboerne har drevet med i Otra, eller i området i nær tilknytning til Otra siste året, er vannbaserte aktiviteter blant de som har hatt stor deltagelse (se figur 45). Dette gjelder alle aldersgrupper, bortsett fra de eldste. Bading er en aktivitet særlig de yngste driver mest med om sommeren. Med vannbaserte aktiviteter menes her bading, fiske, båtbruk, padling/roing, brettseiling/seiling, skøytegang.

Hovedaktivitet sommer for ulike aldersgrupper

Dersom hovedaktiviteten om sommeren skilles ut for hver alderskategori, er vannbaserte aktiviteter som bading, båtbruk og fiske mest utbredt innenfor de fleste aldersgrupper, bortsett fra de middelaldrende og eldre. For disse gruppene er fotturer en mer vanlig friluftslivsaktivitet (se tabell 1).

Hvor i området drives friluftsliv

Når det gjelder en vannbasert friluftslivsaktivitet som bading, viste det seg at svært mange områder langs Otra ble brukt til denne aktiviteten. Disse områdene lå, med få unntak, på strek-

ningen fra Venneslafjorden til Kilefjorden. De områdene som brukes til bading er (i tilfeldig rekkefølge, se også vedlegg 2):

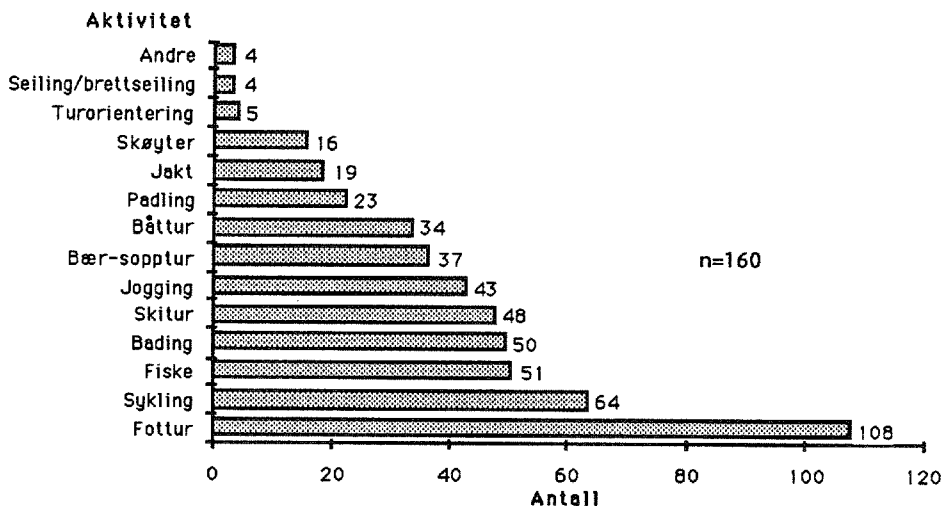
Fjelldal	Randesund
Høie	Røyknes
Hestvann	Venneslafjorden
Steinsfossen	Otra
Jegus/Baneheia/Drivenes	Grovane
Moseid	Iveland
Sagevannet	Øyna
Neset	Skisland
Nomelandsdammen	Kilefjorden
Mosby	

Det samme mønsteret finner man når det gjelder båtbruk og fiske. De områdene som brukes til disse aktivitetene er (i tilfeldig rekkefølge, se også vedlegg 2):

Baneheia	Randesund
Nedre Lund	Eg
Otra	Nomelandsdammen
Kilefjorden	Steinsfossen
Venneslafjorden	Røyknes
Gåseflådammen	Neset
Grovane	Øyna
Vikeland	Lauvåsheia
Skisland	

Verdien av å utøve ulike friluftslivsaktiviteter i området

På spørsmål om hvilken verdi det hadde for boerne å drive med ulike friluftslivsaktiviteter i området, mente flesteparten

Figur 45

Hvilke friluftslivsaktiviteter har dere drevet i Otra, og i området i nær tilknytning til Otra det siste året?

Which recreation activities have you been conducting in Otra, and in the immediate area surrounding Otra over the last year?

Tabell 1 Hovedaktivitet om sommeren for hver aldersgruppe (antall svar).
The main activity during summer for each age group (number of responses).

Alder	Aktiviteter		
	Vannbaserte	Ikke vannbaserte	Andre
0-14	42	10	3
15-24	37	12	2
24-44	42	27	4
45-66	24	33	7
over 67	5	5	3

Tabell 2 Hvilken verdi har det for dere å drive ulike friluftslivsaktiviteter i området (antall svar)?
What value does it have for you to carry out various recreation activities in the area (number of responses)?

Aktivitet	Verdi		
	svært stor/ stor verdi	middels stor verdi	liten verdi
Bading	72	12	8
Padling/roing	19	10	22
Brettseiling/seiling	6	2	31
Båtbruk	41	13	16
Fiske	57	14	8
Skøyter	15	17	18
Fotturer/gåturer	88	22	1
Skiturer	58	7	7
Sykling	50	17	7
Bær-/soppturer	44	18	8
Jogging	38	17	8
Turorientering	10	10	22
Jakt	25	2	20
Andre	3	3	5

at dette var av svært stor eller stor verdi. Dette gjaldt også i stor grad de mest vanlige vannbaserte aktivitetene som bading, fiske og båtbruk (se tabell 2).

Endring av mulighetene til å utøve friluftsliv

Over halvparten (55%) av de som besvarte spørreskjemaet hevdet at mulighetene til å drive med friluftsliv i eller i nær tilknytning til Otra har endret seg i løpet av den tiden de har bodd der. Av de øvrige synes 25% at mulighetene ikke hadde endret seg, mens 20% ikke visste eller ikke besvarte spørsmålet. Her må man være klar over at en del ikke har mulighet til å vurdere dette dersom de f.eks. nylig har flyttet til området.

De aktivitetene som oppgis å ha fått dårligere vilkår, er først og fremst bading og fiske (se figur 46).

Årsaken til endring i utøvelse av friluftsliv

Som årsak til at en del friluftslivsaktiviteter har fått dårligere

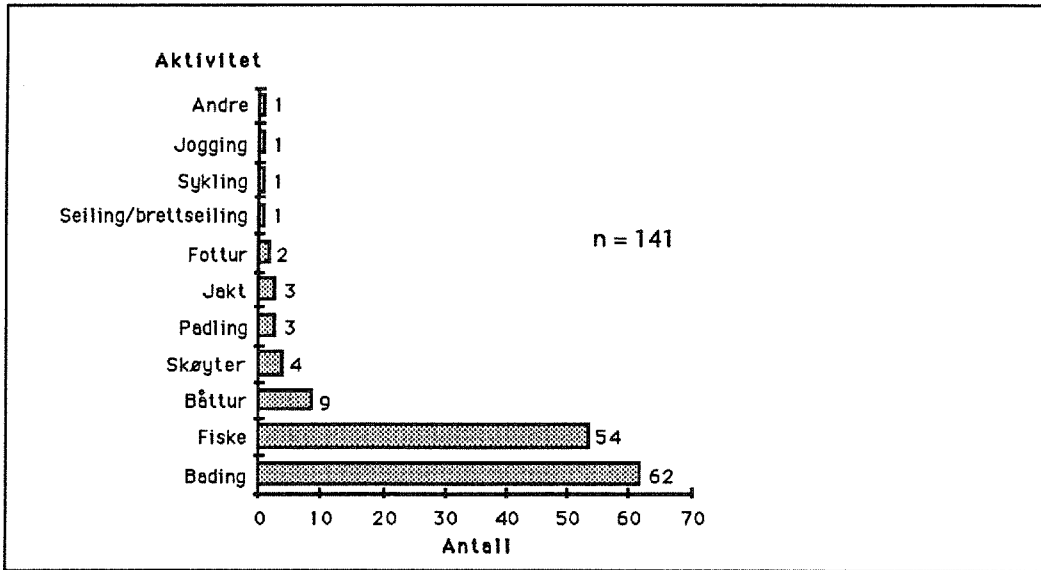
vilkår, hevdes først og fremst å være forurensning. I mindre grad oppgis lav vannstand, utbygging langs elva hindrer ferdsel, og for mange turgåere som årsaken til at aktiviteten har fått dårligere vilkår (se figur 47).

Friluftslivsutøvelse i andre områder

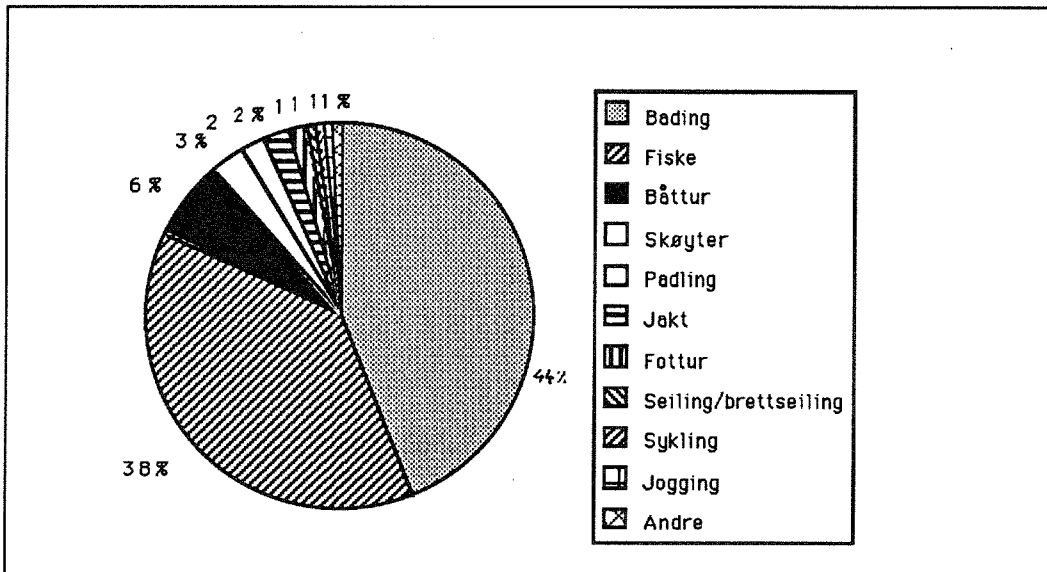
Det viste seg også at de fleste beboerne (60%) drev med ulike former for friluftsliv andre steder enn i eller i nær tilknytning til Otra, mens 21% svarte at de ikke drev slike aktiviteter andre steder.

Ser man på hvilke friluftslivsaktiviteter som først og fremst drives i andre områder, er dette bading, fiske og fotturer (se figur 48).

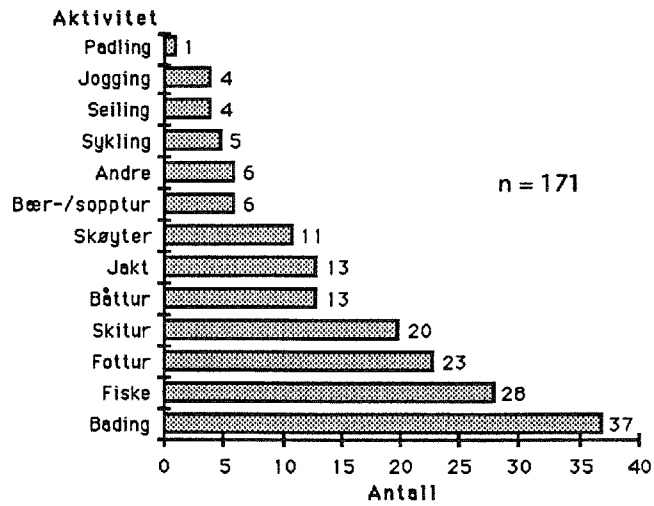
Som årsak til at andre områder foretrekkes, oppgir respondentene at området er lett tilgjengelig eller bedre tilrettelagt for friluftsliv, forurensningssituasjonen, at man har hytte/

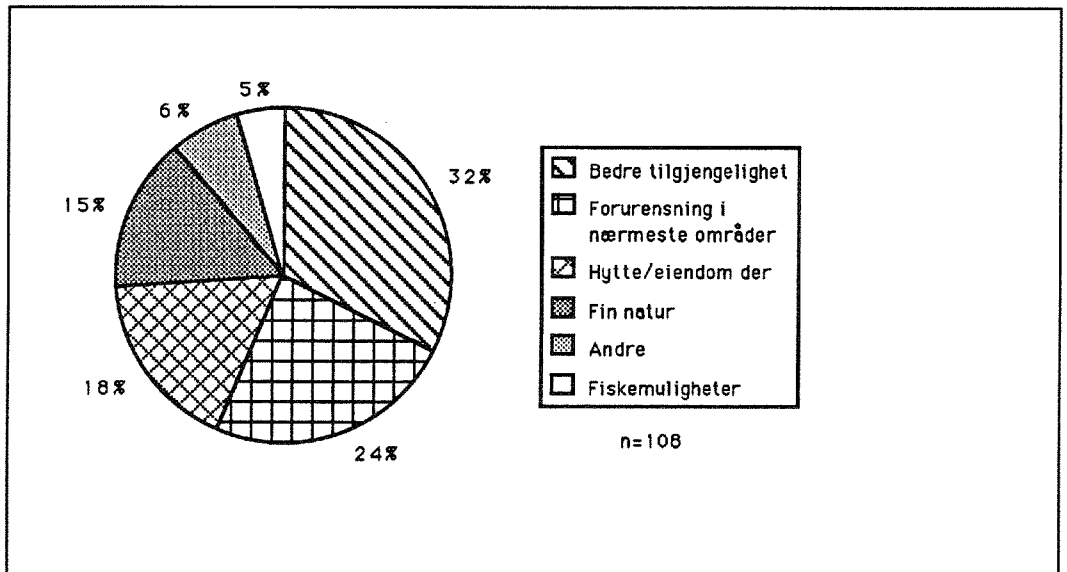
Figur 46
Hvilke aktiviteter har fått dårligere kår?
For which activities have conditions declined?

Figur 47
Årsakene til at aktivitetene har fått dårligere kår.
The causes that conditions for the activities have declined.

Figur 48
 Hvilke aktiviteter driver dere i andre områder enn i eller i nær tilknytning til Otra?
 Which activities do you conduct in other areas than in or near Otra?

Figur 49
 Hvorfor foretrekker dere andre områder?
 Why do you prefer other areas?

Tabell 3 Hvilke forslag har dere til aktiviteter og tilrettelegging for friluftsliv i framtida (antall svar)?
Which proposals do you have for recreation activities and for management to promote such activities in the future (number of responses)?

Aktivitet	0-14	15-24	Alder 25-44	45-66	over 67
Sikrere trafikkforhold/ turvei, sykkelsti	3	-	5	5	-
Tilgang på friarealer	10	6	12	10	-
Bedre forurensningssituasjonen	19	33	43	28	5
Idrettsareal, lekeplasser	10	6	4	2	-

eiendom der eller at fiskemulighetene er bedre (se figur 49).

Forslag til aktiviteter og tilrettelegging for friluftsliv

Når det gjelder forslag til aktiviteter og tilrettelegging for friluftsliv i området rundt der beboerne bor, ønsker de tur/sykkelstier, sikrere trafikkforhold, tilgang på friareal, idrettsareal og lekeplasser. Dessuten ønsker alle aldersgruppene at forurensningssituasjonen forbedres (se tabell 3).

7 Konklusjon og sammendrag

Formålet med denne rapporten har vært å foreta en vurdering av aktuelle og potensielle friluftslivs- og rekreasjonsinteresser som knytter seg til de vassdragsnære områdene fra Killefjorden i nord til Otrás utløp i Kristiansandsfjorden i sør. Dette er gjort ut fra den forutsetningen at forurensningssituasjonen, særlig i den nedre delen av elva, blir bedret.

Det har også vært av interesse å se hvordan de ytre fysiske mulighetene virker inn på brukernes interesse for, og utøvelse av friluftsliv i dette området. En spørreskjemaundersøkelse ble derfor sendt ut til et utvalg beboere med geografisk tilknytning til vassdraget i Kristiansand, Vennesla og Iveland kommune, for å registrere deres holdning til, og utøvelse av friluftslivsaktiviteter.

De fysiske omgivelsene legger enten premissene til rette for eller begrenser/hindrer aktivitetsutøvelse. Når det gjelder Otrá, viste det seg at en faktor som vannforurensning har begrenset utøvelse av vannbaserte aktiviteter på den nedre delen fra Venneslafjorden til utløpet i Kristiansandsfjorden. Det er her forurensningen fra bl.a. industrien er størst. For områdene lenger nord, hadde vannbaserte aktiviteter som bading, fiske og båtbruk stor oppslutning blant beboerne.

Undersøkelsen viste også at forurensningssituasjonen oppleves som et stort problem som har medført at vilkårene for friluftslivsbruken har blitt dårligere. Resultatet av dette er at andre områder i større avstand fra boligen tas i bruk til friluftsliv. Spesielt gjelder dette de vannbaserte aktivitetene. Bading og fiske utøves først og fremst andre steder.

Man må her imidlertid være klar over at det også er andre variabler enn de fysiske mulighetene som bestemmer bruken av et område. Slike variabler er knyttet til individuelle, økonomiske eller sosiale forhold. Med individuelle forhold menes kjennetegn og egenskaper som er knyttet til individet, f.eks. kjønn, alder, utdanning, inntekt ol., men også deres holdninger og normer. Med økonomiske forhold menes størrelsen på den oppofringen et individ må foreta for å oppnå et gode. Sosiale forhold kan være maktstrukturer, verdier og normer i samfunnet.

Ulike befolkningsgrupper viser forskjellig adferd når det gjelder utøvelse av friluftsliv, og forskjellene kommer til uttrykk både i aktivitetsmønster og omfang.

Generelt sett drives det med mange og ulike friluftslivsaktiviteter innenfor hele undersøkelsesområdet. Flesteparten av beboerne mener også at det har svært stor eller stor verdi å

kunne utøve slike aktiviteter her. Dette understreker betydningen av muligheten for aktivitetsutøvelse i nær tilknytning til bolig eller tettsted. Otrá er befolkningsnær og representerer en viktig ressurs for ulike kategorier av brukere når det gjelder friluftsliv og rekreasjon.

For at man skal kunne gjøre bruk av sine nærrereative områder, er det ikke bare en betingelse om tilgjengelighet når det gjelder avstand målt i meter og tid, som må oppfylles. Det er like viktig at det ikke er for vanskelig adkomst pga. barrierer, enten fysiske eller sosiale/kulturelle.

Resultatene fra spørreskjemaundersøkelsen viste at det de fleste ønsket seg for framtiden med hensyn til aktiviteter og tilrettelegging, var at det ble gjort noe for å bedre forurensningssituasjonen. Dette gjaldt nesten uansett alder. Av andre tiltak de ønsket seg for friluftslivet, var tilgang på friarealer og tryggere trafikkforhold.

Forurensning og utbygging langs elva har åpenbart redusert mulighetene for friluftslivsutøvelse. I tillegg har økt trafikk også gjort tilgjengeligheten vanskeligere. Det blir derfor viktig å tilrettelegge for aktiviteter i næromgivelsene, og bygge forbindelseslinjer som sykkelstier og turveier til disse arealene.

8 Conclusion and summary

The object of this report has been to assess the existing and potential outdoor and leisure interests connected with areas in the vicinity of the watercourse from Kilefjorden in the north to the River Otra's entry into Kristiansandsfjorden in the south. This has been carried out assuming that pollution, especially in the lower reaches of the river, is reduced.

It has been of interest to observe how external physical possibilities influence users interest in and the carrying out of outdoor activities in this area. A questionnaire was therefore sent to a number of the inhabitants having geographical ties to the watercourse in Kristiansand, Vennessla and Iveland Communes, in order to register their attitude to and participation in outdoor activities.

The physical surroundings either promote or limit/prevent the carrying out of activities. In the case of the River Otra it was found that the pollution factor has limited the carrying out of water-based activities along the lower reaches from Vennesslafjorden to its entry into Kristiansandsfjorden. Pollution from industry is greatest here. Regarding the areas further north, water-based activities such as bathing, fishing and boating were widespread among the inhabitants.

The investigation also showed that pollution is a great problem and has resulted in reduced possibilities for outdoor activities. The result is that other areas further from home are being increasingly used for outdoor activities. This applies especially to water-based activities. Bathing and fishing take place primarily in other places.

However, one must realize that other variables than the physical also determine the use of the area. Such variables are linked to individual, economic or social conditions. By individual conditions is meant features or requirements connected to the individual, e.g. sex, age, education, income etc., as well as their attitudes and norms. By economic conditions is meant the amount of sacrifice an individual must make to obtain a desired item. Social conditions can be power structure, values and norms in the community.

Various groups of the population have different attitudes regarding outdoor activities, and these differences are expressed both in the pattern of activities and their scope.

Generally speaking the many and different outdoor activities are carried out within the entire area examined. Most of the inhabitants also consider that it has been of great value to be able to conduct such activities here. This underlines the im-

portance of the possibility of carrying out activities in the close vicinity of homes and villages. Otra is close to the population and represents an important resource for various categories of users of outdoor recreation and leisure activities.

In order to be able to make use of one's nearby recreational areas, it is not only a condition that they are accessible measured in distance and time. It is equally important that access is not too difficult due to barriers, either physical or social/cultural.

The results of the questionnaire show that the majority of the inhabitants wish that something was done to reduce the pollution. This wish was expressed by all, regardless of age. Other measures desired were access to common areas and safer traffic conditions.

Pollution and development along the river have obviously reduced the possibilities for outdoor activities. In addition, increased traffic has made accessibility more difficult. It will therefore be important to improve the possibilities for activities in the immediate vicinity and to construct connecting lines, such as cycle trails and footpaths to these areas.

9 Litteratur

- Det norske hageselskap 1977. Friluftsliv i nærmiljøet.
- Melby, M.W. & Toftdahl, H. 1988. Veileder for behandling av friluftslivsinteresser i vassdragskonsesjonssaker. - Økoforsk utredning 1988:8.
- Miljøverndepartementet 1986. Friluftsliv i nærrområder - utviklingen i tettstedsnæreområder fra 1955 til 1985. - Rapport T-670.
- NIBR 1972. Prespektivanalyse for friluftsliv. Delrapport IX. Friluftsliv i ulike stedssamfunn. - Arbeidsrapport.
- Nordisk Ministerråd 1987. Nærrekreasjon - friluftsliv og fysisk planlægning i Norden. - Miljørapport 1987:4
- Sagedal, A. 1980. Sølvråden. Festskrift ved Vennesla kirkes 150 års jubileum.
- Statistisk sentralbyrå 1984. Friluftsliv i Norge 1970-82. - Rapport 1984:12.
- St.meld. nr. 71, 1972-73. Langtidsprogrammet. Spesialanalyse nr. 6: Friluftsliv. - Finansdepartementet.
- St.meld. nr. 68, 1980-81. Vern av norsk natur. - Miljøverndepartementet.
- St.meld. nr. 40, 1986-87. Om friluftsliv. - Miljøverndepartementet.
- Vennesla Historielag 1986. "He tåge pebe?" - veien, banen, elva.

Vedlegg

Vedlegg 1

Samlet oversikt over foreslåtte områder for friluftslivsaktiviteter

Område	Egnethet	Foreslåtte tiltak
1 Båtopplagring	Båtopplagring/-utsetting Del av turveidrag/promenade nordover.	Opparbeide promenade/turvei
2 Båtopplagring, Elvebredden øst	Båtopplagring. Aktiviteter i forbindelse med utbygging av Elvebredden øst. Del av promenade/turvei.	Opparbeide promenade/turvei. Merke skipsleia oppover Otra. Knyttes til planlagte utbygningsområde via strandpromenade.
3 Odde/tange ved Gimlemoen	Rasteplass, bading, fiske, båtlanding.	Rydde, planere, sette ut benker, bord, søppelkasser. Bygge brygge for båtlanding, bading og fiske. Vei ned og parkeringsmuligheter.
4 Området ved Eg sykehus	Gang- og sykkelveg. Rasteplasser, bading, fiske.	Utbedre og forlenge kjerreveien/stien til Prestøyna. Lage forbindelse til østsiden. Opparbeide rasteplasser langs elva, trapper ned fra stien.
5 Odde ved Sødal	Turområder med forbindelse til Kalkheia. Rasteplass, bading, fiske, båtlanding.	Anlegge turvei med forbindelse til turløypene i Kalkheia. Parkeringsplass. Rydde, planere odden. Sette ut benker, bord og søppelkasser. Lage brygge for båtlanding, bading, fiske.
6 Rasteplass ved Torridalsveien	Rasteplass, bading, fiske, båtbruk.	Rydde, planere, beplante vegetasjonsskjerming. Sette ut benker, bord, søppelkasser. Parkeringsmuligheter, lage brygge for båtlanding, bading og fiske. Båttutsettingsmulighet.
7 Prestøyna	Lekeplass/løkke. Endepunkt for tursti fra Eg sykehus, bading, båtbruk.	Opparbeide/forlenge turstien hit. Opparbeide badeplass, sette ut benker, bord og søppelkasser. Bygge toalett og brygge for båtlanding, bading. Fjerne gamle lektere.
8 Lindhammern brygga	Rasteplass, bading, fiske, båttutsetting.	Rydde, beplante for støyskjerming. Lage mulighet for båttutsetting, brygge for båtlanding, bading og fiske. Sette ut benker, bord, søppelkasser. Parkeringsmuligheter.
9 Tunga	Rasteplass, bading, båtbruk, fiske. Ball/spill aktiviteter.	Opparbeide og tilrettelegge for bading, eventuelt rullesteins molo. Sette ut benker, bord og søppelkasser. Bygge brygge for båtlanding, bading og fiske.

Område	Egnethet	Foreslåtte tiltak
10 Lian	Rasteplass, bading, fiske, båtbruk.	Opparbeide for rasteplass, beplante for støyskjerming. Sette ut benker, bord og søppelkasser. Bygge brygge for båtlanding og bading. Tilrettelegge for båtutsetting. Parkeringsmuligheter.
11 Avkjøringsvei ved Lian	Rasteplass.	Opparbeide for rasteplass. Sette ut benker, bord, søppelkasser. Parkeringsmuligheter.
12 Høllen	Rasteplass, bading, fiske, båtbruk.	Opparbeide for rasteplass, sette ut benker, bord, søppelkasser, bygge brygge for båtlanding. Parkeringsmuligheter.
13 Haus	Rasteplass, bading, fiske, lek/spillaktiviteter.	Opparbeide for rasteplass, beplante for støyskjerming. Sette ut benker, bord, søppelkasser. Parkeringsmuligheter.
14 Saga	Rasteplass, bading, fiske, båtbruk.	Sette ut benker, bord, søppelkasser. Parkeringsmuligheter.
15 Båtutsetting, Kvarstein bru	Båtutsetting og båtlanding.	Båtutsettingsmuligheter og brygge for båtlanding. Vei ned og parkeringsplass.
16 Øyene ved Kvarstein bru	Fiske, båtbruk, evt. bading.	Tilrettelegge for båtlanding, fiske og bading.
17 Holmane	Rasteplass, bading, fiske, båtbruk, skøytegåing.	Adkomst for Kvarstein, parkeringsplass.
18 Frakkekilen	Naturområde. Eventuelt båtlanding for turistbåt.	Brygge for turistbåt, bedre tilgjengeligheten fra riksveien, parkeringsplass.
19 Heiselhølen	Bading, fiske, padling.	Brygge for ilandlegging med kano.
20 Vigeland gård	Kultur- og aktivitetssenter, rasteplass, bading, fiske, båtbruk.	Gården settes i stand til kultur- og aktivitetssenter. Tilrettelegge for rasteplass, soling/bading. Beplante for skjerming mot fabrikkområdet. Bedre tilgjengeligheten fra elva.
21 Bukta	Fiskeplass.	Bedre tilgjengeligheten ned til elva. Parkeringsplass. Laksetrapp i Vigelandsfossen.
22 Sandhallen	Rasteplass, bading.	Opparbeide rasteplass. Sette ut benker, bord, søppelkasser. Adkomstvei.
23 Revia	Natursti fra Revia til Nesenda. Bading, fisking, båtbruk.	Tilrettelegge for bading. Bygge brygge for båtlanding. Beplante for støyskjerming. Sette ut benker, bord, søppelkasser. Parkeringsplass.

Område	Egnethet	Foreslåtte tiltak
24 Neset	Natursti fra Revia til Nesenda. Rasteplass, bading, fiske, båtbruk.	Brygge for båtlanding og båtutsettingsmuligheter.
25 Moseid/Drivenes	Tursti herfra til Sønninga. Bading, ball/spillaktiviteter, fiske.	Opparbeide sti langs fjorden herfra til Sønninga. Brygge for båtlanding. Delvis parkaktig opparbeidelse, utvide området dersom tømmeropplaget innskrenkes. Sette ut benker, bord, søppelkasser.
26 Nesenda	Natursti fra Revia til Nesenda, bading, fiske, småbåtut fart.	Opparbeide tursti fra Revia til Nesenda. Tilrettelegge for bading og båtlanding.
27 Støa/Tuten	Bading, båtbruk.	Opparbeid for bading og båtlanding.
28 Drivnesøya	Rasteplass, bading, båtbruk.	Sette ut benker, bord, søppelkasser. Båtlandingsmuligheter.
29 Storevoll	Rasteplass, bading, båtbruk.	Fylle på sand til badeplass. Evt. føre Setesdalsbanen hit dersom hotell bygges her.
30 Grovane stasjonsområde/Nesane	Utgangspunkt for turistattraksjon i forbindelse med Setesdalsbanen, rasteplass, bading.	Opparbeide et slags parkanlegg med kiosk/kafé i gammel jernbanestil. Sette ut benker, bord, søppelkasser. Ordne toaletter og parkeringsplass. Bedre tilgjengeligheten til badeområdet, heve vannstanden.
31 Paulen	Turområde.	Husene kan brukes som serveringssted. Sette ut benker, bord, søppelkasser. Eventuelt opparbeide parkeringsplass.
32 Kringsjø	Turområde, rasteplass, bading.	Heve vannstanden i dammen, opparbeide bade- og fiskeplasser. Sette ut benker, bord, søppelkasser. Opparbeide parkeringsplass.
33 Beiehøldammen	Rasteplass, bading.	Rydde langs strandsonene, beplante veitrasé på østsida. Tilrettelegge for bading og parkering. Sette ut benker, bord, søppelkasser.
34 Beiehølen-Røyknes	Turområde, bading, båtbruk.	Forleng jernbanetraséen til Røyknes.
35 Røyknes og Skisland	Turområde, rasteplass, bading, fiske, båtbruk.	Opparbeide for rasteplass og bading, muligheter for å sette ut/legge til med båt. Sette ut benker, bord, søppelkasser. Bygge kiosk/kafé, eventuelt i gammel jernbanevogn, informasjonstavle om Setesdalsbanen. Parkeringsplass.
36 Karsholmen	Rasteplass, bading, fiske, båtbruk.	Sette ut benker, bord, søppelkasse. Eventuelt bygge ei brygge for båtlanding og bading.

Område	Egnethet	Foreslåtte tiltak
37 Skislandsfjorden vest	Rasteplass, bading, båtbruk.	Opparbeide for rasteplass/badeplass. Sette ut benker, bord, søppelkasser.
38 Nomeland kraftstasjon	Rasteplass, bading, fiske.	Sete ut benker, bord, søppelkasser. Opparbeide parkeringsplass. Beplante og rydde rundt kraftstasjonen. En framtidig disponering av kraftstasjonen kan være å gjøre den om til et kraftverksmuseum.
39 Rasteplass, Nomelandsdammen	Rasteplass, bading, båtbruk.	Sette ut benker, bord, søppelkasser.
40 Beinestveitkilen	Rasteplass, bading, fiske, padling.	Beplante sumpig mark ved veien som skjerming. Renske opp og fylle på sand tilbadeplass. Sette ut benker, bord, søppelkasser. Opparbeide parkeringsplass.
41 Nomelandsdammen, friområde	Turområde, rasteplass, bading, fiske, båtbruk.	Tilrettelegge for rasteplass og bading. Sette ut benker, bord, søppelkasser. Opparbeide tursti til Øvrekilen, og parkeringsplass.
42 Øvrekilen	Turområde, rasteplass, bading, fiske, båtbruk.	Tilrettelegge for tursti fra Nomelandsdammen friområde. Bygge brygge for bading og båtlanding. Vei ned fra riksveien og parkeringsplass. Sette ut benker, bord, søppelkasser.
43 Iveland jernbanestasjon/Kattefoss	Rasteplass.	Sette ut benker, bord, søppelkasser.
44 Eikelandskjerran	Rasteplass, bading.	Sette ut benker, bord, søppelkasser. Opparbeide for rasteplass/bading.
45 Iveland/Gåseflå	Bading i kulpene rett ovenfor Kattefoss.	Større vannføring i elva. Terskler.
46 Gåseflåfjorden, rasteplass	Rasteplass, bading, fiske, båtbruk.	Sette ut benker, bord, søppelkasser. Brygge for båtlanding og bading. Parkeringsplass.
47 Gåseflåfjorden, rasteplass	Rasteplass, bading, fiske, båtbruk.	Sette ut benker, bord, søppelkasser. Brygge for båtlanding og bading. Parkeringsplass.
48 Øvre Gåseflå, rasteplass	Rasteplass, bading, båtbruk.	Sette ut benker, bord, søppelkasser. Parkeringsplass.
49 Øvre Gåseflå, rasteplass	Rasteplass, bading, båtbruk.	Sette ut benker, bord, søppelkasser. Parkeringsplass.
50 Storebukta	Bading, båtbruk.	Tilrettelegge for bading; kjøre på sand, fjernebegroing. Høyere vannstand. Sette ut benker, bord, søppelkasser. Parkeringsplass. Beplante for støyskjerming.

Område	Egnethet	Foreslåtte tiltak
51 Kilefjorden	Turområde, rasteplass, bading, fiske, båtbruk.	Opparbeide for raste- og badeplasser; fyll på sand for bading. Tilrettelegge for kano/båttutsetting. Utarbeide kart over området til kanobruk med overnatting. Sette ut benker, bord, søppelkasser. Parkeringsmuligheter. Eventuelt campingplass på vestsida av Kilefjorden. Setesdalsbanen kunne føres tilbake til Kile/gamle Hægeland stasjon.
52 Høiebekken	Turormåde, trening, fiske, evtult kanopadling.	Opparbeide tursti, rydde/hugge. Beplante murveggen inntil elva lengst oppe. Tilrettelegge for rasteplass, sette ut benker, bord, søppelkasser. Sette ut fisk i elva.

Vedlegg 2

Områder hvor det drives friluftsliv,
bading, båtbruk og fiske

Alle oppgitte svar er i tilfeldig rekkefølge

Område	Friluftsliv	Bading	Båtbruk og fiske
Nedre Lund	+		+
Banheia	+		+
Sødalsterrenget	+		
Kristiansandsfjorden	+		+
Kalkheia	+		
Mellom Oddernes	+		
Kirke- og Skråstadvarden	+		
Jegus - Baneheia - Drivenes	+	+	
Banheidalen	+		
Idrettsplassen ved Broa	+		
Kjøita	+		
Jegersbergheia	+		
Kvaderanten	+		
Havnen	+		
Lian på Skråstad			
Hagen	+		
Byområdet	+		
Evje	+		
Bygland	+		
Otra/Langs Otras vestbredd	+	+	+
Kilefjorden	+	+	+
Hovden	+		+
Hægeland	+		
Hægelandsfjorden	+		
Venneslafjorden	+	+	+
Augltjønn/Fiskårvatn	+		
Ravnedalen	+		
Åsreal	+		
Vågsbygd	+		
Gjerstad	+		
Randesund	+	+	+
Byfjorden	+	+	
Sandip-Loland	+		
Kvarstein	+		
Egsheia	+		
Fjellidal	+	+	
Fidjekilen	+		
Den forlatte gård	+		
Iveland	+	+	
Tangen	+		
Jegerskog	+		
Nedre Kongsgård	+		
Eg	+		+
Formdalselva	+		
Mosby	+	+	
Lysløypene	+		
Lillesand	+		
Høie	+	+	
Torridal	+		
Hamresanden	+	+	
Mestad - Stølen	+		

Område	Friluftsliv	Bading	Båtbruk og fiske
Dalane - Effe vann	+		
Lillefjell	+		
Hestvann	+	+	
Røyknes	+	+	+
Grovane	+	+	+
Moseid/Moseidmoen	+	+	
Steinsfossen	+	+	+
Ringveien - Nesane	+		
Byglandsfjorden	+		
Øyna	+	+	+
Aurbekk	+		
Nomelandsdammen	+	+	+
Ravnåsveien	+		
Svorane	+		
Næsbø, Loland	+		
Sandhallan	+		
Vigelandsfossen	+		
Lyngveien	+		
Kringsjø/Paulen	+		
Gåsekilen	+		
Sagevannet	+	+	
Kaninøya	+		
Napsevannet	+		
Tømmeråsen	+		
Heisel	+		
Neset	+	+	+
Kollerkilen	+		
Skisland	+	+	+
Vestria	+		
Hodne	+		
Øyvannet	+		
Høvesland	+		
Lauvåsheia	+		+
Vikeland			+
Vågsbygd		+	
Gåseflåfossen			+

Vedlegg 3

Oversikt over steder som tidligere har vært brukt til friluftsliv og enkelte andre aktiviteter fra Skibuvollen til Grovane

Det tas forbehold om ufullstendighet.

Kilde: Bernt Kvarstein og Alf Viksnes

Aktivitet

Grovane
 Drivnesøya
 Ulshammeren
 Torgrimsstrenda, sør
 Støa
 Neset
 Moseidmoen
 Strømmen
 Revia
 Sandhallen
 Vigeland brug
 Vestria
 Heiselhølen
 Holmane
 Ravnås
 Ravnåshølen
 Kvarstein
 Høiebekken utløp
 Mosby
 Torve
 Skibuvollen

Sted

Badeplass
 Badeplass (i nordenden idag)
 Badeplass, fiske
 Badeplass (opparbeidet)
 Badeplass (opparbeidet)
 Badeplass
 Badeplass
 Badeplass i dag
 Badeplass
 Badeplass
 Badeplass
 Badeplass, notfiske
 Badeplass
 Badeplass, skøyting
 Badeplass
 Fiskeplass, notfiske
 Badeplass
 Vaskeplass, båtplass, brygge
 Badeplass
 Brygge
 Brygge

Vedlegg 4

Spørreskjema til brukerundersøkelse

Økoforsk
Universitetet i Oslo
Boks 1037 Blindern
N-0315 Oslo 3
☎ (02) 45 46 84

Økoforsk
program for anvendt økologisk forskning

Oslo, 8. februar 1988

Vår ref.:

Deres ref.:

FLERBRUKSPLAN FOR NEDRE OTRA - VASSDRAGETS VERDI FOR FRILUFTSLIV OG REKREASJON

I forbindelse med en flerbruksplanlegging for nedre deler av Otra, er det en høyt prioritert oppgave i miljøvernarbeidet i Vest-Agder å få tilbake enn så god vannkvalitet som mulig i Otra. Særlig de nedre deler av vassdraget er svært forurenset fra industri, jordbruk og kommunal kloakk. Sett fra friluftslivets side er det derfor svært få muligheter til å bruke disse deler av elva idag.

Økoforsk har fått i oppdrag å foreta vurdering av hvilke aktuelle og potensielle friluftslivs- og rekreasjonsinteresser som knytter seg til de vassdragsnære områdene langs Otra fra Kilefjorden til utløpet ved Kristiansand. Vi vil derfor gjerne få stille dere som bor langs Otra noen spørsmål for å få rede på hvilke aktiviteter dere ønsker å utøve dersom elva blir renset, hvilke aktiviteter dere driver med idag osv.

Det ville være fint om dere fyllte ut dette spørreskjemaet og returnerte det i vedlagte frankerte svarkonvolutt innen 1. mars. Det er svært nyttig for oss at dere svarer uansett om dere driver med få eller mange aktiviteter.

Alle opplysningene vil bli behandlet konfidensielt. Det står dere selvfølgelig helt fritt om dere vil svare på dette skjemaet, eller la være å svare på enkelte spørsmål.

Dersom det er noe dere lurer på, ta kontakt med Anne Kroken eller Morten Melby på tlf. 02/45.46.86.

Vennlig hilsen

Anne Kroken

Økoforsk
Universitetet i Oslo
Boks 1037 Blindern
N-0315 Oslo 3
☎ (02) 45 46 84

Økoforsk
program for anvendt økologisk forskning

Oslo, 5.4.1988

Vårref.: AK

Deres ref.:

Vedrørende friluftslivsaktiviteter på og langs Otra.

Beklager å måtte mase på dere nok en gang, men vi ville så gjerne ha inn flere svar på vår spørreundersøkelse om friluftslivsaktiviteter på og langs Otra.

Det er svært nyttig for vår undersøkelse om dere tok dere tid til å besvare dette skjemaet, og returnerte det så fort som mulig.

Dersom det er noe dere lurer på, ring telf. 02-45.46.86./45.46.84.

Vennlig hilsen

Anne Kroken

Økoforsk er et program for anvendt økologisk forskning, opprettet av Norges allmennvitenskapelige forskningsråd (NAVF), med forskningsenheter ved Biologisk institutt, Universitetet i Oslo, ved Norges landbrukskøleskole, Ås og ved Vitenskapsmuseet, Universitetet i Trondheim.
Felles sekretariat: NAVF, Sandakerveien 99, N-0483 Oslo 4. tlf.: (02) 15 70 12

OM HUSHOLDNINGEN

1. Vi er bosatt i
 - ... Iveland kommune
 - ... Vennesla kommune
 - ... Kristiansand kommune

2. Navn
- Adresse

3. Hvor mange år har dere bodd i kommunen?år

4. Tegn en sirkel på kartet for å markere omtrent hvor dere bor.
(Bruk gjerne farge.)

5. Husholdningsmedlemmenes kjønn og alder.
Hvor mange personer er innenfor hver av aldersgrupperingene:
 - 67 år og eldre ...kvinner...menn
 - 66 - 45 år ...kvinner...menn
 - 44 - 25 år ...kvinner...menn
 - 24 - 15 år ...kvinner...menn
 - 14 - 7 år ...jenter ...gutter
 - 6 år og yngre ...jenter ...gutter

6. YRKE
Hvilke yrker har de forskjellige husholdningsmedlemmene?
Skriv antallet hvis det er flere som har samme type yrke.

kvinne	mann	
.....	Ansatt i industri, bygg, anlegg, gruvedrift
.....	Ansatt i kommune, fylke, stat
.....	Ansatt i andre bedrifter, handel og service
.....	Hjemmeværende husmor/husfar
.....	Selvstendig i jordbruk, skogbruk, fiske
.....	Andre selvstendige
.....	Pensjonert/trygdet
.....	Andre(spesifiser hva)

FRILUFTSAKTIVITETER

7. Hvilke friluftaktiviteter har dere drevet i Otra og i området i nær tilknytning til Otra det siste året?

Sett kryss foran aktiviteten(e):

... Bading	... Fotturer/gåturer
... Padling/roing	... Skiturer
... Brettseiling/seiling	... Sykling
... Båtbruk	... Bær-/soppturer
... Fiske	... Jogging
... Skøyting	... Turorientering
	... Jakt
	... Andre, hvilke

8. Fyll ut hvilken hovedaktivitet hver aldersgruppe driver mest med om sommeren og om vinteren.

0 - 14 år foretrekker om sommeren:
vinteren:

15 - 24 år foretrekker om sommeren:
vinteren:

25 - 44 år foretrekker om sommeren:
vinteren:

45 - 66 år foretrekker om sommeren:
vinteren:

over 67 år foretrekker om sommeren:
vinteren:

3. Hvor mange ganger (G) og timer (T) i mnd. driver dere friluftsk-
aktiviteter? Fyll ut.

	VÅR		SOMMER		HØST		VINTER	
	G	T	G	T	G	T	G	T
Bading
Padling/roing
Brettseiling/seiling
Båtbruk
Fiske
Skøyting
Fotturer/gåturer
Skiturer
Sykling
Bær-/soppturer
Jogging
Turorientering
Jakt
Andre, hvilke

10. Hvor i området driver dere friluftsliv?

Sted	Aktivitet
.....
.....
.....

Tegn også inn på vedlagte kartkopi. Bruk gjerne farge, og skriv inn aktivitetene.

11. Hvorfor driver dere med disse aktivitetene akkurat her?

Kryss av.

- området er lett tilgjengelig
- det er et fint/naturlig landskap
- det er særlig egna for;(aktivitet).....
-
-
-

12. Er det noen områder langs Otra dere synes er spesielt attraktive/fine? Kryss av.

.... Ja

.... Nei

I tilfelle ja, hvilke?

.....

Hvorfor?

.....

Tegn inn de attraktive områdene på kartet og marker dem med *.

Bruk gjerne farge.

13. Hvilken verdi har det for dere å drive ulike friluftslivs-aktiviteter i området? Kryss av.

	svært stor verdi	stor verdi	middels stor verdi	liten verdi
Bading
Padling/roing
Brettseiling/seiling
Båtbruk
Fiske
Skøyting
Fotturer/gåtur
Skiturer
Sykling
Bær-/soppturer
Jogging
Turorientering
Jakt
Andre, hvilke
.....				

14. Har dere drevet med noen andre former for friluftslivsaktiviteter i nær tilknytning til Otra i løpet av de årene dere har bodd her? Kryss av.

.... Ja

.... Nei (gå videre til spørsmål 15)

Hvis ja, hvilke aktiviteter:

Hvor pleide dere å drive denne aktiviteten?

... Bading
... Padling/roing
... Brettseiling/seiling
... Båtbruk
... Fisk
... Skøyting
... Fotturer/gåturer
... Skiturer
... Sykling
... Bær-sopplukking
... Jogging
... Turorientering
... Jakt
... Andre, hvilke

Hvorfor har dere sluttet?

.....

15. Har mulighetene til å drive friluftsliv i, eller i nær tilknytning til Otra, endret seg den tida dere har bodd der?

Kryss av.

... Ja ... Nei ... Vet ikke

Hvis ja, hvilke aktiviteter har fått dårligere vilkår?

.....

Hva tror du dette skyldes?

.....

.....

16. Hvis dere kunne bestemme framtida for området rundt der dere bor, hvilke forslag ville dere ha til aktiviteter og tilrettelegging for friluftsliv?

La hver aldersgruppe fylle ut for seg selv:

Vi som er fra 0 - 14 år ønsker oss:

Vi som er fra 15 - 24 år ønsker oss:

Vi som er fra 25 - 44 år ønsker oss:

Vi som er fra 45 - 66 år ønsker oss:

Vi som er over 67 år ønsker oss:

18. Driver dere friluftsliv i andre områder enn i eller i nær tilknytning til Otra? Kryss av.

.... Ja

.... Nei

Hvis ja, hvilke aktiviteter, hvor?

.....

Hvorfor foretrekker dere disse områdene?

.....

.....

.....

19. Hvis Otra igjen blir ei god lakseelv, ville du da være interessert i å fiske i elva mot betaling av fiskekort? Kryss av.

... Ja

... Nei

20. Hva er det største beløp du er villig til å betale for å kunne fiske i ett døgn (døgnkort)? Kryss av.

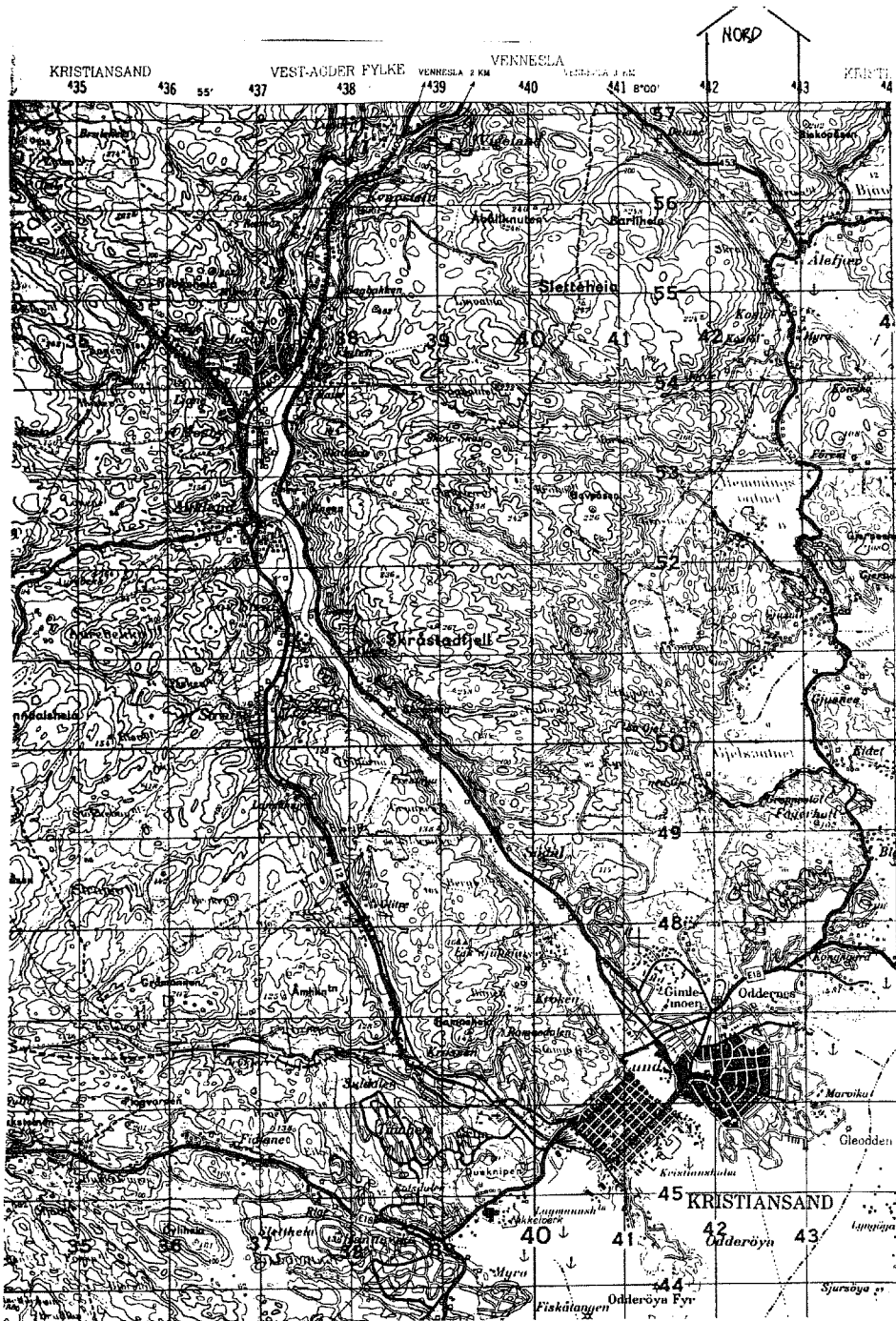
... 20 kr

... 50 kr

... 100 kr

... 200 kr

Takk for at dere tok dere tid til å fylle ut skjemaet. Hvis dere har noen sluttkommentarer skriv det gjerne her. (Bruk gjerne baksida).

00 1

nina
utredning

ISSN 0802-3107
ISBN 82-426-0005-8

Norsk institutt for
naturforskning
Tungasletta 2
7005 Trondheim
Tel. 07 58 05 00